

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu“

Biblioteca Publică „Transilvania“

Centrul de Informare și Documentare „Chișinău“

Ion Proca Biobibliografie

Biobibliografie

Ion Proca

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ B. P. HASDEU
BIBLIOTECA PUBLICĂ TRANSILVANIA
CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE CHIȘINĂU

Ion Proca

Biobibliografie

CZU 016:[821.135.1(478).09+929

I-66

 Editura **GRAFEMA LIBRIS** s.r.l.
str. București, 68, of. 313,
mun. Chișinău, MD-2012, Republica Moldova
Tel: 202-553, Tel/fax: 202-555
Email: grafemalibris@gmail.com

Ediție îngrijită de Lidia Kulikovski, dr. conf. univ.

Alcătuitor: Ludmila Capița

Echipa de creație:

Parascovia Onciu, Tatiana Donțu, Maria Staver, Faina Zubcu

Lector: Valeriu Rață

Tehnoredactare: Alexandru Bostan

Prepress: Editura **GRAFEMA LIBRIS**

Tipar: Tipografia **GRAFEMA LIBRIS**

ISBN 978-9975-52-040-9

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Ion Proca : Biobibliogr. / Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”, Bibl. Publică „Transilvania”; alcăt. : Ludmila Capița ; ed. îngrijită de Lidia Kulikovski. — Ch. : „Grafema Libris” SRL, 2008. — 192 p.

300 ex.

ISBN 978-9975-52-040-9

016:[821.135.1(478).09+929]

I-66

CUPRINS

<i>Către cititor</i>	5
TABEL CRONOLOGIC	7
STUDII INTRODUCTIVE	
NINA SLUTU-SOROCEANU. <i>Scieri de leac</i>	12
GHEORGHE CALOTĂ. <i>Istoria unei vieți retrăită în poveste</i>	20
TUDOR PALLADI. <i>Acasa axei colonițene</i>	32
I. OPERA	
EDIȚII APARTE, CĂRȚI REDACTATE.....	48
VERSURI ÎN CULEGERI ȘI EDIȚII PERIODICE	50
PROZĂ ÎN EDIȚII PERIODICE.....	60
TRADUCERI.....	65
RECENZII DE ION PROCA	66
CUVINTE INTRODUCTIVE, COMENTARIU, PREFEȚE, PREZENTĂRI..	67
PUBLICISTICĂ	70
INTERVIURI REALIZATE DE ION PROCA	124
II. REFERIRI DESPRE VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LITERARĂ	
INTERVIURI CU ION PROCA	148
REFERINȚE CRITICO-LITERARE.....	148
INDEXURI AUXILIARE	
INDEX DE NUME	174
INDEX DE VERSURI DIN CULEGERI ȘI EDIȚII PERIODICE	180
INDEX DE PUBLICAȚII PERIODICE.....	185

Către cititor

Prezenta biobibliografie este dedicată lui Ion Proca și reflectă activitatea sa ca ziarist, poet, prozator, dramaturg, traducător.

Materialul informativ a fost selectat în baza arhivei personale a scriitorului, publicațiilor bibliografice *Cronica presei și Bibliografia Națională* (anii 1978—2007), *Calendarul bibliotecarului* (1993—1999), *Calendar Național* (2000—2008), *biobibliografiilor personalităților* elaborate de Biblioteca Municipală B.P. Hasdeu, colecțiilor și cataloagelor Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Bibliotecii Municipale B.P. Hasdeu.

Edițiile periodice la care a lucrat și cu care a colaborat scriitorul au fost consultate *de visu*.

Structura lucrării reflectă activitatea publicistică și literară a scriitorului și cuprinde următoarele compartimente: *Tabel cronologic*, *Studii introductive*, **Opera** (*Ediții aparte, cărți redactate; Versuri în culegeri și ediții periodice; Proză în ediții periodice; Traduceri; Recenzii; Cuvinte introductive, comentarii, prefețe, prezentări; Publicistică; Interviuri realizate de Ion Proca*), **Referiri despre viața și activitatea literară** (*Interviuri cu Ion Proca; Referințe critico-literare*), **Indexuri auxiliare** (*Index de nume; Index de versuri din culegeri și ediții periodice; Index de publicații periodice*).

Criteriul de aranjare a materialului este direct cronologic, iar în cadrul anului descrierile sunt date în ordinea alfabetică. În fiecare compartiment la început sunt date sursele în limba română, după care urmează cele în limba rusă.

În compartimentul **Ediții aparte** — descrierea bibliografică a cărții este însoțită de recenzii despre ea, plasate în baza aceluiasi criteriu cronologic.

În compartimentul **Referiri despre viața și activitatea literară** sunt elucidate informații despre activitatea multilaterală a scriitorului.

În compartimentul **Interviuri** sunt selectate interviurile realizate de Ion Proca cu diferite personalități din diferite medii de activitate și interviurile realizate cu însăși scriitorul.

Pentru înlesnirea utilizării biobibliografiei au fost întocmite următoarele **Indexuri auxiliare**: *Index de nume*, *Index de versuri din culegeri și ediții periodice*, *Index de publicații periodice*.

Descrierea bibliografică a cărților și cea analitică din culegerile colective este realizată în conformitate cu standardele naționale referitoare la informare și documentare: STAS-ului „*Descrierea bibliografică a documentelor 7.1.-2003*“, STAS-ului 8356-82 „*Prescurtările cuvintelor și ale expresiilor tipice românești și străine din referințele bibliografice*“. Materialele cu caractere chirilice în limba română (până în 1989) sunt transcrise în grafie latină, iar cele apărute în alte limbi au fost aranjate în ordine cronologică la sfârșitul fiecărui compartiment.

Limitele cronologice ale biobibliografiei au cuprins anii 1978—2008. Selectarea materialului s-a încheiat la 10 octombrie 2008.

Biobibliografia este destinată scriitorilor, ziariștilor, bibliotecarilor, studenților, elevilor, tuturor celor interesați să cunoască mai detaliat activitatea publicistică și literară a scriitorului.

Tabel cronologic

- 1945** Se naște la 1 decembrie, în satul Ciocana Veche, comuna Colonița, județul Lăpușna, Ion Proca, primul fiu al Zenoviei și al lui Toader Proca.
Tatăl poetului (1916—1990) a fost agricultor, iar mama casnică (1921—2000). Bunicul după mamă al viitorului poet, Onofrei Graur, a participat la Primul Război Mondial și a fost șase ani prizonier în Germania. A fost țăran înstărit. Bunelul de pe linie paternă, Ion Proca, originar din Budești, a ținut crâșmă în centrul satului, numele lui este amintit în Anuarul de industrie, agricultură și comerț din anul 1932.
- 1945—1953** Își petrece copilăria la Colonița și Budești. În 1948 se naște sora sa, botezată cu numele Nina. La întoarcerea din război tatăl se angajează impieगत la căile ferate din Chișinău, astfel salvând familia de foamete, pentru că devenise posesorul unei cartele de produse alimentare.
- 1953—1962** Este elev la școala de 7 clase din Colonița. Participă la festivalurile raionale ale elevilor. În 1962 se naște fratele Victor.
- 1962—1964** Își continuă studiile la școala nr. 1 din Chișinău. După clasa a 10-a trece la seral și termină 11 clase la școala nr. 26 din Schinoasa, actualmente gimnaziul nr. 42. Îi are ca profesori pe Pavel Lebedev, Ion Busuioc, Lidia Bezrucico, Anatol Boșneaga, Vasile Pricop ș.a.

- 1961—1964** În 1963 debutează cu un ciclu de versuri în săptămânalul *Cultura Moldovei*. La sfârșit de an, într-o cronică de totalizare a anului literar, este numit printre tinerii promițători în ale poeziei alături de Nicolae Esinencu, Aurel Ciocanu, Vasile Fulga ș.a.
- 1964—1966** Este ostaș în termen în orașul Gorki (Nijni-Novgorod). Publică versuri și proză la *Cultura și Tinerimea Moldovei*, precum și în ziarele militare *Krasnaia Zvezda* și *Na straje*.
- 1967—1972** Urmează cursurile Facultății de Litere (secția Ziaristică) a Universității de Stat din Chișinău. Publică în ziarul universitar tablete, schițe, poezii, traduceri. Este ghidat de profesorii Ion Ciocanu și Dumitru Coval. Frecventează cenaclul literar de la facultate, dar și pe cel de la Biblioteca Națională (pe atunci Biblioteca Republicană *N. Krupskaja*) și de pe lângă *Tinerimea Moldovei*. Publică versuri în ziarul *Tinerimea Moldovei* și revista *Moldova*.
- 1972—1974** După absolvirea studiilor universitare, este repartizat la redacția ziarului raional *Biruitorul* din Criuleni. I se propune postul de redactor-șef adjunct la varianta ziarului de limba rusă. Este nevoit să-și scrie articolele în limba rusă. Majoritatea colaboratorilor erau moldoveni și adjunctul i-a îndemnat să scrie pe limba lor. Acest caz a stârnit mare zădărnici în colectiv. Ca urmare, redactorul-șef Maria Anașkina, a emis un ordin de concediere a lui Ion Proca, pentru faptele de sabotare. Va fi invitat la secțiile securității de stat din Dubăsari și Orhei. Timp de doi ani numele lui nu va apare în presa scrisă. Cu mare greu se angajează în calitate de redactor la *Moldova-film*.
- 1975—1978** În scurta sa carieră de cineast la *Moldova-film* este ajutat și protejat de redactorul și scenaristul Dumitru Olărescu, de cameramanii Vasile Boianțiu, Gheorghe Gheorghiuță, Ion Bolboceanu, de regizorii Tamara Iakovlev, Teodor Bocănescu, Andrei Buruiană, Iacob Burghiu.

- 1975** La 16 noiembrie se naște primul fiu, botezat Iulian.
- 1979—1981** Este angajat în funcția de șef al secției Scrisori la *Tinerimea Moldovei*, pe vremea redactorului-șef Mihai Guzun, îi are drept colegi pe Dinu și Viorel Mihail, Sergiu Manea, Ion Șcerbin, Gheorghe Bolohan, Ana Rotaru, Vsevolod Ciornei, Constantin Munteanu, Constantin Olteanu, Alexandru Mihailov, Vasile Botnaru, Ana Clipa, Silvia și Valeriu Rogozenco, Nicolae Culev, Iurie Vition, Ioan Mânăscuță, Iurie Bălan, pictorul Andrei Țurcanu, fotoreporterul Voldemar Safulin.
- 1981—1991** Timp de un deceniu va deține funcția de șef al Secției scrisori la revista *Femeia Moldovei*. Rubrica sa *Duminicile sufletului* va trezi duioase ecouri în inimile celor peste 240 mii de cititoare, revista având cel mai mare tiraj de pe acele vremuri. Oficioul *Moldova socialistă* avea un tiraj de numai 160 mii de exemplare.
- 1982** La Editura *Cartea Moldovenească* apare volumul de publicistică *Pe un mugure de pământ*.
- 1985** La 19 ianuarie se naște al doilea fiu, botezat Ionuț.
La 4 decembrie se naște fiica Cristina.
- 1989** Scoate de sub tipar a doua carte de publicistică *Prispe de sâmbătă seara*.
- 1991—1998** Activează ca secretar general la redacția revistei *Glasul Națiunii*.
- 1992** La Editura *Hyperion* apare volumul *La Țâpova-n chilie*.
- 1993** Apare volumul de poezii *Peșitor de vânt*.
- 1997** La Editura *Plugarul* apare volumul *Noi nu mai vrem pământ*.
- 1998—2003** Funcționar la Ministerul Mediului în Direcția mass-media și relații cu publicul, cumulând și postul de secretar general de redacție la *Glasul Națiunii*.
- 2000—2001** Apar volumele: *Mama Evei*, *Colonița infinitului*.

- 2005** La Editura *Grafema Libris* apar volumele: *Părinții, Rădăcina*.
- 2006** La Editura *Grafema Libris* apare volumul *Grigorie condamnat la glorie*.
- 2003—2008** Redactor-șef adjunct, apoi redactor-șef la *Glasul Națiunii*, începând cu anul 2008 publicația revine la denumirea sa veche *Glasul*.
- 2008** La Editura *Grafema Libris* sunt în curs de apariție următoarele volume: *Scrisori din prăvălia raiului, Mai aproape de departe, O viață cât o moarte de lungă*.

NEVINOVAT POEM

Sunt veselul poet de Colonița
Bogat cum n-a mai fost un altul,
Înfig în dulce aer furculița
Și-s bucuros că m-a uitat asfaltul.

Că am la Crășma Roșie o poiană
Și la Stratan mai curge un izvor,
Că în hârtoape la Ciornei se-ntoarnă
Fazanii hârțuiți de-un vânător.

Sunt bucuros că pot să plâng
Pe firul ierbii care m-a-nțârcat,
Să-ngenunchez la poalele de crâng
Și să mă spăl cu ramul de păcat.

Sunt bucuros că am urmași
Și-mi vor călca pe urme îndrăzneț,
Și pe această palmă de imaș
Înțelepciunea ierbii am să-i învăț.

Sunt bucuros de oamenii cei buni
Cu milă mare pentru o jivină,
Că-n târguri cu frumoși nebuni
Țăranii mei nu stau o săptămână.

Sunt bucuros să am în clipa de la urmă
O carte cu acest nevinovat poem
Și cum își cheamă toamna flori din brumă
Așa aș vrea copiii să mi-i chem.

Și-n lungă mea absență de apoi
Să vin din când în când pe la Ciocana
Să văd furnicii roi în mușuroi
Și pe colacul de fântână cana
Ce am lăsat-o anume pentru voi...

Studii introductive

SCRIERI DE LEAC

De-ar fi să-și editeze scriitorul Ion Proca operele sale complete, lesne și legitim le-ar putea da genericul *Scrieri de leac*. Ideea am desprins-o dintr-o poezie de-a autorului, publicată în îndepărtatul an 1989 la debutul său editorial, în placheta colectivă intitulată *Șapte poeți tineri* (Chișinău, „Literatura artistică“). Iată citatul: „Pre limba-mi versul e de leac...” (*Bucurie*, P. 202). Nu doar versul, ci întreaga, variată și bogată operă literară a acestui harnic publicist-scriitor tinde și reușește a fi de leac, grație acelei doze de moralitate purificatoare, însănoșitoare, obligatoare, pe care le conține ea... Îndemnul nedecarat, însă mereu sesizabil în scrierile lui Ion Proca e spre o deșteptare spirituală.

Editorial, așadar, Ion Proca debutează târziu. Și nu din vina lui! El, care scrie probabil de foarte timpuriu. Debutează la *Cultura Moldovei* cu un ciclu de versuri, fiind elev în clasa a zecea, care încă din anii de studenție la Universitate nu era numit altfel decât poetul Ion Proca, fără pic de ironie sau de îndoială de către colegi; el, care era admirat și oftat în taină de către multe fete-colege, și nu numai, care-i căutau într-adins poeziile lirice pe care le publica în ziare și reviste; acel Ion Proca ce avea demult un nume și-un renume în mediile literare din capitală, a debutat editorial cu versuri hăt la peste 40 de ani, și atunci, într-o culegere colectivă, pe care critica literară a vremii a trecut-o cu vederea. Astăzi ar fi extrem de greu să-i explici unui pretins înveterat modernist, să zicem, de ce se întâmplau asemenea lucruri stranii pe atunci? Și de ce pentru a debuta, era nevoie neapărat să-ți permită (!)

să faci acest lucru funcționării de partid, așa-zișii consultanți literari din cadrul Uniunii Scriitorilor, care te purtau ba cu zăhărelul, ba cu păhărelul (de la caz la caz), însă mereu trăgăneau, amâneau, uitau să consulte autorii tineri. Aceștia, tinerii, aveau dreptul inalienabil, ba chiar foarte salutat de a admira autoconsideratele somități în ale scrisului, poate, li s-ar mai fi permis tinerilor autori să îndrăznească din când în când să dea un sunet telefonic într-o seară să se intereseze dacă „maestrul a citit..., adică, scuzați, a consultat manuscrisul? Dar nu, manuscrisele erau pierdute, uitate, abandonate, restituite autorului fără vreun comentariu sau motiv, și-așa, ani de zile, până îmbătrânea bietul tânăr autor... Vreau să subliniez la acest capitol că ideea actuală cu autori „importanți“, mai puțin importanți, sau total neimportanți, deși nu se vehicula pe acele vremuri atât de insistent ca în prezent, a făcut, face și va mai face mult rău procesului literar de la noi. Și iată de ce: ierarhizările, în artă sunt păguboase. Să ne imaginăm că, odată fiind constatată și absolut aprobată ideea că un autor e important, s-ar întâmpla... ce? Să fie emis un decret să nu mai creeze nimeni nimic de-acum încolo?... Să fie forțați ceilalți (toți!) autorii să creeze doar ca acel decretat important?... Să rămână lumea analfabetă, întrucât, urmând logica „importanței“, nu mai e nevoie să creeze cineva ceva?... Absurdități reieșind din absurditate.

Ierarhizările sunt dăunătoare procesului literar-artistic. Nimeni nu contestă faptul că există autori dotați și foarte dotați, harnici și mai puțin harnici...

Însă când mereu sunt promovați doar doi-trei autori, cu o insistență într-un stil de zeificare, iar de alții nu se spune nimic, ca și cum nici n-ar exista, faptul acesta e în detrimentul procesului cultural.

Să ne amintim din nou, de perioada sovietică, când ni se spunea mereu că e mare și tare cutare și altcutare (mai ales, dacă mai erau și membri de partid...), ba chiar în programele școlare, universitare, acei autori erau prezentați ca modele. Istoria i-a dat la groapa cu gunoi, dar cui să-i ceri socoteală acum, pentru idiotizarea forțată, sistemică, diavolească, la care am fost supuși? Unde-s cei cocoțați în glorie odinioară?

Cazul lui Ion Proca (și e un caz!) e simptomatic. Să ne imaginăm că Ion Proca, fiind atâta amar de timp nesuștinut de cei cu „consultanța“, ar fi abandonat scrisul (ca mulți, chiar foarte promițători autori, l-au abandonat, sunt sigură, că în mare parte pe motiv că au fost tratați

doar ca niște „neimportante“ etc.). Odată abandonându-l, ar fi devenit mai „importante“ cei cocoțați în vârful olimpului glorifiant atât de râvnit de ei?... Ar fi suportat statul pierderi materiale?... Un lucru e cert: dacă ar fi abandonat scrisul Ion Proca, literatura noastră ar fi avut cu un autor bun mai puțin. Și multe file inspirate n-ar mai fi văzut lumina tiparului.

Nu pricep de ce sunt incluși cu-atâta greu unii autori în istorii, calendare, cronici literare?... Că o fi vorba de o inerție a autorilor de a vehicula mereu unele și aceleași nume?... că o fi vorba de altceva?...

Oricum, trebuie să înțeleagă toți, dar mai ales autorii de manuale și de istorii ale literaturii, că ele nu pot fi decât mereu deschise. Că doar vin mereu alți autori, cu alte opere, cu alte merite. Și atunci se poate întâmpla ca ierarhizările constituite anterior să nu mai corespundă cu situația nou creată de niște autori care, posibil, s-au aflat sau au fost intenționat lăsați într-un con de umbră.

Dar, cred eu, pentru un autor onest nu contează atât locul ce i se atribuie (sau nu i se atribuie, deși o merită) în ierarhizări, ci el e preocupat mai mult și mai ales de a-și cuceri cititorul, de a-i oferi opere lizibile, solicitate.

Că nu doar bolile propriu-zise îl macină pe om. Da, sunt grave bolile incurabile, cele de inimă, nervi, de cap etc. Dar și cele sociale, cum ar fi indiferența, uitarea, nepăsarea, deșănțarea și încă atâtea altele, care macină societatea, o poate distruge. *Scrierile de leac* ale lui Ion Proca sunt pastile-când dulci, când amare, când mai dozate, când mai greu de înghițit, însă totdeauna trebuincioase în dorința și tendința de însănătoșire a sufletului hărțuit de inconsecvență.

Din fericire, Ion Proca a demonstrat că are personalitate, meticulozitate, caracter, rezistență. Că har, slavă domnului, i-ajunge pentru doi-trei. Scrie versuri, proză, dramaturgie, scenarii de film, aforisme... și nicicând nu abandonează publicistica. E și ea o dovadă că autorul, pe lângă faptul că e un virtuos al cuvântului artistic, mai e și cetățean, om cu o poziție de neindiferență pentru soarta plaiului și a cetățeanului. Și ca publicist cazul (și e un caz!) lui Ion Proca e simptomatic și ne demonstrează că în acea perioadă de idiotizare a maselor acei care s-au condus de bun-simț și de netrecătoarele principii morale, etice ale omenescului, n-au călcat prin gropi și nici nu s-au dat prinși de capcanele ideologizării socialiste. Editorial, el a debutat cu scrieri publicistice: *Pe un mugure de pământ* (1982) și *Prispe de sâm-*

bătă seara (1989). A fost redactor-șef adjunct la ziarul *Biruiitorul* din Criuleni (1972—1974). Între 1974—1978 îl găsim redactor la studioul *Moldova-film*, între 1978—1981 — șef de secție la ziarul *Tinerimea Moldovei* (îi compătimesc pe tinerii de azi din republica noastră că nu mai au un ziar combativ, scris de către condeieri profesioniști, cum era pe vremuri acea *Tinerime* a Moldovei care a servit ca trambulină sau pistă de lansare, sau de afirmare pentru foarte mulți publiciști, scriitori talentați, printre ei fiind și protagonistul acestor rânduri); între 1981—1992 — șef de secție la redacția revistei *Femeia Moldovei*.

Închei fraza aici, despre activitățile de publicist ale lui Ion Proca, deși el a mai fost ulterior și secretar general la revista *Glasul Națiunii* (1991—1998), și consultant la Ministerul Mediului (1998—2003), și actualmente (din 2003) e redactor-șef la revista *Glasul Națiunii*. Dar vreau să vorbesc în special de activitatea de publicist a lui Ion Proca din perioada sovietică. De ce? Pentru că anume atunci s-a văzut cine și ce este. Lingușitorii, profitorii nu mai conteneau cu odele la adresa partidului. Publiciștii onești, însă, au știut a opune rezistență prin a omite să glorifice partidul comunist și Ion Proca e unul dintre publiciștii noștri de caracter. El a cântat omul simplu, femeia, iarba, plaiul, părinții ș.a.m.d., însă nu și-a compromis numele cu lingușiri partinice. Și faptul acesta trebuie și merită a fi consemnat și cunoscut de toți acei care-și dau aere de patrioțiști, azi, uitând că ieri erau brute partinice.

Elocvent e și felul de a fi al lui Ion Proca în literatură. Nu preferă zgomotul. Nu aleargă după glorie. Nu se vaicăără și nu declară, cum o fac toți preținșii „importanti” la stânga și la dreapta, că i-ar fi strâmt în literatură, că cineva (sau toți ceilalți) îi umbresc gloria și meritele.

Nu face spume la gură minimalizând meritele, succesele confrăților de condei, cum, din nou, procedează nesățioșii de glorie. Din contra, susține, promovează, încurajează. Și-i stă bine atât alături de tradiționaliști, cât și de moderniști. Fiindcă nu cade în extreme. Fiindcă scrie de leac, iar de sănătate au nevoie toți.

Ce-ar fi fost, de nu posedă Ion Proca enorma-i plăcere, dar și perseverența de a scrie în pofida piedicilor ce le-a avut în calea-i literară? I-ar fi căpăcit, cu siguranță, vreun funcționăraș în ale culturii ca pe un analfabet oarecare și pe urmă tot el, funcționărașul, ar fi dat ochii peste cap a nedumerire că de ce se lasă unii de scris, că de ce mor scriitorii atât de timpuriu, că de ce-s nemulțumiți scriitorii de modul

cum sunt tratați de sus-pușii zilei, că de ce nu ajunge și vreun scriitor din Moldova a fi cunoscut în lumea întreagă?

Încă de la debut, Ion Proca-poetul era considerat de către criticul Gheorghe Mazilu un tradiționalist. Citez: „Versul său (al lui Ion Proca — N.S.-S.) e cel tradițional, întovărășit de expresii neaoșe, asamblat cu imagini de culoarea și aroma grinzilor împovărate de bu-suioc și gutui.“

Se cuvine, cred, să facem distincție între două „cazuri“ de tradiționalism: unul-când autorii reiau la nesfârșit teme, imagini bătătorite, nefiind în stare să creeze viziuni noi, proaspete despre ceea ce relatează. Acest soi de tradiționalism, incontestabil, e păgubos, perimat și de nedorit.

Dar există și alt soi de tradiționalism: acel de început, de pornire, de cinstire a modului ce și cum, și cât s-a creat până la tine. Dar în acest caz, autorul nu imită, el doar pornește de la niște modele, însă le completează cu idei, viziuni proaspete, inedite, originale.

E tradiționalist Ion Proca în scrierile sale? Și da, și nu. Da, fiindcă scrie despre sat, despre oamenii câmpului, și s-a mai scris despre asta.

Nu, fiindcă ne prezintă o altă viziune asupra acestei teme. Exemplu: *La oimă*. Păcatul celor care purced să analizeze o scriere de amintiri despre copilărie, imediat fac o paralelă între humuleștean și autorul supus analizei. Creangă nicidecum nu putea scrie ceea ce ne relatează Ion Proca, din simplu motiv că a trăit și a creat în altă epocă. Ion Proca, incontestabil, l-a citit (poate chiar l-a studiat aprofundat) pe humuleștean, dar nu se face vinovat în a-l imita. E alta realitatea, mediul despre care vorbește, e altul limbajul eroilor săi. Deși într-un caz, și în altul, scrierile sunt create în limba dorului. Trăiască un asemenea tradiționalism! Când ceea ce ți-i drag și scump, drag și scump i-i și cititorului tău.

La noi cum e? Dacă-ți intitulezi, să zicem, un ciclu de versuri *La o grindă cu gutui*, sau o antologie *Părinți*, ești etichetat imediat tradiționalist, perimat. Ca și cum nu ar mai exista grinzii cu gutui, nici de părinți nu ar trebui să ne mai fie dor...

Poate fi dragostea perimată? Poate fi plaiul perimat?

Să ne imaginăm că ar trece toți condeierii la teme super, puper moderne, și numai moderne. Ei, le-ar cânta ode (în metru modernist, bineînțeles...) computerilor, motoarelor și... cui încă?

Mă voi referi și la poezia lui Ion Proca. Ea e atât de policromă, neordinară, doldora de idei, sugestii, viziuni, metafore, gânduri; e atât de suavă uneori și atât de incisivă alteori; atât de universal-umană, dar alteori atât de lirică, și încă în multe feluri e, încât ar servi unui cercetător literar laborios la scrierea unui studiu amplu despre particularitățile creației poetice a lui Ion Proca. Dar, din păcate, deocamdată nu are nimeni timp, sau, posibil, priceperea de a elabora acel studiu, rămânând ca împătimitii de poezie să savureze farmecul conduși doar de propria lor plăcere și propriul gust artistic, pe-atât pe cât le posedă.

O altă temă de studiu pentru un cercetător literar ar fi particularitățile umorului în scrierile lui Ion Proca.

Sau, un lingvist, lesne ar găsi material elocvent pentru un alt studiu-particularități lingvistice în creația lui Ion Proca.

Și tot particularități, și tot teme de studiu. Problema e cum să le efectueze? Și de ce nu le recomandă, să zicem, profesorii universitari de la facultățile de litere studenților astfel de teme, mai de actualitate literară, să fie și ei mai în pas cu timpul. Că mereu o tot duc în repetări de teme perimate, cercetate și răscercetate, pasișate și răsuflete.

E o enigmă de ce se întâmplă așa, dar asta este!

Literatura se scrie pentru suflet, pentru a menține în om sentimentul, viul, emoția. Or, fără ele, omul nu mai e om. Acest soi de tradiționalism, de îndrăgostire de tot ce-i sfânt și drag-va dăinui. El constituie acel fir al Ariadnei care-i indică omului contemporan calea de menținere a echilibrului moral, spiritual, de nedeazădăcinare. În caz contrar bate vântul și ne duce. Și se duc toate de răpă. Când curge sufletul la vale, nu-i nici o scăpare.

Și iar mă întreb: de n-ar fi avut Ion Proca tăria de caracter să scrie în pofida faptului că a fost o habă ignorat (sau neapreciat la justa-i valoare) de către cei cu „consultanța“, ar fi câștigat ceva literatura? Ar fi scris altcineva filele inspirate pe care le-a propus cititorilor Ion Proca? Nu, ceea ce a scris până în prezent acest autor nu ar fi făcut-o un altul. Fiindcă, pe lângă faptul că posedă și mănuieste la perfecție un lexic bogat, variat, sclipitor, acest autor le mai și conferă scrierilor sale o viziune de îndrăgostire de viață, de optimism sănătos, viziune ce i se transmite cititorului spre purificarea-i spirituală, spre deșteptarea și îndemnul la fapte demne.

Iar revista *Glasul Națiunii* în fruntea căreia se află publicistul

de ani buni, e un glas al celor mulți, al celor care păzesc rădăcinile, izvoarele și cerul întru zbor și înălțare spirituală.

Pe unii i-ar putea pune în gardă faptul că Ion Proca scrie și publicistică, și poezie, și dramaturgie, și proză... Dar sunt lucruri, teme care pot fi tratate mai bine în proză, să zicem. Și Ion Proca apelează la ea, dând la iveală pagini memorabile, cum sunt cele din romanele *Ridicarea* și *Mareșalul umbrelor*, despre care (acesta de la urmă) cunoscutul în ale scrisului contemporan din Moldova, neobositul comentator literar Tudor Palladi zice despre autor: „Condeier ironist-liric și reflexiv, dublat de un inspirat întotdeauna publicist și de un cronicar împătimit al zilei, ținându-și cuvintele în razele luminii și ale umbrei, precum butoiul își ține doagele de stejar în brațele cercurilor de fier, Ion Proca, prin romanul *Mareșalul umbrelor*, aduce un spor personal de cunoaștere epică (tragicomică în fond...) a vieții și a destinului dramatic.“

Cronicarul consemna acest adevăr la 2005, când au și fost editate romanele sale sub aceeași copertă — *Ridicarea*.

La 2007 Ion Proca ne propune o carte cu totul și cu totul deosebită — *Poiana cu heruvimi* e intitulată (*Grafema Libris*), specificând că e vorba de niște *Amintiri de pe când erau cu noi*. S-au mai scris, nu-i vorbă, cărți de aduceri aminte despre cei trecuți la cele veșnice, însă cartea lui Ion Proca e una aparte. De ce? Fiindcă autorul reușește să creeze niște portrete atât de vii ale celor plecați dintre noi, încât, chiar de nu i-ai cunoscut, îți dai seama că viața omului e comoara cea mai de preț pe care o are el, și că fapta e cununa ei. Nici urmă de bocet în aceste pagini! Evocare — da.

Autorul îi învie parcă, prin detalii, fraze ce le-au spus, prin vise ce le-au realizat sau de-abia sperau să le dea aripi. Între copertele acestei cărți vecinează somitățile cu oamenii mai puțin cunoscuți, însă pentru fiecare autorul știe a găsi ceva semnificativ, elocvent, ce l-ar caracteriza pe cel despre care ne vorbește. Mi-a tresăltat inima de uimire și prețuire pentru autor când, printre cei evocați de către el, i-am găsit și pe doi colegi de breaslă despre care, posibil, arar cineva-și mai aduce aminte, însă care au fost Jurnaliști: regretații Petru Comarovschi, acel care îi uimea, pur și simplu, pe toți cu care se întreținea de erudiția, elocința de care da dovadă; și de regretatul Mihai Roadedeal, jurnalistul-fotograf care și-a risipit bonomia și harul, însă ne-a dat o frumoasă lecție de omenie.

Și această carte are parte de un cronicar de excepție care nu e altcineva decât Traianus, care semnează postfața și prin această zicere: „Zburând de pe un cuvânt înflorit al Creatorului pe un altul înrodit, până devin, la rândul lor, Cuvânt îmbietor ca o miere duhovnicească.“

Adevăr vorbește Traianus: Ion Proca posedă arta de a scrie „cuvânt îmbietor ca o miere duhovnicească“.

E la fel de îmbietoare și o altă scriere de a sa *La oină*, altfel zis — amintiri de pe când Ion Proca era Ionel și se minuna de colăceii de nalbă ca de o mare minune. Evocându-și copilăria, autorul demonstrează că literatura poate fi, și chiar este! O memorie istorico-artistică. Nu e vorba aici de sentimentalisme (deși, ce fel de literatură artistică fără sentiment!). E vorba de o perioadă în care copilul — Proca — descoperă lumea, oamenii, natura, și, odată descoperindu-le, le îndrăgește într-atâta, încât și la maturitate tot cu drag de ele trăiește și activează. Citindu-i aceste amintiri, înțelegi că literatura de acest gen e o temă inepuizabilă, inegalabilă pentru orișicare autor. Chipuri dragi, vii, cele ale bunelului Onofrei, ale mamei, tatei, ale prietenilor de oină, dar și ale copilului-narator de azi îți stăruie în memorie și-ți încălzesc sufletul prin dragostea care o emană scrierea.

Chipul părinților îl aflăm și într-o altă scriere de-a lui Ion Proca în antologia de versuri chiar așa intitulată: *Părinți!* (Grafema Libris 2005).

Ajunși la poezia ce o semnează Ion Proca, ar fi cazul să-i consacram multe file și atenție sporită, deoarece, cum ziceam, acest autor mănuieste fraza, cuvântul, imaginea cu atâta virtuozitate, încât e de neînțeles de ce e atât de puțin promovată opera lui poetică? Dar, veți zice, nu doar opera lui Ion Proca e promovată insuficient. E și mai tristă această completare! E nevoie urgent să fie elaborat un plan concret de promovare a literaturii. Că e nedrept, e de neînțeles de ce, să zicem, la radio, la TV, în mai toate ziarele există emisiuni de durată și, corespunzător, pagini întregi despre sport (de la noi, dar mai ales — de pe aiurea...), și atât de rar, și atât de zgârcit despre oamenii de creație. Mi s-ar putea explica: cititorul, ascultătorul preferă sport... Să fim serioși!

Să fiu înțeleasă just: nu contest importanța sportului, nici chiar a paginilor de sexologie sau cele despre curele de slăbire. Însă dacă o publicație de 24 de pagini, să zicem, e doldora de asemenea teme-acea publicație îndobitocește cititorul.

Educația culturală nu o poți face o dată pentru totdeauna. Vin alte generații, vin tineri, copii care trebuie să fie orientați spre cultură. Lucrul acesta îl face în paginile revistei *Glasul Națiunii* Ion Proca, redactor-șef, și echipa de colaboratori de aici. E un exemplu demn de urmat, e o lecție care poate fi și trebuie însușită de către alți capi de publicații.

Astea fiind spuse revin la ideea anterioară: de n-ar fi avut Ion Proca personalitate, caracter, literatura moldavă ar fi fost văduvită de un autor care-i face azi cinste prin scrierile sale pe care deja le-a creat, și pe care sperăm și-i dorim sincer să le scrie. Că-s de leac și-s de drag de noi.

Nina SLUTU-SOROCEANU

ISTORIA UNEI VIEȚI RETRĂITĂ ÎN POVESTE

Am primit spre lectură de la Ion Proca, redactor-șef adjunct la *Glasul Națiunii* din Chișinău, cartea *Poiana cu heruvimi (amintiri de pe când erau cu noi...)*, cum este scris pe pagina de titlu a cărții. Din respect pentru autor, m-am simțit îndatorat să notez și câteva impresii de lectură.

Demersul, considerat la îndemână la început, s-a dovedit a fi dificil din cel puțin trei motive pe care, subtil, autorul le sugerează pe pagina de titlu a cărții. Aparent, descifrarea metaforică a celor trei sintagme ar părea că rezolvă cheia cărții și ar face inutilă lectura.

Când ai de scris despre o carte de ficțiune lucrurile par mai simple. Subiectivitatea a ceea ce rezultă poate merge până la a-ți da dreptul să vorbești, concept introdus cu autoritatea marelui critic Nicolae Manolescu, de o lectură infidelă. Asta însemnând că fiecare cititor, și cu atât mai mult criticul literar, pornind de la potențialitatea textului literar, poate emite observații și interpretări originale.

În cazul de față *libertatea* de care vorbeam a cititorului este foarte limitată, deși unele deraieri de la sensul gândit de autor, care nu alterează înțelegerea corectă a textului, sunt admise. Imaginarul din care s-a născut metafora *poiana heruvimilor* este al unei mănăstiri ale

cărei clopote sunt auzite de toți care trec prin porticul masiv al locului sacru, dar care nu sunt descifrate în fiorul lor tainic decât de cei care-și închină fața nu din act reflex, necum de cei care se închină cu gesturi largi pentru a fi văzuți de cei care, întâmplător, le sunt în preajmă. *Poiana*, potrivit definiției de dicționar, este *un luminiș* în mijlocul unei păduri, metaforic tot o mănăstire. Prezența heruvimilor ne arată ca locul este unul sacru, binecuvântat de Dumnezeu din al cărui nimb strălucitor *poiana* se încarcă la rândul-i de dumnezeire.

La originea, probabil, cartea lui Ion Proca n-a fost altceva decât o suită de cronici scrise de un ziarist harnic, inspirat și prezent în viața culturală a colectivității, atent să nu-i scape evenimentele mari... Poate chiar și note de lucru inspirate de anumite fapte de viață. Adunate între copertile unei cărți și puse sub semnul unui titlu unificator, cronicile își descoperă un adeviz intim care le dă unitate și o ascunsă și interesantă legătură. Citite cu atenție, și nu neapărat de un cititor avizat!, cronicile aglutinate devin argument pentru unitatea unei culturi zidită la rândul-i pe aceeași spiritualitate și îmbrăcată în haina aceleiași limbi — limba română.

Îi spune autorul propriei sale cărți *Carte îndoliată* pentru că tot ceea ce este scris este rodul impresiilor puternice lăsate de dispariția unor mari personalități, de unde și tristețea celui care este sortit să devină cronicarul unor asemenea nedorite întâmplări. *Poiana cu heruvimi*, despre care vorbește autorul, nu este acel loc de verdeață unde nu este nici durere nici suferință de care ne amintește textul biblic de fiecare dată când pagina care consemnează evenimentul trist este îndoliată, ci este întâlnirea acolo, Sus, mai aproape de Soare, a Spiritelor plecate, dar care, prin esența lor, au rămas îndatorate. Nu cred că Ion Proca a avut în vedere aserțiunile lui Rudolf Steiner că *Serafîmii și Heruvimii fac parte din întregul joc al forțelor, ca și Spiritele formei, au misiunea să poarte din punctul central al sistemului planetar, adică din centrul Soarelui, spre exterior forța luminii. În timp ce devin purtătoare de lumină, aceste entități ale primei Ierarhii, Serafîmii și Heruvimii, au aceeași relație cu lumina ca și Spiritele formei cu substanța eterică. (...)* Dar se închid față de acea lumină pentru care trebuie să se deschidă și pe care trebuie să o preia din afară, care le este adusă prin Heruvimi și Serafîmi...

Dacă, după Steiner, cei 72 de îngeri au fost dăruieți de Creator cu o anumită energie cosmică, divină, pe care oamenii o pot afla din

conjuncțiile zodiacale din momentul nașterii fiecăruia, ei purtând câte un nume, pentru care, în Vechiul Testament există, în locuri precis marcate și care au fost identificate de angeologi, câte un psalm, prin rostirea căruia îngerul poate fi invocat, iar dacă invocația este făcută la anumite ore precise și este folosit numele divin, magic, al îngerului, acesta va răspunde imediat chemării și va putea fi văzut, pentru Ion Proca, românii săi, surprinși în momentul *trecerii*, în sensul filozofic dat de Lucian Blaga, sunt îndumnezeiți prin creația lor și, precum heruvimii altcândva, sunt și ei purtătorii luminii Soarelui și continuă să lumineze locurile din care doar au plecat! Înnobilarea de astă dată le dă dreptul acestora de a deveni amintire și de a intra în poveste.

Pot beneficia de *lumina* acestora doar cei care le cunosc opera. Prin lumina cărții pe care au creat-o ei au devenit, în accepția metaforică a lui Ion Proca, heruvimi.

Simțind nevoia să explice titlul, pune în fața cărții drept prefață o poezie a lui George Lesnea și anume *Pe lângă cei de dincolo*, vol. *Argint*, 1938.

Câtă literatură în sensul consacrat conține o asemenea carte, câtă ficțiune și cât document se împletesc în paginile ei, este greu de spus, dar poate nici nu trebuie puse asemenea întrebări din moment ce cartea place, stârnește interesul cititorului.

Interesant este că, pe măsură ce autorul dă frâu liber amintirii și trece cu ușurință de la fapte trăite la începutul anilor '60, secolul trecut, la altele petrecute în 2006, se descoperă pe sine ca om, ca jurnalist, ca scriitor. Albumul amintirilor sale conține nume emblematice, conține nume de ziditori care, citând un poet român, *ți-ai luat cândva copilul la plimbare să îi arăți ce țară mândră are și că acel ce luptă pentru ea, chiar vrând să moară, nu va mai putea.*

Scriitori, jurnaliști și, cu deosebire, artiști ai cântecului, colegi de facultate sau de redacție, oameni ai satului din care autorul a pornit în lume sunt evocați cu îndatoritoare admirație. Cartea conține nume diverse, multe nume pe care autorul le amintește cu insistență parcă pentru a-și proba cu martori tot ceea ce ne spune, pentru a ne convinge pe sine că amintirea nu-l trădează.

Foarte recent, în iulie 2004, Ion Proca scrie despre Moș Fănuță Ghimpu, ultimul țaran individualist. Se precizează că nu a fost colhoznic, că în cei 90 de ani de viață și-a găsit bucuria pentru care a și

murit liniștit lăsând în urmă o casă, o fântână și o vie, dar, mai ales, a lăsat posterității amintirea unui om neînving, neîncovoiat!

În *Cât mai am în călimară... lacrima amară*, Moș Efim Buga din Hagimuș, a trăit 103 ani în plămada spiritului românesc, neavând la îndemână alte posibilități de a-și difuza poeziile, venea la autogara Tighina și, cum vedea câte o ceată de țărani, își făcea loc printre ei ca să le spună ce crede despre limba mamei... Să ascultăm și noi: *Tiranii din Tiraspol și Bender / Ne-au ținut în lanț până ieri / Limba mamei mi-au luat-o / Și în Nistru au aruncat-o / Să se-nece în Marea Mare / Limba mea ce seamăn n-are*. Pe cât de simple par versurile, pe atât de complex este sentimentul responsabilității față de limba materna ca legitimare a identității românești.

Într-o cronică, datată precis: 22 august 1992, se afirmă în titlu *Te-am iubit, Anda!* Titlul sugerează atâta durere, încât o legătură cu titlul romanului *Ce mult te-am iubit*, al lui Zaharia Stancu, sau cu frântură de bocet auzit și astăzi în satele românești apare ca necesară pentru a da măsură regretului lăsat de trecerea Andei Călugăreanu în *poiana heruvimilor!* Portretul admirativ făcut artistei este o laudă adusă cântecului.

Marin Sorescu și Gică Petrescu, nici că se putea altfel, sunt evocați în cronici cu titluri ce fac trimitere la versurile scrise sau cântate de ei și anume *Ultimele, tristele* și, respectiv, *Uite-așa aș vrea să mor!* Atent la tonul folosit și evitând cu stăpânire sigură a condeiului prețiozitatea, introduce un citat pentru a fixa locul lui Gică Petrescu în viața artistică a României, pe de o parte, și pentru a arăta, pe de altă parte, că reperatele mari nu dispar indiferent cât de mare este vrerea lui Cronos. Fiind printre pușinii interpreți din lume care au înregistrat muzică pe discuri de patelefon, de pick-up, pe casete, pe CD, Gică Petrescu pare a fi o constantă a României și constantele nu mor!

În altă parte, ești obligat să admiri sensul aluziv, de subtilitate al poantelor, dar și concizia și arta cu care este folosită replica lui Nicolae Sulac păstrându-li-se acestor poante întreg și nealterat caimacul spiritului hătru țărănesc: — *Apu să știi că nu mai scrie aista nici o buche, de-amu toată nădejdea e la mata...*, atrage atenția Nicolae Sulac, securistului care însoțea trupa (delegația) în Germania. Tot Nicolae Sulac, printr-o reflecție de o aparentă și nevinovată naivitate, se întrebă: — *Da ce, strecură printre dinți Sulac, nărodu nu tot patru clase are ca și mine?* Și era vorba de ministrul culturii!

Nu întâmplător cele mai multe referiri se fac la Nicolae Sulac.

Badea Niculaie — frate bun cu ploaia — poimâine, adică pe 9 septembrie, marele rapsod Nicolae Sulac ar fi împlinit 70 de ani. Acum trei ani, într-o joi spre vineri, s-a prăbușit în neștire și cei mai buni medici de la noi nu l-au putut salva.

Astăzi, după ce a trecut la cele veșnice, circulă o mulțime de legende despre omul legendă. Mulți se laudă că l-au avut de prieten. Ce-aș putea zice, l-am cunoscut și eu în câteva rânduri, dar cel mai mult mi s-a întipărit o zi de toamnă de demult. Să fi fost prin 1960-70..., așa începe Ion Proca o suită de evocări ale lui Nicolae Sulac.

Și continuă: *Am revenit înaintea de primul cântat al cocoșilor de la lansarea cărții-album „Nicolae Sulac în amintiri, cronici și imagini“, prilej cu care autorul găsește inspirat motivele de a vorbi despre Un omagiu al întregului popor.*

Afirmând că Sulac nu ne-ar fi lăsat să ne umilim, nici să ne turnăm zoi unul altuia în presa noastră pretins democrată. Mocirla asta are un gust-dezgust și-mi repugnă pentru că după săptămâna nebunilor vine anul lor și-apoi și veacul, face din celebrul rapsod un reper moral.

Cu vorbele lui Emil Loteanu, Noi, basarabeni, nu am avut nici-când un Shakespeare, un Tolstoi, încă nu avem un Eminescu. Am avut, însă, întotdeauna, pâinea, apa, aerul. Dar ne mai lipsea ceva. Și acel ceva avea să fie Nicolae Sulac. De aceea mă rog destinului ca Nicolae Sulac să cânte și ieri, și astăzi, și acum și pururea, și în vecii vecilor, conferă lui Nicolae Sulac valoarea unei stele identitare purtătoare nu doar de noroc, ci și de legitimitate!

În spusele lui Emil Loteanu, Nicolae Dabija, Alexandru Rusu, Iurie Colesnic, Dimitru Blajinu, Petru Lucinschi, Simion Duja, Vasile Goia, Mircea Snegur, Victor Ștefaniuc, Alexei Marulea cititorul va găsi argumente de a se preocupa mai mult, dacă până acum nu a făcut-o, de biografia de excepție a marelui artist.

Lectura întregii cărți, atenție!, cartea nu este una de citit ca divertisment înainte de culcare, ci una pentru care trebuie să îmbraci țol de sărbătoare, oferă o delectare superioară pentru iubitorii sinceri de cântec popular, pentru îndrăgostiții de poveste și pentru cei care, ca și Ion Proca, se întorc adesea în propria lot tinerețe și copilărie! Și autorul știe că aceștia nu sunt puțini!

Cartea conține, de fapt, două cărți distincte: *Mareșalul umbrelor*, roman, scris după precizarea autorului între 1983—1994, și *Ridicarea*, roman, Gorki, Nijni Novgorod, 1964—1966, satul Colonița, 1988.

Titlurile ambelor romane au conținut metaforic bivalent. *Mareșalul umbrelor* ar putea fi acela care, prin înțelepciune, tărie de caracter, neobișnuită forță de a ghici gândurile (tot atribut al înțelepciunii de a interpreta istoria și de a acționa în sensul impus de aceasta) ar fi reprezentantul celor mulți, al celor care, nu numai prin număr, determină devenirea istorică făcând ca toate evenimentele istorice să fie înscrise într-o legitate.

Interpretând în spiritul cronicarului Miron Costin pentru care *vis și umbră sântu toate / glasuri și părere* sau al Ecleziastului pentru care *Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sunt deșertăciuni* este principiu fundamental al existenței, numele mari amintite, cu gravitate sau ironic, aluziv sau cu determinare istorică precisă, cu admirație sau cu umor țărănesc, ești obligat să crezi că nume precum țarul Nikolai, Iosif Vissarionovici Stalin, Jukov, Nichita Sergheevici Hrușciiov, Leonid Brejnev, John Kennedy, Gheorghiu-Dej și, dintre cei care încă mai sunt în viață, regele Mihai, Fidel Castro sunt, la scară istorică, *umbre pe pânza vremii* (ca să folosim tot o metaforă inspirată a lui Eminescu).

Ridicarea, titlul celui de-al doilea roman și care dă numele cărții, se pretează unei interpretări asemănătoare. *Ridicați* erau reprezentanții primelor autorități rusești în Moldova de după război de către tâlhari (a se înțelege prin *tâlhar* ceea ce Sadoveanu, în *Județ al sărmănilor*, ne spunea că ar fi *Vasile cel Mare-hoțul*, sau ceea ce Bogdan Petriceicu Hasdeu ne spune că a devenit *Răzvan* când a devenit căpetenie de haiduci în drama cunoscută) pentru a se opune tăvălugului ocupației rusești fără să țină seama de disproporția de forțe. Sensul cu care autorul cred că ar vrea să fie înțeles titlul *Ridicarea* face trimitere însă la siberiada ce s-a abătut asupra Moldovei după terminarea războiului al doilea mondial. Bezmetic și brutal, după o politică diabolică, gândită parșiv, și într-o perspectivă pe termen lung, moldovenii erau *ridicați* și duși în Siberia doar pentru că erau moldoveni și pentru că interesele expansioniste al Uniunii Sovietice nu permiteau a fi nici cel puțin discutate, dar să mai fie și respinse și pentru că încercau să se opună colectivizării forțate.

Datarea făcută de autor nu este atât precizarea perioadei în care a fost elaborat romanul (romanele), necum perioada în care s-ar fi petrecut faptele. Credem mai degrabă că se face trimitere la perioada în care faptele auzite, găsite întâmplător, căutate de un *agent de investigații* sau ascultate atent de o ureche căreia îi plac poveștile, au căpătat prin clarificare, nuanțare, sedimentare atributele literarității.

Primul *roman* (?) are două părți, fiecare parte, la rândul-i, cu 12 capitole. Capitolele sunt numerotate cu cifre romane, dar au și un titlu al cărui prezență te îndeamnă să apreciezi scurta poveste ca parte a întregului, dar și ca valoare în sine. Deși titlurile capitolelor te-ar face să crezi că citești faptele unei vieți, puse cap la cap, dar separate totuși, numerotarea lor matematică te obligă să nu pierzi din vedere întregul, construcția.

Trecutul, prezentul și viitorul, ca dimensiuni ale existenței au pentru omul de rând măsura pe care omul le-o dă și aceasta, măsura, diferă de la om la om în funcție de cât pătrunde fiecare în clipa de existență care îi este dat să o trăiască.

Când se pune problema vinovăției în istorie, cum adesea s-a și întâmplat, în momente de relativă liniște în urma unor lungi și contorsionate perioade sau în urma unor necontrolate episoade, asumarea istoriei este un privilegiu tragic tot al celor care cunosc, care știu și care trăiesc. Indiferenții în istorie n-au dreptul la recurs. Recursul legitimează doar pe cei care studiază lucid și cu detașare trecutul, acționează ferm, cu luciditate ca și cum faptele, deși tot istorie sunt, s-ar întâmpla prima oară, și, mai ales, au intuiția responsabilă a viitorului. Paradoxal, purtăm vinovăția asumată sau nu, motivată sau nu, doar a prezentului împlinit și prin ceea ce fiecare dintre noi a făcut. Lucru interesant că putem măsura cele trecute, putem evalua consecințele nefaste, tragice ale unor evenimente, putem descifra forța dramatică a ctitorilor sau a lampadoforilor, dar nu putem nici măcar întrevedea răul pe care-l putem pricinui celor de după noi. Nu mai punem la socoteală că *lecția* trecutului omul n-a învățat-o niciodată prea bine din moment ce experiențele tragice ale războaielor, ale unor dictaturi și tiranii se repetă! Putem suferi, și chiar suferim uneori!, din cauza unei istorii nedrepte fără a fi cu ceva vinovați. Retrăind consecințele, putem crea o istorie prezentă prin care devenim responsabili pentru ceea ce rămâne după noi, pentru ceea ce devine...istorie trăită de urmași.

Și conștiința răspunderii în istorie este un câștig relativ târziu. Cronicarii noștri, și distanța în timp este mai mică de o jumătate de mileniu — ce înseamnă acest lucru ca dimensiune istorică?! — își pun nou problema că *vor da sama de cele ce scriu* și înțelegeau că ceea ce ei fac *vor fi fiilor și nepoților spre învățătură*.

Scriitorii — legitățile literaturii ca *nouă realitate* au fost tot mai explicitate — au o responsabilitate și mai mare că ei ne propun adesea, chiar și în creația de inspirație istorică *o nouă lume* care nu poate trăi aberant, ne propun o literatură care trebuie să suporte totdeauna judecata unui prezent care este într-o permanentă actualizare, într-un mers continuu spre un infinit mare.

Ar fi tentant, și poate chiar comod, să crezi că poți rezolva problemele specificității operei afirmând că a luat tehnica povestirii de la Creangă, că a luat procedeul povestirii în poveste de la Sadoveanu, iar de la Marin Preda ar fi împrumutat procedeul deconspirării identității personajului principal, ca argument al autenticității.

Șotică Basarabeanu, eroul principal al faptelor și, pentru cea mai mare parte a textului, și naratorul înzestrat cu darul vorbei, te-ndeamnă să constăți că onomastica, extrem de bogată și de pitorească, a cărții este sugestivă la modul cel mai firesc posibil pentru că ea pornește din magma originară din care s-a plămădit eroul.

Tolănit pe pologul de fân proaspăt cosit pe care și-a aruncat jocul mișos din care a alungat puricii cu pelin, cheamă copiii *ca să îi ascultăm povestea lui de soldat la doi împărați, că a slujit la români și la sovietici*.

Poveștile lui sunt lungi și interminabile, că *ne-ar ajunge pentru o viață... iar nopțile de vară sunt scurte cât o ardere de țigară... și nici bagi de seamă când adormim, iar moșul își varsă povestea unui război din care s-a întors teafăr*.

Stai la îndoială dacă adresa ce ți se dă, și anume *satul Rătăcita, județul Prăpădeni*, este una reală sau este invenție a imaginației atât de prolifică a lui Șotică Basarabeanu (sau, de ce nu, a autorului?). Adesea toponimia explică prin conținutul semantic al cuvintelor realitatea pe care o denumește. Și în acest caz, cele două cuvinte, *Rătăcita* și *Prăpădeni*, sugerează o lume dezorientată, deraiată de la sensul istoriei, fapt ce te-ndeamnă să privești nu neapărat cu compasiune, dar cu mai multă atenție și înțelegere oamenii care-ți vor fi prezentați.

Tata Toader, ne spune autorul, era *un taciturn fără pereche*, dar care, ca și povestitorii lui Sadoveanu din Hanul Ancuței, *după ce se ghilosea... avea chef de vorbă și mă purta pe toate continentele*. Precizarea făcută de autor pe coperta a IV-a, fără să anuleze povestea și fără să scadă misterul celor spuse, descifrează ceea ce s-ar putea numi izvorul atâtor povești. Și dacă Șotică Basarabeanu este *întâiul povestaș*, autorul ne spune că *eu am fost al doilea și ceilalți au fost povestașii din alte țări, pe care i-am cunoscut la Maleevca, la Botoșani și în Vadul — lui Isac*.

Ni se atrage atenția astfel că autorul este și el creator de poveste. Povestitorul fiind cel prin care faptul de viață brut, neprelucrat, devine literatură tocmai prin arta povestitorului care animă, nuancează, potențează, clarifică, selectează faptele dându-le structura și coerența de el dorite.

Întoarcerea în timp este realizată de autor și prin introducerea unui alt *Basarabean*, alt povestaș, *Zosim Basarabeanu*. Și ca și el să aibă dimensiuni de poveste ni se spune că *dosarul lui de contraspionaj era format din vreo trei tomuri legate, că s-a învățit și el pe lângă regi, dar nu pe lângă cel al României, ci a fost comandantul gărzii militare a Palatului imperial al Sankt- Petersburgului... un bun oștean din garda țarului Rusiei, Nikolai al II-lea*.

Se introduce al doilea povestaș pentru a se realiza întoarcerea și mai mult în timp, în poveste, pentru a întări ideea de autenticitate a faptului povestit, pentru a se multiplica registrul mijloacelor folosite, pentru a se extinde verosimil aria din care sunt luate faptele.

Autorul stăpânește cu siguranță arta trecerii de la un episod la altul precum rapsodul popular care, pentru a menține atenția copiilor furați de poveste, amână cu abilitate rostirea formulei magice și-*am încălecat pe-o șa și v-am spus poveste-așa*.

Prin sublinierea că Toader este *tatăl* autorului, că Zosim Basarabeanu este *tatăl* lui Șotică (*adică al tatei*, P. 32), autorul insistă asupra paternității faptelor pentru copiii care ascultă și pentru cei care se mai îndoiesc cumva de autenticitatea faptelor. Autorul simte că mersul pe drumeagul ce desparte realul de fantastic, realitatea de închipuire, este riscant și ar putea face ca cei care ascultă să se dezorienteze, să se rătăcească sau pur și simplu să se lase ispitiți de mirajul altor cărări. Povestitorul știe că are în grijă liota de copii (cititori) pe care vrea să o ducă intactă până la bucuria de sfârșit a poveștii.

Retorica oralității are cel puțin trei scopuri și anume: În primul rând, de a menține atenția ascultătorului și interesul cititorului, în al doilea rând, de a sugera domenii pretins mai importante și, apoi, de a impresiona *câte povești știe moșul!*

Locotenentul Zosim Basarabeanu și contesa Vârubov, dama de onoare a țarinei... Pentru că se pătrunde într-un spațiu refuzat ochiului se apelează la mijloace care sporesc uimirea pentru ceea ce se întâmplă și curiozitatea pentru ceea ce urmează.

Nu prinde toată vorba, lasă fraze neterminate fie pentru că n-a auzit prea bine, fie că te-ndeamnă să ghicești. Nedumerirea și mirarea locotenentului, fâstăceala, lipsa de etichetă, șoptitul la ureche, murmuratul cuvintelor devin detalii regizorale mânuite cu abilitate. *Înștiințarea că prezența locotenentului este foarte dorită în apartamentele particulare ale Palatului imperial...* ne arată că pe cât de *familiar* părea a fi decurs dialogul, pe atât de *oficial* părea formulată știrea, pentru că era vorba de înștiințare, era vorba de executarea unei misiuni de încredere care impunea discreție. Nici nu putea fi altfel din moment ce se vorbea de camerele Palatului, de camerele particulare (!) ale Palatului.

Fraza următoare începe cu un cuvânt — *uimirea* — potrivit ca ascultătorul (cititorul) să fie transpus în aceeași atmosferă de uimire. Tragicul atinge dimensiuni incredibile: *Apoi, rând pe rând, li s-au legat ochii și nici nu i-au lăsat să-și facă rugăciunea sau să-și ia rămas bun de la copii...* Societatea *fără nici un Dumnezeu* care avea să se dezvolte își dezvăluia nelegiuirea tocmai prin amănuntul sesizat că omului — și țarul era un om! — i s-a luat dreptul de a se ruga! Se reînnoadă timpul rupt: *Abia peste 73 de ani urmașii îi vor afla mormântul.*

Te-ai fi așteptat, având în vedere dramatismul poveștii, la continuare. Autorul, naratorul, preferă altceva: realizează un salt peste timp. *Era în primăvara anului 1944* iar eroul de poveste, de bună-seamă altul: mareșalul Jukov.

Ceea ce urmează nu sunt toate povestiri de război, nu este ceea ce s-ar putea numi un roman istoric, iar categoria *eroicului*, dacă a existat și o asemenea intenție din partea autorului, este mai mult pretext de meditație responsabilă față de o istorie prea condensată și agitată.

Biografia literară (autorul ne lasă să înțelegem că ar fi vorba de o biografie reală!) a lui Șotică Basarabeanu se îmbogățește cu noi detalii.

Aflăm că este pilot pregătit la Brașov, că este militar român, instruit în armata română, motiv pentru care patriotismul, inteligența, toate exigențele ce împlinesc personalitatea celui care lucrează în contra-spionaj devin argumente (credibile) pentru *Ordinul Lenin*, steluța de erou, carnetul de membru de partid și gradul de mareșal pe care le primea de la puterea sovietică. Transpuși cu ajutorul imperfectului, ca timp nesigur al relatării, între vis și realitate, între poveste ca *invenție* și poveste ca *relatare* a unei întâmplări reale, între comic și tragic, asistăm la o discuție cu Iosif Vissarionovici Stalin despre vinurile moldovenești și despre dorințele imperiale (?) ale lui Șotică Basarabeanu.

Ne este prezentat un Stalin care, discreționar și aberant, poate face și oferi orice, om crud, *băutor de cremene din Kremlin*, în al cărui birou era *năduf de țigară, un aer înăcrit venea dinspre sobă. Pe o sfoară se uscau o pereche de obiele. Stalin își scoase cizmele și le întinse la uscat alături de obielele ude de zăpadă*. După o asemenea prezentare caricaturală Stalin se dezvinovățește parcă: — *Mie, Șota, îmi place să fiu soldat. Om simplu. Usuc obielele ca și voi. Prezidenții ăștia imperia-liști nici n-o fi știind de obiele, dar mie îmi place ciubota soldățească și somnul ostășesc*.

Intrat parcă pe alt tărâm, suntem doar în poveste, în capitolul VI: — *A doua zi nu mai știam pe ce lume sunt: — Șotică spune că eram într-o celulă umedă, una dintre cele cu pereții umezi*. Este contrastul dintre vis și realitate, este contrastul dintre măsluirea sovietică și ceea ce exista în realitate. Interesantă devine discuția pe care o va avea cu Wolf Messing, poreclit *vrăjitoarea*, unul dintre consilierii lui Stalin care a întrevăzut dezastrul. Cu ochiul analistului și știința celui care vede lucrurile din interior, Messing i-ar fi spus lui Stalin: — *Ți se vor închina mai mult de frică, dar după moartea-ți va veni unul care îți va doborî statuile și îți va scoate în văzul lumii fărădelegile*. (p. 58) Pentru această radiografie profetică în care Lenin devine vampir, pentru îndrăzneala de a fi spus-o dictatorului, Messing era și el în celulă.

Capitolul VI se încheie cu urarea *Noapte bună, mareșale!* adresată de Messing lui Șotică. Chiar și Șotică spune că, *nu-mi place fraza lui Messing, omul care știa gândurile unui imperiu de la o poștă*. (p. 65)

Zicând și noi precum Șotică, *nu-mi place fraza lui Messing*, suntem tentați să găsim sensuri, ca potențialități ale textului, și acolo unde poate intenția autorului nu a existat. O urare ca aceasta venită din partea lui Messing ar putea însemna noaptea unei minți spălate, ar putea

însemna noaptea pe care o aduce totdeauna diversiunea sau ar putea însemna noaptea unui sistem concentraționar. Alternând planurile, potențând sensul metaforic ca îndemn la meditație, Șotică vorbește despre Vorkuta unde *ursul* ar putea fi unul real, animal al nordului, ar putea fi și ursul-tiran, animalul ce nu poate fi urnit, ar putea fi un *urs al visului* tot ca expresie a groazei în care lagărul, gulagul, era vizuina ursului, în care deținuții, oameni și ei, deveneau simple numere, abstracții fără identitate socială...

Evadarea (p. 69) — *Ești liber, Șotică! Nebun să fii ca să te vrei din nou în ghearele lor!* — este prea frumoasă ca să nu aibă în ea ceva miraculos. Ca în basme, *nasturele* de la tunica lui Messing, prin strălucirea sa pare a fi licărul de lumină care-l orientează pe Șotică prin lumea reală a gulagului, prin cea a dorințelor sale, dar și prin cea fantastică a nasturelui vorbitor și strălucitor precum diamantul.

Umor, umor negru până la limita sinistrului, tragic, tragi-comic, dramatism de cele mai diferite nuanțe se împletesc în chip desăvârșit din punct de vedere artistic pentru că viața în ansamblul ei este o asemenea împletire, iar contraspionajul, ca identitate ciudată și travesti perpetuu, o face și mai complicată în timp de război. *Mareșalul*, grad al autorității, presupune înțelepciune, virtute, curaj, abilitate, tenacitate, dârzenie, umblă dezinvolt printr-o lume a *umbrelor* care pot fi realități trecute, realități păstrate în memorie și refăcute prin poveste, închipuiri ale eroului în datele unei realități trăite cândva. Vodca și coniacul, care creau amețeala la propriu și la figurat a ostașilor, fabricarea pașapoartelor ca lucru obișnuit, călătorii la comandă cu asumarea riscului ce-l presupun, trecerea rapidă de la o condiție la alta ca în cele mai ciudate metamorfoze din basme, peripețiile cele mai grave devin în poveștile lui Șotică glumițe pentru copii. Apar și reflecții grave pe care Șotică le strecoară pe tonul cel mai firesc: *Ce i-a trebuit lui* (este vorba de Hitler, P. 93) *să cucerească alte țări? Poate că într-adevăr a fost nebun. Sau sălășluiește într-însul duhul necurat? Nu va ști nimeni niciodată. Nici chiar eu care l-am avut în preajmă în cele mai grele momente din viața lui.*

Hitler, George Wood, Allen W. Dulles, Brejnev, Hrușciov, Jukov, Fidel Castro, Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial, marea secetă din 1946, condiția evreilor în deceniile patru și cinci, armata română, armata germană, armata sovietică, Vorkuta, deportările în Siberia sunt nume, teme, aspecte dintr-o realitate

trăită sau închipuită de Șotică, devenite, prin rescrierea lor de către scriitorul Ion Proca, literatură autentică.

Apariția undeva a corului bocitoarelor, ca un fel de cor al tragediei antice prin care se imploră o forță divină pe care să o contrapună celei reprezentată de Stalin, bocetul și descântecul (p. 239), apariția colindătorilor, care pocnesc prevestitor din bici, sunt expresia valorilor rezistente care nu pot fi anulate, sunt izvorul de speranță că, totuși, viața va învinge. În altă parte (p. 282), se încearcă descifrarea cântecului ca formă de rezistență, este surprinsă metamorfoza suferinței în *dor* ca alchimie a rezistenței populare, ca victorie a binelui asupra răului.

Istoria noastră, devenită *poveste*, este nesecat izvor de literatură în pana scriitorilor de talent. Lectura unor asemenea cărți nu-și dezvăluie toate sensurile la prima lectură, iar la o lectură superficială, nici atât.

Gheorghe CALOTĂ,
Brăila, România

ACASA AXEI COLONIȚENE

Motto:

*„Ca să ajungi la ceruri, mai întâi,
trebuie să treci prin pământ.“*

*„Cea mai scumpă marfă este viața.
O poți vinde, dar n-o mai cumperi.“*

Ion PROCA

Crescut la lumina și la umbra cuvântului de acasă, un scriitor în drumul devenirii sale ridică la colțuri de cale câte o casă de cuvinte zisă „carte“. Or, numai aceasta „ne împarte dorul“, vorba lui Ion Proca, autorul mai multor lucrări ce-i poartă semnătura. Poet și prozator rural și original, dramaturg și traducător, eseist și publicist șaptezecist, întotdeauna i-a plăcut să-și aibă domeniile mai mari sau mai mici ca ale colegilor săi de breaslă lucrate cu mult elan an de an

între împăcarea sufletească și etico-civică, în definitiv, cu ideea de creație și de culturalizare a semenilor, a noilor generații pornite în căutarea adevărului de sine și de lume dinspre cunoașterea logosului și a etnosului. La ora împlinirii un scriitor știe mai bine ca nimeni, aidoma plugarului îndrăgostit de glie și de muncile ei pământeste-ce-rești, prețul cuvântului și a gândului, a sentimentului și a frământului. Piesa *Părinți* este mai mult decât elocventă în atare privință. Or, părinții, anume ei și nu alții, sut cei mai scumpi dascăli omului, inclusiv ai unui scriitor.

(„I-am întrecut aproape-n toate / Sau poate mi se pare mie? / Părinții mei citesc în glie / Atâtea maxime ciudate / Că te crucești de tâlcul lor, / Rămâi trăsnet la jumătate / Când vezi că mama-i ca o carte / Și tata-i un întreg popor“). Legătura de sânge cu satul și cu înaltul caracterizează întregul demers al autorului care se manifestă plener nu numai în *Peșitor de vânt* (1993) și în *Colonița infinitului* (2001) etc., dar și în *La oină* (2007) și în *Poiana cu heruvimi*. *La oină* este probabil cea mai densă scriitură a colonițeanului Ion Proca mereu aflat în serviciul nobil al cuvântului și al *Glasului* (cărui i-a dăruit mulți ani buni de participare sufletească...). Aceste scrieri de pe urmă, de după 2000, ne pun înaintea „ostrovului copilăriei. *La oină* merită să fie cunoscută, deoarece este mai mult decât durut și „nu poate fi unul de duzină“, vorba autorului însuși. Și trebuie să-l credem. Cel mai necruțător este tocmai față de sine, de copilul din om și din omul din copil. Mărturisirea și narațiunea, lirismul și ironia se confruntă dialectic, alimentate fiind de un flux ludic și oniric de nestăvilit.

Poiana cu heruvimi este într-un fel o aplecare a scriitorului în fața Oamenilor de litere și spiritelor alese, hărăzite a trăi într-o permanentizare a ideii de frumos și de eternitate, dacă ne gândim că focul este izvorul celor veșnice și nu numai cel de pus de lumânări în sfeșnice. Tabletele lui Ion Proca sunt de fapt prin salba lor din acest volum proeminent cartea sa de vizită la propriu și la figurat. Talentul l-a ținut pe făgașul inspirației și al tradiției niciodată demonetizate, odată ce cinstesc Omul, creația Domnului, prin duh și prin nevăzutul văzduh al Cuvântului nemărginit în toate ale lui de sus.

Veselul poet de Colonița, Ion Proca, „bogat cum n-a mai fost un altul“ (autor al mai multor cărți de poezie, proză și dramaturgie, eseist și publicist notoriu...) „înfige în dulce aer furculița“ glumei ce i-o ia pe dinainte chiar și în acest poem cu nume evlavios și biblic:

Mama Evei. Ironia este personajul liric al întregului poem. Ironică și mucalită este și aluzia (mama... ei). Conotațiile lirice se întrepătrund cu cele ironice, chinuitoare și „săgetătoare“. Amărăciunea de pelin a meditației este suprapusă contemplației puriste și joviale, autorul de jucând dedesubturile polemice cu o repeziciune bruscă și neașteptată, de zvârlugă, cu luciu de expresie și limbaj cizelat, bine forjat pe cărbunii gândului transparent („cu cât tac și tac și tac / tot mă fac copac copac / cu cât scriu și scriu și scriu / mă prefac într-un sicriu / cu cât mușc vârtos din măr / spulber orice adevăr / cu cât mor și mor și mor / mă prefac în dor de dor / cu cât Eva mi-o alint / eu tot mint și mint și mint / până-n zid de infinit“ *Prolog*). Însăși „facerea Evei“ aduce cu o muncă — „văicăreală“ de legendă, iar protagonistă ne apare („ca o ademenitoare de șerpi / de sub pomii sterpi“. Râsul printre gânduri este un mod de a fi al personajului liric (alias al poetului...) care îmbină dulceața sentimentului, mierea cuvântului cu fierea lui dinăuntru. Astfel autorul grație unui joc iscusit al cuvintelor ajunge să extragă prin asociație și numele lui Adam din „adu-mi“ („I-a tot zis / adu-mi și adu-mi / până l-a numit Adam“) nu fără a mușca din ideea de om, precum viespea pe individ oprită fiind din zbor. Or, ideea de cetățean, de om, de dincolo de glumă se evaporă ca ceața alimentată doar de rouă, de vremelnicia acesteia: „Pentru o veșnică aducere-aminte / aducem ne ducem/ și Eva ne seduce / sub mal și sub cruce.“ Și mai burlescă apare umbra individului în poemul-secvență „Fără porunci“, unde ironia nu mai poate fi ținută în frâu de fantezie și de interdicție. Gândul sapă în malul de piatră al canoanelor, mimându-le cu aroganța lui demonică, demolatoare și făuritoare (prezent în poemele-secvențe *Dor de femeie*, în *De ce îmi dă în cap?*, în *Cine-i femeia?*, în *Timp nemișcat*, în *Taina de taină* și mai ales în *Mulțumește*, în *Până la tăcerea antică* și în *Inspirația făuritorului*: „...cum din coasta aia mică / ai făcut cogeă femeie / cu atât se îmburică / și călare vrea să steie / o fi fost pe la chindie / și erai prea inspirat / dar n-ai dres o poezie / ci un diavol conspirat / viceversa de-ar fi fost / să ne faci din coasta ei / am fi-avut un preț de cost / ca la piața de cotei“).

Ilaritatea, înțepătura, zeflemeaua retușează din interior întregul din fărâme, rostul teluric al omului (ajuns cerșetor) fiind ridiculizat fără cruțare și fără drept de apel: „Ai râvnit, măi Evă mărlu / din livezile cerești / eu am vrut ca adevărul / în tulpină să-l găsești / unde-i maică adevărul / când de mii de ani cerșim / de ne-alegem doar cu ze-

rul / și-un păcat nu-l ispășim/ adevărul nostru-i unul / ghemuit prin colivii / îl păzește-avan nebunul / de cei morți și de cei vii.“

Confundarea biblicului cu realul, a meditației cu luarea peste picior pune în valoare nu numai vocația ironică a condeierului (*Cântecul unei Eve moderne*), dar și pe cea aforistică și (de ce nu?) pe cea de funambul al sentimentului de dragoste (*Mizeria din raiul Evei, Toată pângărima, Plictis, Ultima eclipsă din veac*) și a „sinei sale sumbre“, pomenit în ipostaza închipuită și nu numai de „fricos înspăimântat / ca să tremure-adevăăruri / și să laude-un păcat.“ De se vrea „doar cu gândul / ce și-l zboară-acum în sus.“ De notat că personajul liric în una din ipostazele lui nu vrea „favoruri“, ci „să-l vadă pe Eminescu, după care s-ar dori și „scos din rai“, conform celei „de-a doua rugă“ poetice. În „cea de a treia rugă“, personajul liric, dialogând cu Domnul, în replica acestuia că „din moartea mea făcut-ai tu drapel“. De aceea îl roagă, în caz de moarte, potrivit legendei, maică-sa să nu afle de dispariția fiului (întocmai ca în cazul mioritic al baladei, deci al condiției dace, pe semne...). În *Ruga a patra* personajul liric se vrea confundat cu asemănarea Domnului întru a trăi frumos ca doi copaci. Fapt care îndreptățește și legitimează voința sa ultimă: „Dacă ți-am fost la chip și faptă / măcar ca iarba verde de priitor / venind la cea din urmă judecată / omoară-mă să fiu încă o dată muritor!“ Este nu numai o dorință, dar și o necesitate a conștiinței continuității prin moarte a vieții. Refuzul „tineretii“ și „lungimea bătrâneții“, „ca să prindă la nepoței“, imprimă fațetei telurile a dezideratului poetic o notă elegiacă, de răzbunare a meditației lirice pe săgețile ironice uneori în toga prietenos-ilară. Doar „ispășirea de păcate“ pare-se că-l aduce în firea lucrurilor din perspectiva lor filosofică și contaminată de fatalism: („Nu-ți cer, Doamne, necuprinsul / nici să-mi scoți din lacrimi plânsul / mi-ai dat ochi să văd pământul / și dureri să simt mormântul“) și de incredibilă împletire sufletească față de cei dinaintea noastră

(„Nu-ți cer, Doamne, să mă ierți / s-a-ntâmplat ce-i scris în cărți / mi-ai dat suflet din părinți / ca să-i uit în suferinți“).

Oricum, „nevinovatul poem“ al lui Ion Proca, consacrat doar simbolic mamei Evei, poem care „în absența“ sa „de apoi“ o să-l cheme să vină „din când în când“ „pe la Ciocana“ ca „să vadă pe colacul fântânii cana“ viersuirii lui, „lăsată pentru noi“, metaforic vorbind, în convingerea că munca sau efortul său de „a scoate plânsetul din lacrimi“ n-a fost numai o încercare de a râde fățiș, ci mucalit și aluziv

(dat fiind faptul că nu știm condiția umană prea bine...) și nu numai una de competitor și (de ce nu?) una dezinteresată, dacă nu de privighetor, de cântăreț al *Mamei Evei*.

Un poet la jumătatea veacului sau dragostei de sine

Slujitor real al adevărului și al frumosului românesc, Ion Proca (descendent din legenda nescrisă a Coloniței, satul de baștină al poetului), prin versul lui mucalit, cu palete rustice evidente și înzestrat cu harul replicii ironice (prin intermediul căreia „demască penibilul și ridicolul din aparențele cotidiene“ — Iulian Proca), aduse din condei, se lasă ademenit de menirea de-a spune ce are de spus: „Crud e neamul îngeresc / Cu cine să mă războiesc?“ Or, dincolo de trecerea incoloră a timpului, „Poetu-și prăjește cuvintele / pe-un fund de tigare / care n-a mai mirosit untdelemn/ de pe când poezia / ridica în picioare/ tribunele stadioanelor“, ironic vorbind. Cei care l-au citit (a se vedea volumele *Șapte poeți tineri*, Chișinău, Editura *Literatura Artistică*, 1989; *La Țipova-n chilie*, Chișinău, Editura *Hyperion*, 1992. — scrieri dramatice și despre „drama română“, despre dramaticele evenimente prin care a trecut poporul nostru (partea lui dintre Prut și Nistru...): foametea, deportările, colectivizarea forțată etc. *Peșitor de vânt*, *Poeme*. Chișinău, Editura *Glusul*, 1993), *Noi nu mai vrem pământ*, Editura *Plugarul*, 1997, *Colonița infinitului*, Editura *Grafema Libris*, 2001, *Mama Evei*, Editura *Atelier*, 2000, s-au convins probabil că nu-i atât de lesne a liriciza sau a ține piept răsului printre lacrimi chiar și atunci când o faci inconștient. „Faptele vorbesc“, ne spune Sfânta Scriptură.

Ion Proca, dincolo de avalanșa amestecului de principii valorice (fluturate în vânt pe la noi și prin alte părți cu ocazie și fără de ocazie are un sănătos mod al său de a fi: sincer și dramatic, rustic și social, liric și ironic, pe care și-l rescrie modest carte de la carte. El are harul cuvântului tăios. De aceea nu cruță nici expresia, nici împrejurarea, nici cazul și nici motivul. S-ar părea ceva inadmisibil pentru cei puști și ceva caraghios pentru cei dădăciți, cloțiți în cuibarele cloștei marxist-leniniste. Nu este vorba de o poezie fără principii sau de una necenzurată, „fără perdea“, deși elementul naturalist e frecvent în scrișul autorului.

Din contra, poetul cultivă umanismul, dragostea față de tot ce-i plin de viață și speranță: baștina, țara, neamul, femeia, părinții, munca, cinstea, omenia, dăruirea etc., etc. Oricum, el este un poet real în-

setat de cuvinte, de poeme. Iar poemele lui de dragoste adunate în placheta *Minte-mă că mă iubești* certifică direct și mai ales indirect atare adevăr. În ele pulsează o inimă darnică și dornică de focul dulce al cunoașterii și înnoirii de sine și de noi, de poezie. Dragostea, acest motiv străvechi în poezia universală și națională, capătă contururi proprii văzute și intuite, trăite și simțite pe viu de personajul său liric cu care adesea se contopește sufletește și spiritualmente autorul. Altfel puțin probabil că mai vedea femeia în ipostazele *Femeia de duminică*, *Femeia cea de toate zilele* și în cea mai tăcută ipostază zisă metaforic *Tristiana*.

Un poet distrat de cuvinte și care acceptă minciuna frumoasă că este iubit este aidoma unui pom care rodește și pe vreme bună și pe vreme rea, adică și în anii buni și-n cei grei, secetoși. Or, vorba clasicului Vasile Alecsandri: „Fructele amare în anii secetoși sânt dulci“. Chiar dacă au fost și ani secetoși în viața, în scrisul lui, autorul își scoate încetul cu încetul roadele proprii de prin sertare. Un lucru e cert: scriitorul Ion Proca este egal cu sine, tinde a fi acel care este, care poate fi el însuși, și printr-un singur verb, cum este bunăoară verbul „a iubi“. De aici evident și preferința lui interioară, văzut indirect în ipostaza supremă a personajului său liric: „Minte-mă că mă iubești...“. Versul autorului nostru crește din pământul său și pe tulpina sa proprie; nu are nici datul și nici năravul plantelor parazitare (iederei etc.). El sclipește în razele inspirației și sentimentului interiorizat; cuvintele sunt bine căutate și găsite, puse la locul lor de sugerare, de orientare asociativă, ca într-o construcție metaforică sigură (cu gust și măsură, pilduitor, precum în metafora casei părintești care-și înalță numai coșul în cer, iar supapele gândului și simțirii le încredințează pământului, temeliiilor lui). Poezia în genere pentru Ion Proca este aceeași muncă necesară pentru înnobilarea sufletului, cum este lucrul albinei pentru crearea mierei. El, gospodarul de la țară, care știe prețul și rostul țărânei, humei strămoșești, caută a trage în zilele de odihnă a corpului câte o brazdă în spiritul scrisului nostru, nelipsită de temeritate și de har, de îndărătnicia pietrei cugetului și sentimentului ce-și încearcă în cuvintele inspirate tăria și aspirația lui poetică firească. Surprinzătoare și poezia lui de dragoste, unde deliciul cuvântului și prețiozitatea expresivă, naturalistă uneori, ironică, își face drum cu de la sine putere, firesc și fără menajamente lirice siropoase ori acide: “ — Am avut și zile fripte, / Am avut și zile dulci, / Cine te-a făcut, iubite,

/ Între uri să mă usuci? / — Ai avut de la zidire / Dumnezei și draci în oase, / Unul spune de iubire, / Altul mintea ți-o descoase...“ — *De la zidire*. Fie că o face pe trubadurul, pe îndrăgostitul-lulea, pe amantul, adică pe „hoțul“, cum zice el în poemul omonim, personajul său liric trece cu pieptul plin de viscolul viselor dintr-o odisee în alta (lirică desigur...), iluminându-și potecile sinelui și cunoașterii amorului, dragostei care ocupă un loc nu atât de neînsemnat în viața omului, oricât de umorist și de ironic ar fi el. Pentru că dragostea este un moment esențial totuși în viața umană, poetul nu poate trece cu zâmbetul arborat pe lângă noi; el meditează, râde, dar și suspină, surâde mucalit totodată: „Cine n-a avut în casă / Floare albă de alean, / Cine n-a avut mireasă / Este mai bătrân c-un an. / Cine n-are țară-n țară, / Nici iubire, nici icoană, / Doamne, nu mi-l fă să moară / Dă-i o viață de pomană...“ — *Blestem*. „Minte-mă că mă iubești“ este un volum liric în mare autobiografic, plin de candorile trăirilor autorului însuși. Titlul denotă evident și ironia puțin amară cu care-i înzestrat versuitorul, care scoate în vileag dincolo de mesajul propriu-zis etico-civic și sentimental, uman interiorizat, polivalența lui închipuită, conturată fin și indirect („Din față muncește iubirea în noi / Ca un hamal oropsit, / Ca focul în vreasc, / Ca viermele în hrean, / Ca tămâia în cupole“). În caz contrar, care ar fi oare rostul căutărilor sale lirice și ideatice? „Frumoasa osândă necruțătoare“ — dragostea — este temelia vieții omului dintotdeauna, oricum ar fi interpretată această idee ad hoc a inimii și a rațiunii în contextul istoriei, existenței socio-umane. Perspectiva unei atare lirici este condiționată de atitudinea interioară a scriitorului, de complexitatea viziunilor lui poetice, imagistice sau meditative, de modul lui de a fi prin cuvânt și întru viabilitatea acestuia (elegiacă sau sentimentală, parodistă, sentențioasă, personală sau accentuat civică, etică-n esență...): „Când frunza-n flăcări se aprinde / Și stele cad, se-ngroapă-n ape, / Un dor de-albastru ne cuprinde / Și nu e nimeni să ne scape.“ Nu vom rescrie multe alte probe de versuri inspirate, purtătoare de mesaj ideatic și etic eminamente, deoarece Ion Proca, poetul Coloniței, al baștinei sale (ca și Simion Ghimpu, poet și textier cunoscut...) este și poetul iubirii, pe care o cântă cu foc și cu patimă, dar nu și fără o umbră de ironie, de neîncredere chipurile în forțele atotmăduitoare. Este un „joc“ al sorții: să cânti ceea ce-ți dă putere, te înaripează, te întinerește și te face să regreti totodată, să surâzi, să zâmbești dulce-amar, elegiac și contemplativ uneori, meditativ ade-

sea. De aici și alura neprefăcută a scrisului său țesut din mai multe fire curcubeice (roșu-galben și albastru...), urzite de cer și pământ, de gând și sentiment, de viață și speranță, de dragoste și neuitare, de regret și uitare. Altfel nu știm dacă poetul ar mai fi recurs la ironica descoperire a metaforei consacrate prin care-și dezvăluie toate păcatele de îndrăgostit (dar și de cântec, și de verb...). Este rostul din totdeauna al rapsozilor populari și al cântăreților, al trubadurilor și al romanticilor, al poeților și al căutătorilor de sine și de noi, de viață și de dragoste. A trăi în cuvânt și prin cuvânt, în dragoste și prin dragoste este o mare șansă și anume șansa de a fi tu însuși și de a gusta în clipa inspirației din delicia și din capriciile cuvântului și dragostei, însăși vieții, orientat, firește, de intuiție și de fantezie și ajutat, susținut, de nedespărțitul efort — mereu necesar și dezinteresat, pornit din interior, ca și coltele din bobul de grâu. A scrie o carte de poeme de dragoste este mai mult decât un pas spre sine, este și o răscoală contra acestuia și a ta. Deoarece cuvintele te vor arăta, te vor dezvălui din interior din mai multe perspective (ale evoluției și involuției...). Cu toate că „nu are nici o șansă să devină poet celebru, nici laureat al vreunui premiu internațional, pentru că la ora actuală este cel mai mare poet al satului Colonița, județul Lăpușna, Basarabia“, vorba ironică a autorului însuși, Ion Proca are sentimentul trăirii responsabile și personale, multe din poemele lui alimentând indirect încrederea noastră în viabilitatea unei atare lirici menite a ne ilumina din interior și a ne purifica și prin intermediul cuvântului scris. Chiar dacă nu-l „caracterizează“ pe deplin, poemele sale de dragoste, prin „variațiile temperamentale“, sunt un indiciu al modului său de a fi liric. Și privit dintr-o parte, și anume din partea poemelor sale de dragoste, poetul Coloniței (care a crescut adânc, ca și pomul în humele lui, ca și grija țaranului la pâine în ziua de mâine a soarelui și a visului), Ion Proca, pe nesimțite trece aproape nevăzut de nimeni printre noi, ajuns la jumătatea veacului sau dragostei de sine, trece aievea printre cuvinte cântând din frunza lor verde și însetat ca niciodată de licoarea lor parfumată de soare și de lună, de humă și de stele, de vise și de dureri, de viață și de dragoste, sclipindu-și zâmbetul ironic al cunoașterii lirice de sine.

Tragicomicul expresiei de sine

Puterea de a pătrunde în zonele intime și adânci, purificatoare și sfichiuitoare, cristalizate și călite ale emoției și ale sentimentului,

ale gândului și ale atitudinii vine desigur dintr-o înclinație deopotrivă și nu numai de nerăbdarea inimii ce-și duce în spate tot timpul tolba cu săgeți de a se afla în treabă, de a pune la punct ceva sau pe cineva, ironic vorbind. Condeier ironist-liric și reflexiv, dublat de un cronicar împătimit al zilei, ținându-și cuvintele în razele luminii și ale umbrei precum butoiul își ține doagele de stejar în brațele cercurilor de fier, Ion Proca, prin romanul *Mareșalul umbrelor*, aduce un spor personal de cunoaștere epică (tragicomică în fond...) a vieții și a destinului dramatic. Văzută din diferite perspective și retopită într-o albie firească a fabulației, narațiunea respectivă adaugă prozei din arealul moldovenesc un anume fel de a spune și de a recompensa printr-o suită de peripeții de domeniul fabulosului și de cel al homericulturii (desigur în ce privește răsul care la el este ridicat la rang de personaj principal...). Autorul dispune de o largă și fină modalitate de a închea lucruri greu de închipuit cu o ușurință de invidiat, în principiu foarte simplă, dacă nu găsită aproape din mers, adică anecdotică, odată descurcându-se pe de-a-ntregul despre ce-i vorba. Cât face numai deșeurile iscusite a protagonistului în diferitele și diversele lui ipostaze menite să reconstituie magistral conturul epic al lucrării, orizontul ei, întregul dedesubtului narativ. Ceva mai strălucit privind modul de a se acomoda și de a trece de la un mediu la altul, de la spațial la aspațial, de a depăși o stare de impas, o situație-limită de criză sau alta, de a transforma brusc, de a-și schimba și de-a-și condiționa schimbarea la față, deci situarea în timp și spațiu este greu de întâlnit în arealul oricărei proze de la noi sau din altă parte. Aerul mucalit și de povestaș gen crengian, cu nespum umor săgetător și urzicător și cu o înțelepciune populară berechet face ca structura romanului să strălucească anume în partea ei expresă și inefabilă, deși e hrănită din belșug de filioane marcante ale fabulosului. Replica și atitudinea disprețuitoare-ironică și nu numai distanțată sau afișată imprimă pânzei românești *Mareșalul umbrelor* o tentă etico-civică inconfundabilă care depășește, prin anecdotismul și prin savoarea tragicomicului, tot ce s-a scris la noi pe-o temă sau alta din perioada declanșării celei de-a doua conflagrații mondiale încoace fără a exagera lucrurile, dacă privim în miezul lor de foc și de atitudine. Apoi romanul mustește de o sănătate morală în adevăr de invidiat pentru cei care au condeie, vorba lui Arghezi. El nu se limitează numai la un eveniment anume, la un loc sau altul, lăsând deschise o sumedenie de supape sapiențiale și ironice, reflexive și sugestive.

Multitudinea de planuri sociumane și psihologice este jucată cu o mândrie și cu o măiestrie personale bine racordate la contextul dat, la universul explorat din interior și cu un ochi întotdeauna penetrant, dacă nu dublu. Chiar și cu riscul unei priviri fugitive asupra desfășurării subiectului, liniilor de subiect ale scrierii fondul acesteia nu te poate lăsa rece. Vei fi numaidecât intrigat de-o suită, de-o mulțime de lucruri care vin și vin fără încetare, asaltându-te fără sa-ți dai seama, pentru că energia sentimentului uman, a responsabilității etico-civice este fără îndoială iradiată și cu o rază de influență mai mult ca sigură. Romanul pentru cei care au simțul umorului și bunul-simț al atitudinii personale este în lege o adevărată revelație. El ca și cum întreprinde o acțiune subversivă în aparență ar crede unii privind din „cercul“ lor „strămt“ la caricaturizarea fabuloasă, prin intermediul râsu-plânsului și al invenției parabolice superioare, de sorginte sentențioasă, cu duh popular, mitologic de când lumea, a dramei sociumane, a absurdității situațiilor paradoxale în care e antrenată atâta amar de lume. Și grație cui? ne vom întreba fără îndoială. Grație, credem, răului din noi și dintre noi (bunurilor materiale, pământurilor, bogățiilor naturale, forțelor de muncă ieftine etc.), dar și invidiei ce macină destine și popoare, civilizații întregi, dacă privim cu un ochi critic la evoluția și la involuția civilizațiilor, și de „idei de revoluție“, și setei satanice de răzbunare și destructive. Cu mult fler sarcastic dezghioacă autorul ideea panslavistă și pansovietică de „eliberare“ și de „civilizare“ a propăvăduitorilor ei beligeranția în chipiuri cu stele roșii și cu pantaloni bufanți de culoare kaki, precum și pe cea „germană“, de rasă „ariană“. Mă rog, este și în aceasta un rost oarecare nelipsit de culoare, de durere (deoarece în decursul conflagrației respective ies la suprafață atâtea exemple fâțișe de susținere a unei puteri sau alteia), la urma urmei. Ceea ce însă e mai important desigur că nu ține de ceva strict și concret, ci, după cum am mai spus indirect, e acea pasiune distanțat-ironică și palpabilă în fiecare pagină a scrierii pentru parabolic și pentru „legendă“ (în sens dramatic și tragicomic firește...). Și mai e ceva esențial care îl face pe romancier să-și îmbogățească de la un capitol la altul paleta de culori afective și arsenalul anecdotic, persiflant și ilariant, care prin delirul oniric răstoarnă destul de lejer situația, iar dramaticul transformându-l în parabolă și în grotesc, paradox.

Nucleul romanului într-un fel oarecare este și trebuie să fie Rătăcita, cu toate că pe parcurs el devine atemporal și spațial, cumva lo-

cal, privit dintr-o parte, satul de baștină al protagonistului Șotică Basarabeanu. Numele de localitate, ca și cel al personajului central, alături de râsu-plânsul firește dintre rânduri, din subsidiar, care cimentează parabola, fabulosul narațiunii, sunt supranume desigur, metaforice, dar cu cheie și cu individualitate, deși difuză pare-se uneori în vârtejul trecerii caleidoscopice de la un moment la altul al scrierii. Încercătura lor polivalentă evident stârnește răsul la prima vedere. Lectura însă adeverește și prezența plânsului. Or, anume răsul-plânsul este tăria lacrimii de cristal a durerii, pe care autorul o desfășoară anecdotice și sarcastic pe aproape întreaga suprafață a globului pământesc. De aceea Șotică Basarabeanu într-un fel e veșnic luptătorul cunoscut din toate celebrele romane remarcabile, inclusiv a celui rablaisian. Peripețiile lui Șotică Basarabeanu sunt adevărate aventuri fantastice și fantasmagorice fără egal la vreun oarecare alt prozator.

Ion Proca a turnat foarte multă înțelepciune în universul individual și irepetabil al acestui personaj care simbolizează în genere omul (fie un Păcală sau un Tândală, un Nastratin sau un Danilă Prepeleac etc., dacă îl raportăm la creația orală sau la cea crengiană, adică mai mult cunoscute, și de care e mai aproape și din care ar putea în parte să vină la o adică, privind lucrurile dintr-o perspectivă puțin formalizată, istorico-literară în definitiv). Apoteoză tiranilor Stalin-Hitler etc. îl va urmări obsedant pe mai multe pagini pe narator și nu fără folos. Mai întâi personajul său Șotică Basarabeanu va putea astfel să contureze indirect mai lesne fundalul pe care se desfășoară teatrul politic înscenat de regizorii despotici și feroci prin crimele lor de război și de distrugere a societății și a omului, a individului. Remarca succintă din Capitolul VIII (partea a doua), pusă în gura lui Hrușciov („Dar mie îmi place mai mult proza orală. Și am să vă spun de ce. E mai concentrată, mai șfichiuitoare“), revărsă lumină și asupra modalităților utilizate de autor, și anume asupra oralismului și a accesibilității lui expresive. Nu mai zicem de alte calități ale romanului care într-un fel dezvăluie vocația de prozator, de povestitor (oral și nu numai...) a lui Ion Proca. Universul meditativ ironic și sociouman în care se manifestă caracterul și mentalitatea lui Șotică Basarabeanu este unul complex, însă fără limite, deși nelipsit de realii palpabile sau de momente concrete de conștiință. Astfel în capitolul XII „O capcană pentru George Wood“ citim: *Americanul* (este vorba de Allen W. Dulles — n.n.) își desfăcu picioarele și sta țintuit ca un

stălp, privindu-l pe Hitler ba cu milă, ba cu dispreț. Am simțit că totul depinde de mine. De vreau să-i aduc plocon, de nu — intru în cârdășie cu dânsul și-l zătrim aici pe loc fără de sentință și fără tribunal. Se trezi în mine o ambiție de răzeș din Rătăcita. Sângele strămoșilor se învâlmășise în mine. Eu, care mă trag din daco-romani, am apărut pe fața acestui pământ aproape de la începutul lumii, să mă las condus de niște americani care-și au o țară de adunătură și istoria lor nu numără nici trei sute de ani? Am mâncat eu în timpul războiului conservele lor ca un nesăbuit, însă asta nu înseamnă să mă învețe dumnealor cum să mă comport pe un pământ neutru. Pususeră ei laba pe jumătate de glob, dar Coasta de Ivoiriu nu era colonia lor. Dacă îmi era de cedat pe Hitler, îl cedam eu lui Antonescu sau în cel mai rău caz nașului Jukov. Nici acesta din urmă nu-mi insufla prea mare încredere. Toată viața de Basarabia asta a noastră s-a împiedicat cineva. Puteam eu măcar acum să fiu mai ferm? Desigur“. Comentariile sunt de prisos. Autorul stăpânește de minune subtextul și parabola, când lent, când dinamic și ardent, zbuciumat și fulminant, fațios și cu precizie intuitivă în toată dimensiunea ei persuasivă și cognitivă de la obiect la obiect conform ritmului ei interior prestabilit. Ocazionalul este asimilat completamente de general-uman, scena teatrului politic de război nu-și ridică nici pe o clipă cortina. Șotiile pantagruelice și homerice, dincolo de orice dimensiune, individualizare și totdeauna spațializate în ce privește savoarea umorului negru, tragicomicului ei trinitar (de ieri, de azi și de mâine...) fac din Șotică Basarabeanu un personaj de elită al râsu-plânsului fără lacrimi (plânsetul lui este unul mitologic mai degrabă, nevăzut, dar simțit, cutremurând dedesubturi naționale, arealuri întregi ale etosului nostru deșțărât). Pățaniile lui au în el și fabulos crengian, și înțelepciune populară, și șciucarism șolohovian etc. Dar să nu căutăm cu tot dinadinsul numai evenimente, război, paradoxuri socioumane, anecdotism, oralism etc. în pânza reflexivă a romanului, pentru că pe lângă multe alte elemente constitutive ale ei sunt vădite și înclinațiile creștinești spre muncile gliei-mume, și harul dulce al amorului, și pătărănișmul, și setea infantilă de a cunoaște și de a asculta (inclusiv șotiile lui Șotică Basarabeanu, mare „spion netrebnic“ și „prieten“ al cui vrei și de unde vrei, mă rog, după cum situația îi dictează...), de-a întreba, de-a afla etc. Porțile întredeschise ale umorului sau ale ironicului bine dozate în paginile romanului sunt într-adevăr accesibile ochiului care vede dincolo de

cuvânt omul și fapta lucrătoare și de sărbătoare, atitudinea acestuia față de una sau față de alta, față de sine și fața de lume, fața de adevăr și fața de istorie, în cele din urmă. Autorul ca și cum înadins ne poartă pe toate drumurile posibile și imposibile ale protagonistului său îndrăgostit de sine și de drama cunoașterii ilariante, mitologice și nu numai tragicomice, dacă e până la atâta. Or, drama războiului care afectează societatea îi permite autorului de a mări până la absurd optica interpretărilor din unghiul de vedere a răsă-plânsului, a lacrimii cathartice dinspre neprevăzutul și necunoscutul durerii. Omul și societatea sunt parcă puse pe un cântar invizibil al simțirii și al vederii, al rațiunii și al inimii străpunse de săgeata de foc a pierzaniei, a dilemei existențiale (între viață și moarte, între real și fictiv, între meditativ și rebarbativ). Și apoi să nu uităm că dincolo de metaforă lumea este ceea ce este, poate ce poate și face ce face, cum poate și cum nu poate în cele mai dese cazuri, adică e un ghem de probleme și de paradoxuri de neînchipuit câteodată.

Privit de la înălțimea inspirației, universul romanesc al scrierii *Mareșalul umbrelor* este o replică inspirată dată prozei noastre de război din viața de toate zilele. Să luăm bunăoară un caz (revitalizat de altfel cu măiestrie în Capitolul IV „De ce Nikita Hrușciiov a bătut cu papucul în tribuna Asambleei Generale a O.N.U.?”) despre „minciuni”. Da, un părinte schimba grâu pe „minciuni”, adică pe „povești”. Este, desigur, o pagină formidabilă. Autorul râde în adevăr homeric de prostia omenească (nu numai de cea politică, ideologică etc.), ci și de „minciună” etc., de parcă n-am fi fost și nu mai suntem hrăniți până peste poate de mana acestora de când lumea. *Capcane* puse cu gust și simț artistic evident descoperim cu duiumul, ceea ce sporește de la sine verva polemică a scrierii. Însuși titlul (*Mareșalul umbrelor*) e polemic, în definitiv. Șotică Basarabeanu e un „mareșal al umbrelor” (citește: al sus-pușilor și al minciunilor, al pătărăniilor sale insolite, chipurile, de „spion” închipuit, de luător peste picior, de serv al orientalilor care ne-au deșțarat și ne-au mancurtizat până la refuz cu „eliberarea” și „civilizația” lor panslavistă și de cazarmă roșie etc. Peripețiile lui fantastice pur și simplu și ireale sunt o închipuire măiestrit povestită, băsnită și scrisă concis de o mână care a ascultat cu luare aminte de glasul îngerului său păzitor, de glasul ceresc al inspirației, ceea ce nu se întâmplă întotdeauna și cu toți, oricât de bonomi sau de deschiși am fi porților cerești de dinaintea sfântului Ion Botezătorul...

(zi în care a fost creștinat însuși Iisus Hristos...). Romanul finalmente este nu numai o „poveste“ interminabilă de adormit spiritele naive și infantile, bestiale și triviale, feroce și despotice la o adică, dar și o dramă sui-generis a lumii, a mai multor și nu numai a unor popoare și a unor anume pământuri (cum este bunăoară și cel al Rătăcitei și al blestematei Basarabii în genere în fața Celui de Sus, de vreme ce-i secol de secol dezmoștenită de soartă și de răi...). Trist adevăr milenar și testamentar, sigilat de destin: zilele celor mici sunt hotărâte de către „mareșali... Păzea! De „mareșalii“ marilor puteri... aflate în veșnic antagonism material și spiritual. De aceea ți se face negru înaintea ochilor când te gândești ce fiară duplicitară și teatrală mai e și bestia privită prin optica de nedezmăniț a metaforei tragicomicului, a expresiei de sine a acestuia, ceriană și pământeană, dacă nu marțiană sau andromedană sau sirusiană etc. O, tempora! O, mores! Pe când cei mici nu se văd de după „mămăligi“ și de după „bostani“, golani de ei! sunt ținuti fără de lăcată și hrăniți cu „minciuni“ de-ale mareșalilor umbrelor“ vrea să zică indirect și parabolic autorul. Oricum, vorba lui Mihai Eminescu: „Totul e mărginit, durerea nu.“ *Mareșalul umbrelor*, marioneta marilor puteri etc. este nu numai o parabolă, dar în primul rând este un roman al durerii interminabile, nemărginite, mai ales, când e vorba de condiția noastră. Fără durerea respectivă romanul ar fi fost pur și simplu o scriere de divertisment și atât, cu tot anecdoticul și cu tot oralismul său șotios etc. Deci, el rezistă și subzistă prin sine și întru sine expresiv-reflexiv, prin universul lui metaforic și prin metaforă, prin răsturnarea oglinzilor, opticilor acestora interioare, și prin mesajul lui fațetios intrinsec identificabil, oricare ar fi doleanțele unora sau ale altora de a-l încadra într-un tipar sau altul. De partea lui este întotdeauna inefabilul metaforei.

Răsu-plânsul este nu numai unul dintre personajele principale și simbolice ale romanului (cum sunt și cel al „inimii“ sau al „rațiunii“...). El mai reprezintă și cele două extreme ale lui „da“ și ale lui „nu“, extreme între care pendulează și se manifestă plenar toată narațiunea (până la epuizarea subiectului sau a liniilor lui de subiect...) din perspectiva mozaicală a părților și din cea consolidată expres și inspirat a întregului. De aceea *Mareșalul umbrelor*, persiflând indirect romanul eroic de odinioară de la sine prin mesajul teluric, ludic și oniric, etico-civic și parabolic, este un roman nu numai de fațetie, ci și unul de concepție și de revelație, e însuși tragicomicul expresiei de sine ionoprocience.

La fel de intrigant / interesant apare în contextul literelor noastre autohtone și romanul dramatic *Ridicarea* (scris cu decenii în urmă). Autorul este un fin cunoscător / călător în istorie și în idee, în trecutul nostru neândepărtat și „civilizat“ de aceeași panslaviști, iubitori de meleaguri străine și uitători de pragul părintesc al lor. De astă dată ochiul critic al scriitorului parcurge istoria răsui-plânsului moldovenesc de două decenii (interminabil însă în memoria celor ce au suferit / trăit drama „ridicării“ în Siberia de gheață a U.R.S.S.-ului...) care într-un fel a fost o nouă crucificare a unei părți de popor dezmoștenit de soartă, siberizat, civilizat, pus în cătușe comuniste, antihriste la propriu și la figurat.

Eroul principal al scrierii Dan Mielu desigur este un simbol care, prin sine, prin virtuțile lui metaforice (de *Dan, căpitan de plai* alecsandrian și de blând ca „mielul“, vorba vine...), prin verticalitatea etico-civică, cinstește demnitatea de sine a unui ethos, al românilor moldoveni estprutieni destinați ași trăi drama lor cu lacrimi în ochi și cu disperarea în suflet.

Moartea și biserica/templul (pe care cei suferinzi o/il înalță în anii de grea cumpănă...), puse față în față, ca și a călailor și trădătorilor, puși în față oamenilor dintr-o bucată, terorizați, tiranizați, maltratați, stigmatizați și bestializați, brutalizați, sunt limite în care dramaticul capătă o expresie vitală și simbolică, o accepție metaforică, făcând din construcția epică un mod de cunoaștere spontană și mundană a dramaticului, dacă nu a tragicului (christic și mioritic).

* * *

Ion Proca, săgetător de felul lui și unionist prin tradiție (calendaristică și nu numai istorică, ironic vorbind...) n-ar fi el însuși de n-ar fi poetul satului sfātuind cu bobul de grâu la telefonul clipelor pe care le parcurge de la baștină în urbe și de aici înapoi la chemarea verde a firului de iarbă ales de stele și de mărgelele bucuriei sau ale suferinței ce i le trădează uneori scânteiere tăcut-vorbitoare a ochilor ascunși după lentilele ochelarilor de care l-au legat dragostea de logos și de carte, adică de paradisul poeziei (chiar dacă „Poezia este o foame de nebunie“, vorbind în propriii săi tropi...). Astfel ar fi probabilmente de neînțeles modul său ironic de a fi de acasa acei colonițene-drep-

te ca lumânarea, de foc și de lumină lină, ca și gutuia autumnală ce-și cinstește grinda țăranului preț de o iarnă întru a-i lumina tristețile nealbe și a-i înălbi visele viscolindu-i tâmplele și umplându-i cupele cu amintiri de neuitat din *Poiana soarelui cel Mare al vieții* și al creației...

Frânturile (gândurile, maximele, aforismele propriu-zise ale autorului...) pe care le găzduiește volumul *La oină* deschid prin ele însele un drept al scriitorului la dezvăluirea din interior a imaginii de sine dintr-o oportunitate personală, ironică, dar și mistică, finalmente (*Noi suntem copiii vieții, dar și ai morții mai suntem* sau *Din cele patru vânturi se încheagă o cruce* ori *Cine este Ion Proca? Opt litere pe o cruce. Și nimic mai mult*). De unde nu putem să nu-i dăm crezare că „Lumina este partea nevăzută a întunericului, de vreme ce „Colonița e mai tânără decât sine, pentru că el a îmbătrânit în ea“. Este de asemenea mai mult ca adevărat, vorba Domniei Sale că „omul fără de Patrie e ca spicul fără de ogor“. Ion Proca fără de Colonița, dacă am perafraza aforismul de pe urmă, ar fi ca un scriitor fără ogorul cărților, fără logos. De aici și axa acasei sale colonițene cu rădăcini viguroase în inima Omului și în Omul de inimă, de lut orfic“, mihnian vorbind.

Tudor PALLADI

I. OPERA

EDIȚII APARTE

1982

1. **Pe un mugure de pământ** : [publicistică] / Ion Proca. — Ch. : Cartea Mold., 1982. — 100 p. : il.

1989

2. **Prispe de sâmbătă seara** : [publicistică] / Ion Proca; prez. graf. : A. Guțu. — Ch. : Cartea Mold., 1989. — 136 p.

1992

3. **La Țâpova-n chilie** : [teatru] / Ion Proca; prez. graf. : S. Macovei. — Ch. : Hyperion, 1992. — 138 p.

1993

4. **Peșitor de vânt** : poeme / Ion Proca; cop. de I. Zavadski. — [Ch.] : Glasul, 1993. — 95 p.

recenzie :

5. **Necula, Ion**. *Un „peșitor de vânt“ din Basarabia / Ion Necula // Limba Română. — 2005. — Nr 3. — P. 156-157.*

1997

6. **Noi nu mai vrem pământ**, ci lemn de-o cruce pe mormânt... : poem / Anatol Plugaru, Ion Proca, Ion Puiu. — Ch. : Plugarul, 1997. — 192 p.: il.

recenzie:

7. **Palladi, Tudor.** Cântecul vrerii terestre / Tudor Palladi // Glasul Națiunii. — 1998. — 12 aug. — P. 9.

2000

8. **Cuibul lui Dumnezeu** : [piese și versuri pentru copii] / Iulian Filip, Ion Proca, Ion Puiu. — Ch. : Șearec-com, SRL. — 2000. — 44 p.

Din cuprins : Cuibul lui Dumnezeu ; Pasărea pe limba ei pierde ; Oaspeții cerului / Ion Proca.

9. **Mama Evei** / Ion Proca; prez. graf. : E. Garștea. — Ch. : Atelier, 2000. — 32 p.: 1 fotogr.

recenzie:

10. **Palladi, Tudor.** Scoaterea plânsului din lacrimi / Tudor Palladi // Glasul Națiunii. — 2000. — 4 oct. — P. 8.

2001

11. **Colonița Infinitului 1605—2001** : [monogr.] / Ion Proca; prez. graf. : Ion Puiu. — Ch. : Grafema Libris, 2001. — 170 p.

2005

12. **Părinții** : versuri (1959—2005) / Ion Proca; cop. și prez. graf. : Igor Condrea. — Ch. : Grafema Libris, 2005. — 271 p.

recenzie:

13. **Colesnic, Iurie.** O antologie de referință / Iurie Colesnic // Ora satului. — 2005. — Iun. (Nr 12). — P. 15.

14. **Ridicarea** : [proză] / Ion Proca. — Ch. : Grafema Libris, 2005. — 206 p.

recenzie:

15. **Calotă, Gheorghe.** Istoria unei vieți retrăită în poveste / Gheorghe Calotă // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 ian. — P. 8.

16. **Iachim, Ion.** Șotică Basarabeanu — rudă cu Ivan Cionkin / Ion Iachim // Lit. și arta. — 2005. — 1 dec. — P. 5 ; Glasul Națiunii. — 2005. — 29 sept. — P. 6.

2006

17. **Baban, Ana.** Acasă la Arionești / Ana Baban, Mihail Baban; red. : Ion Proca. — Ch. : Grafema Libris, 2006. — 216 p. : fotogr.
18. **Grigorie condamnat la glorie** : [despre viața și activitatea actorului Grigore Grigoriu] / Ion Proca. — Ch. : Grafema Libris, 2006. — 160 p. : fotogr.

2007

19. **La oină** : [evocări] / Ion Proca. — Ch. : Grafema Libris, 2007. — 140 p.
20. **Poiana cu heruvimi** : [amintiri, interviuri] / Ion Proca. — Ch. : Grafema Libris, 2007. — 248 p.
21. **Poenița verde** : [joc pentru copii însoțit de versurile lui Ion Proca]. — Ch. : Grafema Libris [2007]. — (98 *imagini colorate*).

VERSURI ÎN CULEGERI ȘI EDIȚII PERIODICE

1978

22. **Furnica la coasă** / Ion Proca // Scânteia leninistă. — 1978. — Nr 3. — P. 4-5.
23. **În fața monumentului** ; Când frunza... / Ion Proca // Viața satului. — 1978. — 13 mai.
24. **Uite ploaia albă-albă** ; Ploaia ciobănească / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1978. — 7 oct.

1979

25. **Destin** / Ion Proca // Viața satului. — 1979. — 7 oct.

26. **1943** ; 1945 ; Mai ; Durerea mamelor / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 9 mai.
27. **Și satul meu i-o țară...** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 26 oct.

1980

28. **E una ca și luna** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1980. — 29 noiemb.
29. **Iarbă verde de acasă** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1980. — 1 sept.
30. **Patrie** ; E una ca și luna ; Noi toți sîntem o mică veșnicie... ; Dați-mi o imagine... ; Anii ; Timpul ; Poveste ; Barbu Lăutaru ; Părinții ; Cuvinte adormite ; Am avut ... / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1980. — 5 oct.
31. **Seceriș**, 1945 ; Roua ce'nflorește ; Trece ziua morții / Ion Proca // Lit. și arta. — 1980. — 2 oct. — P. 4.

1981

32. **Cu ochi de lumină** / Ion Proca // Viața satului. — 1981. — 5 mai.
33. **De unde vin copacii ?** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1981. — 11 oct.
34. **Patrie** / Ion Proca // Lit. și arta. — 1981. — 11 oct.
35. **Vasile Alecsandri** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1981. — 15 apr.

1982

36. **Arșița** ; Busola ; Cartea / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1982. — Nr 11. — P. 8.
37. **Iubire de țară** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1982. — 26 sept.
38. **Verde grai** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1982. — 17 mart.

1983

39. **Urare de viață lungă și pace** / Ion Proca // Viața satului. — 1983. — 31 dec. — (Semnat : Ion Graur).

1985

40. **Antirăzboinica** / Ion Proca // Orizontul. — 1985. — Nr 4. — P. 59.

1986

41. **Cântec pentru fântâni și fântânari** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1986. — 28 febr.
42. **Noapte lină** ; La lumina unei stele / Ion Proca // Scânteia leninistă. — 1986. — Nr 2. — P. 16.

1987

43. **Cartea cu povești** ; Cubușoare ; Ploaia / Ion Proca // Steluța. — 1987. — Nr 8. — P. 7.
44. **Cine cântă...** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1987. — 10 oct.

1988

45. **Aduceri aminte** / Ion Proca // Viața satului. — 1988. — 2 apr.
46. **Floare rozovă de măr** / Ion Proca // Viața satului. — 1988. — 30 iul.
47. **Nemurire** ; Acasă ; Autobuzul de țară ; Trece luna peste nori / Ion Proca // Viața satului. — 1988. — 19 mart.
48. **Peste florile de crin** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1988. — 15 oct.
49. **Și mulți erau așa cuminți** / Ion Proca // Învăț. public. — 1988. — 15 oct.

1989

50. **Ciocana-Veche** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1989. — 4 febr.

51. **La o grădină cu gutui** / Ion Proca // Șapte poeți tineri : [antol. de poezii]. — Ch., 1989. — P. 292-318.

Din cuprins : Bucurie ; Colonița ; Veșnicie ; Acasă ; Tihnă ; Aduceri aminte ; Nemurire ; La casa cu grinzi bătrâne ; Sentimentală ; Gloria din spice ; Lecție de mitologie ; Numai tata ; Numai mama ; Pod cu basme ; Nimic comun Douăzeci și patru (sau autobuz de țara) ; Neculce ; Doină ; Căpriana ; Diftongul ; Descântec ; Alt descântec de holtei ; Sfârșit de toamnă ; Miez de toamnă ; Zână rea.

52. **Sub prispă troscotul...** / Ion Proca // Viața satului. — 1989. — 14 oct.
53. **Surorile** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1989. — 21 noiemb.
54. **Telefonul** ; Fântăna ; Menageria ; Soba / Ion Proca // Tânărul leninist. — 1989. — 20 ian.

1990

55. **Rugă** / Ion Proca // Viața satului. — 1990. — 24 oct. — P. 8.

1991

56. **Ars poetica** ; Demult am fost, demult nu sunt ; La ultima cădere ; Un soare pentru doi ; Scrisoare lui Serghei Esenin / Ion Proca // Tineretul Moldovei. — 1991. — 13 mart. — P. 6.
57. **Calul năzdrăvan** ; Să-și caute nebunul... / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 23 mai. — P. 5.
58. **Mai am...** ; De prag stă tata rezemat ; Și tata-i un întreg popor ; De Duminica Mare / Ion Proca // Viața satului. — 1991. — 30 oct.

1992

59. **Au dat în floare teii** (consăteanului meu Damian D. Radu) / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 3 iul. — P. 1.

60. **Cronică de stradă** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Dec. (Nr 48). — P. 7.
61. **Genial** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 9/16 oct. — P. 5.
62. **Recviem** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Noiembrie. (Nr 45). — P. 6.
63. **Veneam cu brazii lângă mine** ; Viața este ca să fie ; Sinaia ; Atămâiere ; Clopotul / Ion Proca // Tineretul Moldovei. — 1992. — 22 mai.

1993

64. **Ce mai face stâna?** : [poezii ocazionale] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Ian. (Nr 3). — P. 3.
65. **Cel mai cumpătat om din parlament** : [versuri în memoria lui Ion Vatamanu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Aug. (Nr 32). — P. 1. — (*Adio, pică frunza*).
66. **Duminica Mare** : Pentru Anatol Ciocanu / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Iun. (Nr 22). — P. 7.
67. **La casa cu cerdac** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Iun. (Nr 23). — P. 7.
68. **Pomene** : [poezii ocazionale] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Febr. (Nr 5). — P. 3.
69. **Premiul Nobel** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Ian. (Nr 4). — P. 3.
70. **Sinaia** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Oct. (Nr 42). — P. 3.

1994

71. **Miorița decapitată** : [elegii pe trunchiul măcelarului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1994. — Iul. (Nr 26). — P. 5.

1995

72. **Ce mult te iubim, Basarabie!** / Ion Proca // Plugarul. — 1995. — Noiembrie. (Nr 2) — P. 3.

73. **Doi călăi** / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — Mai (Nr 18). — P. 3.
74. **Să fiu** ; Unsprezece secunde ; Eu nu am scris ; Din altar ; Invidie albă / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 2 dec. — P. 11.

1996

75. **Ora de iubire** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1996. — 21 oct. — P. 8.

1998

76. **Apel** ; Alt apel ; Născut de Ziua Unirii ; Spleen ; Scrisoare ; Cerșetori cu ochii închiși... ; Alo, nu, mă mai duce-n ispită... ; Doamne toată vara bradu-i verde ; Doi poeți / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 30 noiemb. — P. 13.
77. **Blestem** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 1 iul. — P. 2.
78. **Cine sapă groapa-n grai** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 28 aug. — P. 8-9.
79. **Gânduri răzlețe** : [maxime] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 21 mart. — bP. 7.
80. **Leagăn** ; Fratele / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 28 ian. — P. 8.

1999

81. **Bătrâni în spital** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 17 noiemb. — P. 15.
82. **Foi în colibă** : [parodii și șarje versificate] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1999. — 25 mart.
83. **Metamorfoză** ; Rugă / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 12 mart. — P. 11.
84. **Sala Pașilor Pierduți** ; Basmale trase pe un fir de fân ; Mă-năstirea Cetățuia ; Lacul Belev ; Desecarea bălților Prutului ; În holdele stelare ; Și sudalma-ți dă putere ; O țară

se clădește ; Meandrele Prutului ; După două săptămâni ;
Ce bine ; Cine a stins lumina ; Prima dată ; Mai fă-te o
dată cumplit / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 21
aug. — P. 8-9.

- 85. Un dar pentru prieteni** / Ion Proca // Glasul Națiunii. —
1999. — 26 noiemb. — P. 8.

Cuprins : E ora ; Constatere ; Vino, dorule pe-acasă ; De s-ar face
Prutul punte ; Am avut un vis urât ; Pe un pom cu creanga frân-
tă ; Gândul ; Testament neoficial ; În grădina raiului.

2000

- 86. Culorile** / Ion Proca // Lit. și arta. — 2000. — 26 oct. — P. 6.

- 87. E ușor a zice casă...** / Ion Proca // Moldova Suverană. —
2000. — 12 aug.

- 88. Prima impresie** ; A doua impresie, duminică pe la chindie ;
A treia impresie, duminică la amiază ; A patra impresie cu
edificii ; A cincea impresie tot cu bătrânii ; A șasea impresie
cu edificii ; A șaptea impresie cu o nelipsită bomboană ; A
opta impresie cu mori de vânt și fără cerșetori ; A noua im-
presie cu poza mamei purtată prin lume ; A zecea impresie
neînțeleasă de marginalizații europeni ; A unsprezecea im-
presie fără morți ; A dousprezecea impresie cu daci ; A trei-
sprezecea impresie neclară ; A paisprezecea impresie fără
obsesii ; A cinsprezecea impresie cu un ministru ; A șai-
sprezecea impresie despre cultul cărții ; A șaptesprezecea
impresie despre Copenhaga ; A optsprezecea impresie cu
femei ; A nouăsprezecea impresie cu deconectări de curent
electric ; A douăzecea impresie cu telefoane ; A douăzeci și
una impresie cu cîinii vagabonzi și felul de a face carieră ;
A douăzeci și doua impresie despre zborul cu avionul ; A
douăzeci și treia impresie cu pescari ; A douăzeci și patra
impresie cu simboluri ; A douăzeci și cincea impresie cu
erată ; A douăzeci și șasea impresie cu mare ; A douăzeci și
șaptea impresie dintr-un bar ; A douăzeci și opta impresie

- cu un haiduc ; A douăzeci și noua impresie cu femei insulare ; A treizecea și ultima impresie din parcul Tivoli / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 20 sept. — P. 4-5.
89. **S-a desfrunzit grădina** : [versuri dedicate regretatului Gh. Ghimpu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 23 noiembrie. — P. 8.
90. **Treisprezece impresii** / Ion Proca // Lit. și arta. — 2000. — 20 sept. — P. 4-5.
91. **Voievodul neîncoronat** / Ion Proca // Lit. și arta. — 2000. — 23 noiembrie. — P. 3.
92. **Voievodul neîncoronat** ; S-a desfrunzit grădina / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 23 noiembrie. — P. 8.

2001

93. **Cartea cu povești** / Ion Proca // Alunelul. — 2001. — Nr 1. — P. 11.

2002

94. **Amurguri sângere** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 29 aug. — P. 9.
95. **Cât este-n lume un Moroșan** / Ion Proca // Lit. și arta. — 2002. — 9 mai. — P. 3.
96. **De tei înflorit** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 13 iun. — P. 11.
97. **Elegie în orașul Codrii** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 7 noiembrie. — P. 4.
98. **Ioan Alexandru, Luminătorul** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 9 mai. — P. 9.
99. **La vatra Vetrei** ; Monologul lui Florin Ieremia / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 12 sept. — P. 8.
100. **Podgoreni de la Stăuceni** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 15 aug. — P. 8.
101. **Sat cu prispe în oraș** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 14 noiembrie. — P. 7.

2003

102. **Balada de mântuire** / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Oct. (Nr 15). — P. 11.
103. **Basarabia** / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Iun. (Nr 7). — P. 15.
104. **Cimitir uitat** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 2 oct. — P. 4.

2004

105. **Balada vânătorului ucis** : [versuri în memoria actorului Grigore Grigoriu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 ian. — P. 8.
106. **Buciumașii** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 25 mart.
107. **Dedicații pentru frați** : [poezii dedicate unor personalități din Moldova] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 8 iul. — P. 11.

2005

108. **Dorință** ; Mă mândresc că sunt român / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 26 mai. — P. 12.
109. **Duminica Mare** / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Dec. (Nr 20). — P. 15.
110. **Toloaca** / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Mai (Nr 6). — P. 11.
111. **Un Dumnezeu neafișat** ; Cosit ; Amurg ; Nunți de aur la părinți ; Culorile ; Întăriturile ; Poetul din Viișoara ; Tot mai bine-n casa ta ; Tot mai bine-n casa ta ... ; Toamna stelelor din haos ; Peste tot / Ion Proca // Lit. și arta. — 2005. — 1 dec. — P. 5.

2006

112. **Dumnezeu** ; Pasărea ; Un straniu deces ; Numărătoare inversă ; Zbor ; Vise ; Din vârf de deal ; Țara mea cu munți de

lut ; Mireasă și mire ; De firul de iarbă mă leagă durerea ;
Există-n lume doar o țară ; Psalmodiind în urechea tăcerii
/ Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 30 noiemb. —
P. 18.

113. **Primăvara** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 25
noiemb. — P. 10.

2007

114. **Domnul zace pe-un caval** / Ion Proca // Phoenix. —
2007. — Nr 2. — P. 10.
115. **Fragedă iarbă în mine pătrunză...** / Ion Proca // Glasul
Națiunii. — 2007. — 22 noiemb. — P. 12.

2008

116. **Frumoasă limba de acasă...** : [versuri dedicate lui Di-
miter Peicev] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 14 aug. —
P. 12.
117. **Scrisul** / Ion Proca // BiblioPolis. — 2008. — Vol. 26, Nr
2. — P. 72.

ÎN LIMBA RUSĂ

1980

118. **Дождь и ветер** / Ион Прока; пер. К. Селиновский //
Молодежь Молдовы. — 1980. — 22 нояб.
119. **Мое село!** ; Отечество мое! / Ион Прока; пер. с молд.
И. Стадников // Молодежь Молдовы. — 1980. — 4 окт.
120. **Родина** / Ион Прока; пер. с молд. Л. Фельдшер //
Молодежь Молдовы. — 1980. — 28 окт.

1989

121. **Телефоны** ; Колодец ; Зверинец ; Печка / Ион Прока //
Юный ленинец. — 1989. — 20 янв.

1990

122. **Дедушка** / Ион Прока; пер. Ж. Кириченко // Звездочка. — 1990. — № 2. — С. 5.

1991

123. **Детство** ; Мое село! ; Отечество мое! ; Манекены ; Дождь и ветер ; Слепой ; Вечность ; Городское ; Помнишь ту старую липу... ; На прямом луче звезды ... / Ион Прока; пер. И. Стадников и др. // Факел. — 1991. — 29 март. — С. 9.
124. **Дойна** ; Любимая, как мало до смерти осталось... ; Жатва ; Ноктюрн / Ион Прока; пер. Л. Фельдшер и др. // Факел. — 1991. — 12 апр. — С. 5.

2008

125. **Намек на вечность** : [стихи] / Ион Прока // Голоса Сибири : лит. альманах / сост. : М. Куликова, В. Тогилев. — Кемерово, 2008. — Вып. 7. — С. 777-794.

Содержание : Автопортрет ; Воды ; Нормально ; Коронация ; Фабрика поэзии ; Воскресные дни господа ; Балагур ; Ожидание ; Космос ; Мамалыга ; Прилетает птица ; Родители ; Творчество ; Старьевщики ; Интерьер ; Возрождение ; Благодарение ; Холст желаний ; Намёк на бессмертие ; Изнанка атеизма ; Гениальность Женщины, жаждущей меня с младенчества ; Две пары лошадей ; Под колесами колесницы ; Цветочный базар ; Одежда напрокат ; Гадание ; Игра.

PROZĂ ÎN EDIȚII PERIODICE

1979

126. **Dosarul Marlboro** : [foileton-detectiv cu mici incursiuni în lit. de aventură] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 19 dec.

127. **Furtunică** : [povestire fantastică pentru copii] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 1 iun. — P. 4.
128. **Soltăs — ecou în spațiu și în vis** : [schiță] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 21 mart.

1982

129. **Destăinuire** : proză / Ion Proca // Calendar-1983. — Ch., 1982. — P. 47. — (*Divertisment*).

1985

130. **Domnița** : [nuvelă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 3. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).

1986

131. **Duelușul** : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1986. — Nr 6. — P. 22-23. — (*Duminicile sufletului*).

1987

132. **Cucuveaua țipă-n rană** ; Răstignitul din cătina albă : [nuvele] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 7. — P. 6-7.
133. **Visul** : [foileton] / Ion Proca // Viața satului. — 1987. — 19 febr. — (Semnat : Ion Graur).

1988

134. **Îngerul vesel** : proză / Ion Proca // Orizontul. — 1988. — Nr 12. — P. 95-100.

1990

135. **Cămașa de forță** : [nuvelă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 10. — P. 28. - (*Duminicile sufletului*).
136. **Dugheana** : [nuvelă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 8. — P. 12-13. - (*Duminicile sufletului*).
137. **O armeană printre moldoveni** : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 1. — P. 12.

138. **O femeie să tragă clopotele?** : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 8. — P. 25-26. — (*Duminicile sufletului*).
139. **Sfintele Maslu** : [nuvelă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 6. — P. 25-26 ; Ora satului. — 2005. — Iul. (Nr 13). — P. 3.

1991

140. **Ceparii** : [șarjă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 9 mai. — P. 1.
141. **Concertul de prânz** : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1991. — Nr 8. — P. 33.
142. **Gardul** : [schiță] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 16 mai. — P. 1.
143. **Rândunișul** : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1991. — Nr 5. — P. 10. — (*Duminicile sufletului*).
144. **Țintata** : [nuvelă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1991. — Nr 6. — P. 12-13. — (*Duminicile sufletului*).

1992

145. **Amintiri din clasa întâi** : [povestire] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 4 sept. — P. 1.
146. **Lacrimi de dincolo de neguri** : [dramă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 26 iun. — P. 5.
147. **Raiul nostru de miercuri seara** : [schiță] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 28 aug. — P. 1.
148. **Sânziene cu cireșe amare** : [poem dedicat combatanților de pe Nistru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 26 iun. — P. 1.
149. **Și satul meu i-o țară** : [schițe despre baștină] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 31 iul. — P. 3.
150. **Un plop stingher**, o strachină de grâu și para mălăiață : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1992. — Nr 3. — P. 20. — (*Duminicile sufletului*).

1993

151. **Eu, Șotică mareșalul** : [roman-foileton] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Mart. (Nr 9/12). — P. 11 ; Apr. (Nr 13/18). — P. 11.
152. **Marii nebuni ai micilor orașe** : [coțcării aborigene] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Mart. (Nr 11). — P. 3.

1995

153. **Amintiri dintr-un război** : [nuvelă] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 15 iul. — P. 13.
154. **Bouțul** : [nuvelă] / Ion Proca // Patria Tânără. — 1995. — 3 iun. — P. 14.
155. **Cimitirul vacanțelor** : [povestire] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — Mai (Nr 19). — P. 16.
156. **Păcatele** : [povestire] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 10 iun. — P. 14.

1996

157. **Despre un împărat și un copil speriat de câini** : [schiță] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1996. — Nr 9. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).

1998

158. **Isprăvile lui Șotică Basarabeanu** : [roman de contraspi-onaj] / Ion Proca // Tineretul Moldovei. — 1998. — 13 iun. — P. 5 ; Tineretul Moldovei. — 1998. — 20 iun. — P. 4.
159. **Ministerul Puricilor împăiați** : [nuvelă fantastică] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1998. — 17 sept. — P. 7.
160. **Șotică mareșalul**. Cap. 3: Șeful statului major de contra-spi-onaj face niște descoperiri nemaipomenite : [roman] / Ion Proca // Tineretul Moldovei. — 1998. — 27 iun. — P. 4. — (cap. 1, 2 au fost publ. cu titlul : *Isprăvile lui Șotică Basarabeanu*).

1999

- 161. Achitări „onorabile“** ; Sună chiar acum și vei afla viitorul ; Opera ; Moțpan și Sangheli ; Moș Crăciun a fost bătut ; Bocitorii din bar : [schițe] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 13 ian. — P. 3.
- 162. Niște fantome se joacă cu păpușile** ; Mama celor cinci surori : [tablete în proză] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 26 noiemb. — P. 13, 17.
- 163. Patimile lui Ioan Buhu** : [schiță] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 13 oct. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
- 164. Prepeleacul** ; Sora mai mică a târgului : [povestioare] / Ion Proca ; des. de Iulian Melnic // Alunelul. — 1999. — Nr 11. — P. 8-9.
- 165. Scrisori pascale** (cu adresă și fără adresă) : [tablete] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 7 apr. — P. 2.
- 166. Teroristul de la vila lui Plugaru** : [șarjă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 15 noiemb. — P. 5. — (*Tableta de miercuri*).
- 167. Zăluda** ; Covrigarul și Cărturarul ; Prepeleacul ; Școala vrăbiuțelor ; Strofolică : [povestiri pentru copii] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 9 ian. — P. 2.

2001

- 168. Colonița infinitului** : 1605—2001 : [fragm. din cartea cu același titlu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 3 oct. — P. 8-9.

2003

- 169. Lupul și vrăbiile** / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Dec. (Nr 20). — P. 13.

2004

- 170. Domnul Zmeură din cătină** : [povestire] / Ion Proca // Natura. — 2004. — Nr 8. — P. 8.
- 171. Gropa lui Burlea** : [povestire] / Ion Proca // Ora satu-

- lui. — 2004. — Mart. (Nr 5). — P. 14.
172. **Mundirul lui Stalin** : [povestire] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Apr. (Nr 7). — P. 7.
173. **Școala Vrăbiuțelor** : [povestiri] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Mai (Nr 10). — P. 10.

2005

174. **Toloaca** : [eseu] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Mai (Nr 9). — P. 11.
175. **Urâtul este frumosul uitat de Dumnezeu**, sau Gânduri de ușurare a inimii : [proza] / tâlcuri de Ion Proca // Lit. și arta. — 2005. — 1 dec.

TRADUCERI

1979

176. **Ruban, L.** Către muzică ; Eu nu-mi doresc o altă țară... : [versuri] / L. Ruban ; trad. din lb. rusă de Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 5 aug.

1981

177. **Chelari, C.** Odată : [versuri] / trad. din lb. rusă de Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1981. — 27 febr.
178. **Golcov, V.** Moartea soldatului : [versuri] / trad. din lb. rusă de Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1981. — 22 mart.
179. **Sundeev, N.** Visul : [versuri] / trad. din lb. rusă de Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1981. — 22 mart.

1987

180. **Chelari, C.** Comuniștilor ; Iubirea ; Precum un vișin... ; Eterna bunătatea mamei ; Lumină ; În prag de toamnă ; Pământul meu ... : [versuri] / trad. din lb. rusă de Ion Proca, N. Roșioru, A. Drumeș, M. Vârțanu // Lit. și arta. —

1987. — 26 noiemb. — P. 2.

1995

181. **Metleaeva, Miroslava.** Cântece nocturne : poeme / versiune românească de Ion Proca. — Ch. : Hyperion, 1995. — 68 p.

1999

182. **Ahmatova, Ana.** Din cartea *Mătăniei* : [versuri] / Ana Ahmatova; trad. din lb. rusă de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 23 iun. — P. 1-8.

Din cuprins : Ultimul toast ; Eu am un singur surâs ; Iubirea are mereu rugăminți ; După frig și ger cumplit... ; Confuzie ; Seară.

2006

183. **Ahmatova, Ana.** Mi-am srtâns pumnii sub negru voal... : [versuri] / Ana Ahmatova; trad. din lb. rusă de Ion Proca // Phoenix. — 2006. — 28 dec. — 15 mart. — P. 12.

Cuprins : În Țarskoe Selo ; Pescarul ; Dragoste.

RECENZII DE ION PROCA

1980

184. **Ecouri terestre ale aventurilor cosmice** / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1980. — 10 oct. — Rec. la cartea : Gromov, Al. Continentul enigmelor : aventuri cosmice cu ecouri pământești despre meșteri și mașini, randament și roboți, coroană și rădăcini / Al. Gromov ; prez. graf. de D. Trifan. — Ch. : Lit. artistică, 1980. — 198 p. : il.

1981

185. **Cu gura pe cuvinte...** / Ion Proca // Viața satului. — 1981.

— 14 febr. — Rec. la cartea : Codru, Anatol. Piatra de citire / Anatol Codru ; prez. graf. de I. Bogdesco. — Ch. : Lit. artistică, 1980. — 295 p.

1987

186. [Recenzie] / Ion Proca // Viața satului. — 1987. — 21 mart. — Rec. la cartea : Lari, Leonida. Scoica solară : [versuri] / pref. : V. Roșca ; pict. : Andrei Necula. — Ch. : Lit. artistică, 1987. — 112 p.

1989

187. **Cafea dulce și cafea amară** / Ion Proca // Viața satului. — 1989. — 11 mart. — P. 3. — Rec. la cartea : Filip, Iulian. Cafea neagră : [versuri] / Iulian Filip ; prez. graf. de S. Macovei. — Ch. : Lit. artistică, 1989. — 311 p.
188. **Niște descântece puse la index** / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1989. — 20 oct. — Rec. la cartea : Matcovschi, Dumitru. Descântece de alb și negru / Dumitru Matcovschi. — Ch. : Cartea mold., 1969. — 150 p.

1997

189. **Tardivul aer de taină** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 17 sept. — P. 2. — Rec. la cartea : Roșca, Agnesa. Aerul de taină / Agnesa Roșca ; prez. graf. de I. Oleinic. — Ch. : Hyperion, 1995. — 439 p.

CUVINTE INTRODUCATIVE, COMENTARIU, PREFEȚE, PREZENTĂRI

1990

190. **În loc de prefață** / Ion Proca // Ivasiutic Gh. Pe strada nuferilor. — Ch., 1990. — P. 3-4.

1993

191. **Esinencu, N.** Cu mortul în spate : poeme / Nicolae Esinencu; coment. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Ian. (Nr 1). — P. 6-8 ; Lit. și arta. — 1993. — 14 ian.
192. **Pruncul din Betleem** : Imne pentru Domnul nostru Isus Hristos / cuv. introd. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Apr. (Nr 15). — P. 6-8.

1995

193. **Ciocanu, An.** Dar undeva e-o țară ; Pământ al baștinii ; Nici mărire ; Pedepsă ; Domnițele : [versuri] / Anatol Ciocanu; cuv. introd. de Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 3 iun. — P. 13.

1998

194. **Frumosul copil** din satul Frumușica : [pref. de Ion Proca] // Chiriac Ion. Curge frigul. — Ch., 1998. — P. 2.

1999

195. **Balada lui Isus Hristos** / prelucr. de Ion Chiriac; cuv. introd. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 31 aug. — P. 8-9.
196. **Bojoga, Alexei.** Autoportret ; Nocturnă ; Știi tu noaptea? ; Blestem ; Cântec nud ; Abandon ; Pastel cu corbi ; Probabil ; Soției ; Sărut barbar : [versuri] / Alexei Bojoga; prez. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 24 dec. — P. 24-25.

2000

197. **Acei care au fost — acei care nu mai sunt ...** : [versuri] / prez. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 20 sept. — P. 8.

Cuprins : Toamnă / Ion Alexandru ; Frunzele / Ion Bolduma ; Floare rară / Pavel Boțu ; Razele / Emilian Bucov ; Rana

lacrimii / Nicolae Costenco ; Lege / Petrea Cruceniuc ; Argezi / Liviu Damian ; Brațele mamei / Petrea Darienco ; Mărturisire / Liviu Deleanu ; Țara / Petru Dudnic ; Cântec pentru salcie / Mihai Garaz ; La început... / Ion Gheorghiiță ; Crochiu / Bogdan Istru ; Tu, omul meu cel drag / Vasile Levițchi ; Vama / Andrei Lupan ; Cometa / George Meniuc ; Răzbunare / Paul Mihnea ; Chemare în amurg / Teodor Nencev ; Scoica / Valentin Roșca ; Sunt rudă de aproape / Irina Stavschi ; Nu-mi tulbura liniștea străine / Leonard Tuchilatu ; Veni-va o noapte / Vitalie Tulnic ; Întoarcere / Ion Vatamanu.

- 198. Jucov, Titus Bogdan.** Arhivele nu ard : [versuri] / Titus Bogdan Jucov ; prez. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 12 iul. — P. 4.

2001

- 199. Costenco, Nicolai.** Dedublarea artistului sau riscul a te autodecapita : [scrisoare adresată lui I.I. Bodiul, prim-secretar al CC al PCR] / Nicolai Costenco ; prez. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 1 noiemb. — P. 12-13.
- 200. Obsedat de ȧria gorunului... :** [pref.] / Ion Proca // Stoleru Ion. Freamăt. — Ch., 2001. — P. 2.
- 201. Puică, Grigore.** Profilaxie ; Lege ; În troleu ; Urătă la oglindă ; Iertați-mă, domnule inspector ; Visul lenosului ; Mita dobitoacei ; Precizare din Biblie ; Romanța pensionarului ; Noutate ; Vînzător de vin falsificat ; La Dumnezeu ; Ce e lumea ? ; Destin ; Temperatura dragostei ; Soacra ; Democrație ; Revoltă ; Condoleanțe de-ale noastre ; Mincinoșii ; Creație ; Infidelitate ; Avere : [epigrame] / Grigore Puică ; prez. de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 16 mai. — P. 16.

2006

- 202. Victor Nevoie,** profesor, dirijor, Maestru emerit în artă : [ref. critică pe cop.] / Ion Proca // Nevoie Victor. Căntece de dor pentru diverse formații vocale. — Ch., 2006. — 160 P. : fot.

2008

203. **Cuvânt înainte** / Ion Proca // Portnoi Anatol. Povești la gura sobei sau Minciuni adevărate istoricite pentru noi de Ivan Portnoi. — Ch., 2008. — P. 3.
204. **Postfață** / Ion Proca // Schițco Boris. Canționiera. — Ch., 2008. — P. 99-100.

PUBLICISTICĂ

1978

205. **Corăbiile visurilor** : [muncitoarea V. Moroi de la Fabrica de mătăsuri din Bender] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1978. — 27 apr.
206. **Pârghie spre oameni** : [activitatea maistrului Fabricii republicane de curățire chimică și de spălat S.V. Ciapa] / Ion Proca // Moldova soc. — 1978. — 27 mai.
207. **Revista cinematografică** obiect de discuție : [conf. practico-teoretică *Destinul revistei cinematografice* de la Riga] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1978. — 5 ian. — P. 1.
208. **Să trăiești să tot trăiești** : [film artistic, regizor V. Druc, *Moldova-film*] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1978. — 9 febr. — P. 7.
209. **Serviciile sunt la îndemână** : [despre prestarea serviciilor populației] / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1978. — 14 apr. ; Веч. Кишинев. — 1978. — 14 апр.
210. **Surorile** : [schiță despre Tamara Ceban și Valentina Sa- vițchi] / Ion Proca // Viața satului. — 1978. — 7 oct.

1979

211. **Aș vrea să mi se arate omul care nu știe să asculte cântecul...** : [activitatea Casei de Cultură din s. Larga, r-nul Briceni] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1979. — 17 mai. — P. 7.

- 212. Fata cu păpuși** : [Z. Școlnic, muncitoare la Fabrica de blănuri din Bălți] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 8 mart.
- 213. Legende vechi și noi din Valea Bezinicului** : [consfătuire electorală în colhozul *Pobeda*, r-nul Kotovski] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 4 febr.
- 214. Numele lui ca o flămură** : [masă rotundă a gaz. *Tinerimea Moldovei* despre activitatea oamenilor muncii din r-nul Slobozia] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 8 iun.
- 215. Sinceritate** : [despre actorul Ioan Bordeianu] / Ion Proca // Viața satului. — 1979. — 11 aug.

1980

- 216. Duminica sufletului** : [documentarul cu același nume, regizor D. Fusu, *Moldova-film*] // Viața satului. — 1980. — 11 mart.
- 217. O călătorie obișnuită cu un faeton neobișnuit** : [săpăturile arheologice din s. Rudi, r-nul Dondușeni] // Tinerimea Moldovei. — 1980. — 11 mart.
- 218. Taina bucuriei din ochii lor** : [instruirea elevilor în șc. tehnică nr. 5. din capitală] / Ion Proca // Învăț. publ. — 1980. — 23 febr.

1981

- 219. Acvariul** : [scriitorul Vitalie Tulnic] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1981. — 29 mart.
- 220. Baladă contemporană** : [pelicula docum. *Gigantul de pe Nistru*, regizor I. Florea, *Moldova-film*] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1981. — 28 aug.

1982

- 221. De-a pururi slăvită femeia muncitoare** : [Valentina Grosu, muncitoare de frunte la Combinatul de covoare din

- Ungheni] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1982. — Nr 2. — P. 3. — (*Duminicile sufletului*).
222. **Holda holdind** : [meditații despre soarta generației războiului și ale celor care vor veni] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1982. — Nr 8. — P. 23. — (*Duminicile sufletului*).
223. **La vârsta întrebărilor** : [peliculă cinematografică, regizor I. Scutelnic, *Moldova-film*] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1982. — 18 mart. — P. 6.
224. **Sakartvelo** — meleag al propășirii : [despre dezvoltarea Gruziei] / Ion Proca // Învăț. public, 1982. — 17 febr. — (Semnat : Augustin Câmpeanu).

1983

225. **Ca o stea din sfântul plai** : [odă mamelor noastre] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 8. — P. 20. — (*Duminicile sufletului*).
226. **Ca umbra venea din război** : [amintiri despre soarta grea a bunecilor și a părinților noștri] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 4. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
227. **De la Cantemir cetire** : [despre distrugerea nechibzuită a pădurii de stejar din Colonița, în dumbrăvile cărora „și-a hodinit trupul“ Dimitrie Cantemir] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 5. — P. 20-21. — (*Duminicile sufletului*).
228. **Fântânarii** : [ornamentarea fântânilor de la margini de sat] / Ion Proca // Lit. și arta. — 1983. — 19 apr. — P. 3.
229. **La covata cu plăcinte...** : [unde au dispărut plăcintele autohtone? S-au dezvățat oare gospodinele să gătească plăcinte?...] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 2. — P. 12-13. — (*Duminicile sufletului*).
230. **Necazul nu vine din senin...** : [crivățul, furtunile, uraganele vieții trebuie lăsate dincolo de ușă...] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 3. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).

- 231. Remuşcările lui Vasile Orfanu** : [o istorie a înfierii unui orfan şi a fericirii unei femei de a deveni mamă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 11. — P. 12-13. — (*Duminicile sufletului*).
- 232. Sanie cu zurgălăi** : [problema descreşterii numărului de cai, dar utilitatea lor este vădită] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 12. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
- 233. Satul oamenilor buni** : [despre alunecările de pământ de la Drăguna] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 7. — P. 20. — (*Duminicile sufletului*).
- 234. Semne...** : [despre A. M. Şanşurova, controlor în secţia nr. 3 de la Asoc. într. chimice din s. Durleşti, r-nul Kutuzov] / Ion Proca // Viaţa satului. — 1983. — 31 dec. — (Semnat : Ion Graur).
- 235. Tata** : [măreţia cuvântului „tată“, o nostalgie după o copilărie apusă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 3. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
- 236. Unde nu se ofileşte floarea** : [problema speculaţiei] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1983. — Nr 1. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).

1984

- 237. Adevărul vieţii — crezul artistului** : [amintirile unui mare cineast care se numea Roman Carmen, artist al poporului din URSS] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 9. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
- 238. Caietul cu amintiri şi visul de a fi mireasă** : [meditaţii referitoare la unele probleme cu care se confruntă societatea] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 8. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
- 239. Chipuri din fântână** : [omul care se jertfeşte pentru oameni — Aurel Guţu, red. artistic la rev. *Femeia Moldovei*] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 7. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).

240. **Cronici de familie** : [trei episoade din trei vieți diferite] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 10. — P. 22. — (*Duminicile sufletului*).
241. **Floare de nu-mă-uita** : [despre A.P. Iunak, preș. colhozului *Viața nouă* din r-nul Florești] / Ion Proca // Viața satului. — 1984. — 22 mart.
242. **Focul din vatră** : [adânci plecăciuni și sentimente de recunoștință învățătorilor din Colonița, dar și despre greutățile educației cu care se confruntă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 4. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
243. **Frumoși de-a pururi să ne fie copiii** / Ion Proca // Lit. și arta. — 5 apr. — P. 4.
244. **Legende, care iau naștere azi** : [construcția uzinei metalurgice de la Râbnița] / Ion Proca // Orizontul. — 1984. — Nr 1. — P. 26-29.
245. **Maria Bieșu** — o celebritate de talie mondială / Ion Proca // Viața satului. — 1984. — 5 mai.
246. **O zi pe bulevardul Lenin** / Ion Proca // Lit. și arta. — 19 apr. — P. 3.
247. **Omenie** : [o calitate care trebuie să fie nelipsită la fiecare om] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 3. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
248. **Pădureanca** : [abandonarea, înfierea, sterilitatea — flageluri ale societății contemporane] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 1. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
249. **S-a născut un om** : [despre „peripețiile unui nou tătic“, până a-și lua soția cu nou-născutul din maternitate] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 2. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
250. **Toiagul bătrâneței** : [e greu toiagul bătrâneței, dar noi, cei tineri, trebuie să facem tot posibilul de a-l face mai ușor] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 5. — P. 20-21. — (*Duminicile sufletului*).

251. **Un vis de copil** : [corelația conducător-subaltern și căile de soluționare a problemelor dintre ei] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 6. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
252. **Unde cade steaua...** : [despre hidrocentrala de la Dnestrovsk care alimentează cu curent electric raioanele republicii] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1984. — Nr 11. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).

1985

253. **Confidențe pentru omul de la brazda cărții** : [profesoara V.G. Tăbăcaru din s. Colonița, r-nul Criuleni] / Ion Proca // Viața satului. — 1985. — 6 oct.
254. **Florile** : [trei destine omenești influențate de flori] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 4. — P. 22-23. — (*Duminicile sufletului*).
255. **Focul lui Darie** : [soarta tragică a învățătorului Darie Pântea, care a salvat din flăcări un elev, sacrificându-și propria viață] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 8. — P. 18-19.
256. **Pierdută-i prispa gânditoare?** : [combaterea alcoolismului și contrafacerii alcoolului în satele republicii] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 8. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
257. **Pândar la gura slovelor** : [omagiul maestrului „slovelor“ Alexandru Gromov] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 9. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
258. **O boltă pentru mulți** : [un gând despre crearea unei trupe autohtone de circ] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 2. — P. 14-15. — (*Duminicile sufletului*).
259. **O casă cu douăsprezece geamuri** deschise spre lume : [„viața zidită în cuvânt“ a învățătorului de limbă maternă Gheorghe Poștaru] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 10. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).

- 260. Vrafuri de vremi** : [activitatea rodnică a lui Nicolae Ursu — învățător de biologie și conducătorul artistic al Teatrului popular *Ion Creangă* din s. Leadoveni, r-nul Râșcani] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1985. — Nr 7. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).

1986

- 261. Floare-de-nu-mă-uita** : [actrița Eufrosinia Cuza, descendentă din neamul voievodal care a rămas să dăinuie alături de cele ale Mariei Cibotari, Gavriil Afanasiiu...] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1986. — Nr 11. — P. 22-23. — (*Duminicile sufletului*).
- 262. Păcatul Nicodinei** : [o greșeală care a marcat cu o mare durere viața fizicianului Ion Plăieșu] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1986. — Nr 2. — P. 22-23. — (*Duminicile sufletului*).
- 263. Priviți în ochii casei bătrânești** : [despre soarta bătrânilor, cazuri, întâmplări, sfaturi] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1986. — Nr 12. — P. 18-19.

1987

- 264. Basarab neogoitul** : [sunt relatate eforturile și perseverența lui Nicolae Basarab, dir. șc. de arte plastice pentru copii din Călărași, depuse pentru deschiderea școlii în ciuda piedicilor puse de așa-ziși colegi] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 3. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
- 265. Ca un cocor stingher**, dar plin de pace și adevăr : [este relatat tragicul destin al lui Gheorghe Cucoară, care a fost luat pe front la vârsta de nici 18 ani împliniți, întors invalid de pe front a reușit, totuși, să se angajeze la lucru și să-și întemeieze o familie] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 8. — P. 12-13. — (*Duminicile sufletului*).
- 266. Floare blondă de tutun** : [sunt scoase în evidență daunele aduse de tutun celor care muncesc pe câmp la strângerea

- și la înșirarea frunzelor demonice plante. Este analizat numărul mare de copii născuți prematur din cauză că mamele lor au lucrat pe plantații de tutun / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 10. — P. 4-5. — (*Duminicile sufletului*).
- 267. Fulgerul a săgetat încă o dată un stejar :** [Valentin Roșca, scriitor] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 12. — P. 14-15.
- 268. Iar marea era ca smaraldul :** [Boris Sibov, ecologistul care a venit în apărarea a numeroase monumente ale naturii și veteran de război, povestește despre întâlnirea cu o soră medicală care l-a bandajat pe front și care după 40 de ani i-a devenit consoartă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 6. — P. 18.
- 269. Inima lui e Moldova :** [scriitorul Ion Vatamanu] / Ion Proca // Viața satului. — 1987. — 30 apr.
- 270. La masa bacilor, sub stână...** : [baciul P. Buhnă, din colhozul *Luceafărul*, r-nul Kotovski] / Ion Proca // Viața satului. — 1987. — 4 apr.
- 271. O oră alături de poet :** [poetul Andrei Lupan] / Ion Proca // Viața satului. — 1987. — 15 febr. — P. 5. — (*Frate al pământului*).
- 272. Poetul iubit în măslin oglindit :** [întâlnirile scriitorului Ion Vatamanu (fost chimist) cu cititorii de la țară] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 5. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
- 273. Să-mi fie soră orice floare, să-mi fie frate orice pom...** : [Trofim Dolghii, veteran al celui de-al doilea război mondial, își deapănă amintirile în versurile pe care le scrie, fiind singur, dar dornic de a-i ajuta pe cei din jur în ciuda vârstei sale înaintate] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 4. — P. 20-21. — (*Duminicile sufletului*).
- 274. Spicul de grâu din ochiul unui zimbru :** [o sinteză de idei care pornesc de la un gând comun — piinea. Este amintită

legenda capului de zimbru de pe „vechea stemă a Moldovei“, după care sunt menționate persoane care au riscat propria viață pentru a păstra și apăra recoltele de grâu și viță-de-vie în vreme de restriște] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1987. — Nr 2. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).

1988

275. **Această distinsă femeie-martiră...** : [calvarul vieții scriitorului și revoluționarului Zamfir Arbore-Ralli și a Ecaterinei Arbore-Ralli] / Valeria Sudbinin-Stuart ; Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 9. — P. 4-5 ; Nr 11. — P. 20-22. — (*Panteonul marilor revoluționari*).
276. **Ce ne-am face fără măriile noastre?** : [despre Maria Cebotari, prima cântăreață de operă din Moldova] / Ion Proca // Moldova soc. — 1988. — 3 aug.
277. **Iar marea era ca smaraldul** : [Boris Sibov, ecologistul care a venit în apărarea monumentelor ale naturii] / Ion Proca // Moldova soc. — 1988. — 8 mart.
278. **Iar soarele-i mai mare la Rădeni** : [femeile înregistrând în jurnalele personale tot ce știu despre viața lor și a satului Rădeni, r-nul Călărași] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 3. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
279. **Leac de singurătare** : [viața profesoarei Păvălache] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 8. — P. 20-21. — (*Duminicile sufletului*).
280. **Mama mea-i la pușcărie** : [este adusă în prim-plan problema femeilor din închisori, sunt prezentate principalele cauze care le aduc acolo și totodată sunt scrise poveștile de viață ale câtorva femei care-și ispășesc pedeapsa] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 4. — P. 20-21. — (*Duminicile sufletului*).
281. **Murmurul izvoarelor din noi** : [despre președintele colhozului *Zorile Moldovei* din r-nul Fălești M.A. Popovici] // Viața satului. — 1988. — 13 sept.

282. **Prin timp biografia ta femeie...** : [Ziua Internațională a Femeii — 8 martie] / Ion Proca // Calendar-1988. — Ch., 1987. — P. 34.
283. **Rugăciune pentru Ana** : [cerșirea iertării de la femeia care se identifică cu Ana lui Manole] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 5. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).
284. **Un demn urmaș al vraciului** : [aut. relatează despre întâlnirea sa cu un medic dintr-o policlinică raională, care a reușit să trateze bolnavi, sănătatea cărora nu a putut fi restabilită în spitalele din Chișinău] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 1. — P. 20-21. — (*Duminicile sufletului*).
285. **Zestrea : mama, bunica, povestea** : [despre profesoara Liuba Sănduță din s. Sălcuța r-nul Căușeni, care pe lângă faptul că învață copiii și scrie versuri, mai este și conducătoarea teatrului poetic *Comoara*] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 7. — P. 18-19. — (*Duminicile sufletului*).

1989

286. **Ana Adrian, scriitoare-țărăncă** : „Lume, lume, soro lume...” : [încercările vieții într-o lume străină și vitregă] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1989. — Nr 7. — P. 10-11. — (*Duminicile sufletului*).
287. **Aripile ființării noastre** : [despre poetul Nicolae Dabija] / Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1989. — 17 mart.
288. **Două note majore** : [problemele șomajului și categoriile de șomeri] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1989. — Nr 8. — P. 20-21.
289. **Mănăstirea Căpriana** (la 12 aprilie 1989) : [mănăstirea Căpriana — monument istoric și sălaș de rugăciune] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1989. — Nr 6. — P. 11-12. — (*Duminicile sufletului*).

- 290. Omul care n-are dreptul să moară...** : [soarta unui fost deportat care a revenit în țară în 1959 și a luat viața de la început] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1989. — Nr 5. — P. 22-23. — (*Duminicile sufletului*).
- 291. Ora maturității** : [medalion despre creația lui Ion Podoleanu] / Ion Proca // Chișinău. Gaz. de seară. — 1989. — 26 ian.
- 292. Rece afară, rece în suflet** : [vârsta a treia — vârstă a singurătății și a suferinței] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1989. — Nr 11. — P. 22-23.
- 293. Trei și toate cu temei** : [despre oamenii din satul Risipeni, Izvoare, Bocșa din r-nul Fălești] / Ion Proca // Viața satului. — 1989. — 24 oct.
- 294. Un munte de pâine** pentru un tractor : [despre V.I. Para, președintele colhozului *Moldova*, r-nul Căușeni] / Ion Proca // Viața satului. — 1989. — 10 aug.
- 295. Un vis cu prosoape și fântâni** : [relatări despre chinurile prin care au trecut câteva familii deportate în 1949 origine din satul Cruzești] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1989. — Nr 5. — P. 22-23. — (*Duminicile sufletului*).

1990

- 296. Buclucul de la Bucluc** : [problema unui grup de arendași din r-nul Drochia] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 5. — P. 28-29.
- 297. Capul plecat sabia nu-l taie** : [relatarea rezolvării unei probleme dintr-un colhoz după ce a fost anterior abordată într-un articol publicat în revista *Femeia Moldovei*] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 11. — P. 10-11.
- 298. Dincolo de Nistru noi suntem străini** : [acțiunile Frontului Popular și readucerea alfabetului latin și a limbii române prin votul parlamentarilor] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1990. — Nr 9. — P. 2-3. — (*Zone fierbinți*).
- 299. Mama Viorica** : [povestea vieții a doi oameni care pe lângă cele două fiice ale lor au mai înfiat de la internat încă

- cinci copii] / Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1990. — Nr 1. — P. 6-7.
- 300. Mundirul lui Stalin** : [amintiri din copilărie în contextul regimului comunist] / Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1990. — Nr 9. — P. 26-27.
- 301. Pe urmele materialelor publicate** : [mesajul a două art. publicate în rev. *Femeia Moldovei* a fost recepționat și problemele abordate și-au găsit rezolvare datorită intervenției persoanelor competente] / Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1990. — Nr 2. — P. 32.
- 302. Un cal alb, o iapă sură și o capră pe trăsură** : [viața unui om în timpul socialismului și speranța la o schimbare spre bine odată cu trecerea la economia de piață] / Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1990. — Nr 12. — P. 12-13. — (*Duminicile sufletului*).

1991

- 303. Alde Vasile Ababii** : [vitregiile timpului] / Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 1991. — 30 mai. — P. 1.
- 304. Am vrut un tată ca un bob de grâu** : [amintirea a tot ce-a mai rămas după trecerea în neființă a părintelui ziaristului] / Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1991. — Nr 1. — P. 30-31. — (*Duminicile sufletului*).
- 305. Balamucul — o insulă a pierzaniei** : [situația grea a spitalelor de psihiatrie din republică] / Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 1991. — Noiemb. (Nr 44). — P. 5.
- 306. Boboci, mioare și colte plâns** : [amintiri din trecut] / Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 1991. — 18 apr. — P. 1.
- 307. Când Dumnezeu nu mai e cu noi** : [atitudinea câtorva pedagogi referitor la Renașterea Națională] / Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1991. — Nr 4. — P. 6-7.
- 308. De ce, Doamne, ne-ai bătut atât de crunt?** : [stihia din vara anului 1991 dezlănțuită în câteva raioane din nordul țării. Pagube și sinistrați] / Ion Proca // *Femeia Moldo-*

- vei. — 1991. — Nr 9. — P. 4-5.
- 309. Dimensiunile solare** : [despre poezia lui Eugen Cioclea] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 20 iun. — P. 5, 7.
- 310. Evadarea din anecdotă** sau Două zile alături de Ion Bolduma / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 21 febr. — P. 4-5 ; 1998. — 27 mai. — P. 10.
- 311. Impostorii** : [despre grafia latină] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 2 mai. — P. 1.
- 312. Lacrima lui Hristos** : [credința și teama de Dumnezeu a iconarilor și zugravilor] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1991. — Nr 3. — P. 12-13. — (*Duminicile sufletului*).
- 313. Maica Domnului cea împușcată a reînviat** : [reînvierea unor tradiții, cum ar fi și cele care țin de înmormântări] / Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1991. — Nr 2. — P. 23. — (*Duminicile sufletului*).
- 314. Moartea vine în doliu alb** (sau nimeni nu se sinucide din dragoste) : [de ce se sinucid tinerii?] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — Noiemb. (Nr 44). — P. 5.
- 315. Neodeportări benevole** : [în căutarea condițiilor decente de trai] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 15 aug. — P. 3.
- 316. O seară de demult** : Liviu Damian sau nostalgia viitorului / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 28 mart. — P. 4.
- 317. Țăranul tot iobag rămâne** : [greutățile cu care se confruntă țăranul] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 6iun. — P. 1.
- 318. Veneticii** : [amintiri de acasă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 25 apr. — P. 1.
- 319. Voci celebre în incinta Glasului** : [întrunirea Glasului Națiunii în noua sa componență] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 18 apr. — P. 1, 3. — (Semnat : Ion Graur).

1992

320. **Arma copilului** : [polemici despre conflictul armat de pe Nistru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 24 iul. — P. 1. — (*Tableta de vineri*).
321. **Cărți adunate cu trudă și rost...** : [despre rev. *Curierul românesc*, care e chemată să ne adune în jurul patrimoniului nostru cultural] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 12 iun. — P. 9.
322. **Când poliția e la război — hoții toți devin eroi** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 17 iul. — P. 7.
323. **Cu gura pe cuvinte** : [despre poetul și graficianul român C. Dracsin] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Noiembrie. (Nr 45). — P. 6.
324. **Dau pământul țărănilor?** : [comentariu la zi] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 23-30 oct. — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
325. **De izvoare amintindu-ne** : [amintiri despre vatră] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 25 sept. — P. 3.
326. **Dincolo de lumină** : [să nu uităm de cei mai triști ca noi] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Dec. (Nr 48). — P. 5.
327. **Greva deznădejzii** : [despre o grevă a foamei în legătură cu nerespectarea drepturilor omului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 21 aug. — P. 3.
328. **La Ipotești** : [capitala Poeziei noastre — Ipotești] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 12 iun. — P. 5.
329. **La un concurs fantastic** : [o ședință a parlamentului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 17 iul. — P. 7.
330. **Mofturile primăriei de la Sculeni** : [despre metodele de soluționare a problemelor vamei de la Sculeni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 18 sept. — P. 1.
331. **Mușuroiul** : [polemici] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Dec. (Nr 48). — P. 7.
332. **Pe un mugur de pământ** : [gânduri despre carte] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 18 sept. — P. 1.

333. **Seceta** : [opinii, idei, gânduri] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 7 aug. — P. 1.
334. **Talismanul** : [combatantul Alexei Crăciun, care a supraviețuit în luptele de pe Nistru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 29 mai. — P. 3.
335. **Un armean își amintește de Goga** : [despre patriotismul unui armean] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Noiemb. (Nr 47). — P. 9. — (*Tableta de vineri*).
336. **Un gest înțeles pervers** : [polemici] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — 19 iun. — P. 7.
337. **Un prânz pe apucate** : [varia] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Noiemb. (Nr 46). — P. 12. — (*Tableta de vineri*).

1993

338. **A fost o zi de joi...** : [despre inundații] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Iul. (Nr 27). — P. 3. — (*Tableta de vineri*).
339. **Cântec de leagăn pentru bunici** : [despre Mihai Volontir, actor de teatru și de cinema] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Ian. (Nr 3). — P. 1.
340. **Condamnat la moarte de un bucium** : [despre Tudor Tătaru, dir. al Casei de filme *Buciumul*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Mart. (Nr 9). — P. 4-5.
341. **De n-ai baftă-n țara ta...** : [avizul Televiziunii Naționale referitor la muncile de peste hotare] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Iul. (Nr 28). — P. 2.
342. **Nicolai Costenco** ; Adio, conte al celor oropsiți : [in memoriam] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Iul. (Nr 29). — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
343. **Știrboaica** : [praguri cu săteni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Oct. (Nr 43). — P. 8.
344. **Zăpada trădătoare** : Un Moș Crăciun din Gulag : [despre Gh. Briceag din or. Costești, r-nul Râșcani, deportat în Si-

beria] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Ian. (Nr 1). — P. 10.

345. **Zborul Pădurencii** : [despre Olga Ciolacu, interpreta de muzică ușoară] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Febr. (Nr 7). — P. 1.

1994

346. **Post-scriptum cu un final nedefinit** : [despre nedreptățile cetățenilor de către organele judiciare] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1994. — Apr. (Nr 15). — P. 7.

1995

347. **Amintiri dintr-un război** : [tatăl ziaristului] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 15 iul. — P. 13. — (*Amurguri violente*).
348. **Din cântec nu aduni avere...** : [portr. de creație al solistului Ion Florea] / Ion Proca // Plugarul. — 1995. — 25 noiemb. — P. 6.
349. **Ion Druță totdeauna are dreptate** : [referitor la scrisoarea deschisă a scriitorului] / Ion Proca // Plugarul. — 1995. — 9 dec. — P. 3.
350. **O chitanță pentru eternitate** : [o trecere în revistă a vieții unor personalități intelectuale] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 9 sept. — P. 7.
351. **Omul bun e frumos ca o grădină** : [cugetări] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 24 iun. — P. 10.
352. **Păstăi de salcâm și meri chinezești** / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 27 mai. — P. 15. — (*Amurguri violente*).
353. **Polițiștii aghezmuți în mantie de ucigași** : [polemici] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — Mai. — Nr 18 (34). — P. 4. — (Semnat : Augustin Câmpeanu).
354. **Prima și ultima zi de război** : [Al. Jechiu din Cărbuna-Căinari, invalid de război] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 27 mai. — P. 5.

355. **Un copil furat de cântec** : [interpretul de muzică folk Ion Florea] / Ion Proca // Patria tânără. — 1995. — 7 oct. — P. 13.

1996

356. **Calitățile cele bune și mai mult rele ale premierului** : [opinii despre premierul A. Sangheli] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1996. — 25 sept. — P. 6.
357. **Maratonul șchiop și electoratul olog** : [compania de colectare a semnăturilor pentru candidații la președinție] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1996. — 11 sept. — P. 3.
358. **Noaptea privighetorilor false** : [pilulă amară] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1996. — 27 noiemb. — P. 5.

1997

359. **Atât de mult al pământului** : [Oleg Stoicev, 65 ani de la naștere] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 5 febr. — P. 12. — (Semnat : Ion Graur).
360. **Bărbatul cu o mie de cumetri și cinci sute de fini** : [un monument de inspirație cu Ion Dolănescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 23 apr. — P. 6.
361. **Brânză pentru Cristian Dior** ; Peste drum de casa noastră ; Oile cucoanelor ; Iată hoțul nu e hoțul ... : [opinii, sugestii la zi] / pagină realizată de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 18 iun. — P. 7.
362. **Căpriana — un sat fără câini**. Partea I-IV : [despre nedreptățile locuitorilor din satul Căpriana] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 9 iul. — P. 11 ; 6 aug. — P. 11 ; 20 aug. — P. 11 ; 3 sept. — P. 11.
363. **Cum a călătorit Eminescu cu maxi-taxi** : [Ninela Caranfil] cu un recital din poezia lui Eminescu la Soc. nevăzătorilor] / Ion Proca // Expres virtual. — 1997. — 1 iun. ; **Idem** : Caranfil Ninela. Tăcerea de până la cuvânt. — Ch., 2005. — P. 298-299.

364. **Emiratele nu se află peste deal...** : [excrocherii] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 7 mai. — P. 11.
365. **Fofărlică în Disneylandul de la Ciocana** : [50 ani de la nașterea lui Victor Ștefaniuc] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 19 mart. — P. 5.
366. **Frumusețea vine pe amurgite** : [Victor Ștefaniuc, dir. artistic al Teatrului Municipal de Papuși *Gugută* la vârsta de 50 de ani de la naștere] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — (Nr 22). — P. 14.
367. **Guvernul a gafat premeditat** : [replică] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 23 apr. — P. 6.
368. **În interiorul vulturului și al poeziei** : [despre lansările de carte *Ascensorul de păsări* și *Interior cu vultur* ale editurii *Gnosis*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 17 sept. — P. 13.
369. **Însemnele frăției** : [România Mare, unirea de cuget și simțire a românilor de pretutindeni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 26 noiemb. — P. 6-7. — (Semnat : Augustin Câmpeanu).
370. **Nicolae Sulac în două ipostaze** : [lansarea cărților : *Vorba lungă... bogăția omului* de Nicolae Sulac și *Înfierea din urmă* de Vlad Olărescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 2 iul. — P. 1. — (Semnat : Ion Graur).
371. **Nu mai bate Nevinovata ei inimă** : [in memoriam Lidiei Istrati] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 7 mai. — P. 3.
372. **O carte bună, de vacanță** : [despre vol. *O femeie își caută... pantalonii* de Boris Druță] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 17 sept. — P. 8. — (Semnat : Augustin Câmpeanu).
373. **O mamă, un cumnat și o soră își pradă aproapele** care nu are nici o sursă de existență : [scrisoare deschisă către dl Valeriu Pascaru, procuror al r-nului Ialoveni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 6 aug. — P. 2.

374. **Salonul de carte-97** : [despre vol. *Aerul de taină* de Agnesa Roșca și *Sfintele rădăcini* de Vladimir Rusnac] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 3 sept. — P. 2.
375. **Scrisori fără adresă sau care vrea să facă bine** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 3 sept. — P. 5.
376. **Și floarea mereu în singurătate** : [in memoriam Vasile Levițchi] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 5 noiemb. — P. 8.
377. **Un poet ancorat în Sfintele rădăcini** : [Vladimir Rusnac] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 17 sept. — P. 7.
378. **Zi de iarmaroc** [la Dubăsari] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 18 iun. — P. 5.

1998

379. **Algoritmul casei sau guvernul soacrei** : [sfaturi utile de orânduire a bugetului familial] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 18 noiemb. — P. 2.
380. **Antijurnalul provincialului** : [publ.] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 12 aug. — P. 7.
381. **Cernea din cer cu ger... și Moș Crăciun nu mai venea** : [amintiri din copilărie] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 23 dec. — P. 10.
382. **Descoperire** : [sugestii la zi] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 16 dec. — P. 14.
383. **Eminesciana-98 la Strășeni** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 1 iul. — P. 2. — (Semnat : Ion Graur).
384. **Firma franceză Voxel ne-a dăruit o scenă** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 7 oct. — P. 2.
385. **Gânduri răzlețe** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 25 mart. — P. 8.
386. **Golovcă, Iacob**. Pași concreți spre lichidarea consecințelor Pactului Molotov-Ribbentrop : [inițiatives ale grupului cetățenesc de inițiativă : Iacob Golovcă, Ion Proca, Coz-

- ma Șevcencu] / Iacob Golovcă // Mesagerul. — 1998. — 29 aug. — P. 2.
387. **Lecție deschisă** : [amintiri de pe timpurile studenției] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 18 noiemb. — P. 14.
388. **Mâncăii de la președinte-n jos mafia e un colhoz** : [despre problemele sociale] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 16 dec. — P. 14.
389. **Omul care ne-a bătut c-o floare** : [în memoriam Mihail Garaz] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 2 iul. — P. 15. — (Semnat : Ion Graur).
390. **Omul Glasului** : [despre activitatea omului de cultură Tudor Tătaru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 27 noiemb. — P. 10.
391. **Pugilism în categoria grea și semigrea** : [„o bătaie verbalistică” în fața cititorilor *Glasului*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 21 oct. — P. 2-3.
392. **Ramurile nu-și aleg păsările** : [cugetări] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 29 apr. — P. 9.
393. **Ravagiile omizilor și saltul mortal al leului în cădere** : [coment. săpt. trecute] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 16 sept. — P. 1.
394. **Uitarea mă citește** : [în amintirea lui Ion Vatamanu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 13 mai. — P. 1, 8.
395. **Un hulub de poștă parcurge distanța Chișinău-Moscova în 16 ore** : [gânduri despre protecția păsărilor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 7 oct. — P. 7.
396. **Un medic printre poeți** : [secvențe de la lansarea cărții medicului Ion Chiriac *Curge frigul*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 9 dec. — P. 2.
397. **Un recidivist își urmărește victima și după moarte** : [negliuirile unui recidivist] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 1 iul. — P. 8.
398. **Unul naște, altul moare...** : [despre expoziția pict. Vasile Dogotaru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 27

mai. — P. 13. — (Semnat : Ion Graur).

399. Urâtul e frumosul uitat de Dumnezeu : [cugetări] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 15 apr. — P. 7.

1999

400. Ca într-un film cu pirați : [despre problema braconieratului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 27 oct. — P. 25.

401. Ce păcat că Dumnezeu îi alege pe cei buni : [despre medicul Mihai Greuc, care a salvat pe mulți, dar pe sine n-a putut] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 14 iul. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).

402. Colaborarea transfrontalieră. Dezvoltarea durabilă a comunicațiilor din zona Prutului : [materiale ale expediției ecologice realizate cu sprijinul Programului Est-Est al Fundației Soros Moldova] // Glasul Națiunii. — 1999. — 21 iul. — P. 1, 2-4.

403. De la lampa comuniștilor, la lumânărica creștin-democraților : [problema deconectării curentului electric și căile de soluționare] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 17 noiemb. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).

404. Dumnezeu nu înjură românește : [despre nereușitele guvernului Sturza] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 23 iun. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).

405. Dumnezeu vorbește românește : [in memoriam Mihai Eminescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 16 iun. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).

406. În valul vieții am turnat sclipiri de stele... : [despre scriitorul Nicolai Costenco] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 24 dec. — P. 31.

407. Încă o izbândă a omului care a arborat tricolorul : [lanșarea vol. *Conștiința națională a românilor moldoveni de Gheorghe Ghimpu* la BP *Transilvania*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 26 noiemb. — P. 2.

- 408. Lacrimi din oglinda istoriei** : [despre derularea peliculei *S-a furat o bombă* în regia regretatului Ion Popescu-Gopo] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 27 oct. — P. 25.
- 409. Maricica Levițchi n-are „Dacie“**, iar Mircea Rusu nu i-o poate da : [despre conf. de presă a Partidului Național Liberal] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 24 mart. — P. 1.
- 410. Mătura cea nouă a Procurorului General și gunoiul cel de aur** : [despre lichidarea Procuraturii Ecologice] / Ion Proca / Glasul Națiunii. — 1999. — 29 sept. — P. 2.
- 411. Nu înjunghiați poeții...** : [in memoriam Andrei Lupan] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 13 oct. — P. 6.
- 412. Nu suntem o aripă frântă, ci una sănătoasă** : [interviu cu Sergiu Harea, președ. Aripei Tinere a PNL, lector la ASEM] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 17 noiemb. — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
- 413. Procuratura care nu s-a „manifestat pozitiv“** a adus statului un beneficiu de milioane : [despre problema lichidării Procuraturii Ecologice] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 13 oct. — P. 6.
- 414. Regina cântecului românesc** : [Olga Ciolacu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 13 oct. — P. 32.
- 415. Revoluția basarabeanului Alexei Crâșmaru în protecția solului** : [protecția solului și elaborarea buretelui *Crâșmaru*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 21 iul. — P. 5.
- 416. Țara minunilor** : [jubileul poporului chinez la 50 ani de la proclamarea Republicii Populare Chineze] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 29 sept. — P. 1. — (Semnat : Ion Graur).
- 417. Vârcolacii** : [probleme cu care se confruntă țara la etapa dată] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 18 aug. — P. 1.

2000

418. **Aud mormintele vibrând** : [in memoriam Gh. Ghimpu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 23 noiemb. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
419. **Badea Gicu** : [in memoriam Gheorghe Ghimpu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 15 noiemb. — P. 1.
420. **Bine faci, bine petreci** : [cuvinte de felicitare omagiatului Ion Borșevici] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 29 mart. — P. 6.
421. **Caiete daneze** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 20 sept. — P. 4-5.
422. **Crăiasa curților vechi** : [pictorița Valentina Brâncoveanu] // Moldova Suverană. — 2000. — 12 aug. — P. 5.
423. **Cum robul lui Dumnezeu Filaret Răbdătorul a murit de șapte ori** : [gânduri și reflecții despre viața grea din R. Moldova] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 17 mai. — P. 6.
424. **De ce tac calendarele?** : [despre Actul Unirii Basarabiei cu România din 27 martie 1918] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 29 mart. — P. 6.
425. **E liniște în codrul ruginit** : [țărani din toată republica au venit la Chișinău în căutarea dreptății] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 15 noiemb. — P. 5.
426. **Eu merit pedeapsa capitală** : [reflecții la zi] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 18 oct. — P. 3. — (*Tableta de miercuri*).
427. **Godovoitul lui Tudor Tătaru** : [despre prezentarea totalizării de an a trupei *Buciumul*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 12 ian. — P. 5.
428. **La Moscova iubirile se sting** : [opinii despre guvernanți] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 12 iul. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
429. **Munca cu „Național“-ul pe piept...** : [in memoriam jurnalistul Chiril Vaculovschi] / Ion Proca // Național. — 2000. — 14 dec. — P. 8.

- 430. Paștele Blajinilor și triumfaliștii** : [gânduri referitoare la coincidența sărbătorilor de Paștele Blajinilor și cea de 9 mai] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 17 mai. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
- 431. Pământuri mișcătoare** : [despre comemorarea Unirii din 1918] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 1 dec. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
- 432. Perspectivele turismului rural** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 29 mart. — P. 6.
- 433. Ultima scrisoare** : [la moartea mamei scriitorului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 23 febr. — P. 6.

2001

- 434. Biserica din casa părintească** : [deschiderea bisericii din Dobruja lui Anatol Latâșev] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 12 sept. — P. 1.
- 435. Căii lui Alex Dumbravă și soția grădinarului** : [despre exodul moldovenilor în străinătăți] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 3 oct. — P. 3. — (*Tableta de miercuri*).
- 436. [Cartea satului]** : [crâmpeie din cartea *Colonița infinitului*, recent lansată de Ion Proca] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 3 oct. — P. 8-9.
- 437. Comisarul Păhăruț și afaceristul Costică Lovele** : [amintiri] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 1 noiemb. — P. 7.
- 438. Cu nume pre nume răzbind** : [despre semnificația numelui] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 30 mai. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
- 439. Dedublarea artistului sau riscul de a te autodecapita** : [scriitorul Nicolai Costenco] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 14 noiemb. — P. 12-13.
- 440. Dezlegarea de pește** : [red.-sef al studioulului *Buciumul Tudor Tătaru*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 28 mart. — P. 7-8.

441. **Din istoria presei basarabene** : [simpoz.] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 27 mai. — P. 2.
442. **Eliberatorii slavi în căutarea fasciștilor români** : [despre ed. cărții controversate *Ei au apărat și eliberat Moldova*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 15 aug. — P. 1.
443. **Frige frigul** : [divertis] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 14 noiemb. — P. 1.
444. **Ion Mija s-a mutat printre aștri** : [in memoriam Ion Mija, regizor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 17 oct. — P. 3.
445. **Jurnaliștii când se-adună** : [Conf. generală a Uniunii Jurnaliștilor din Moldova] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 17 oct. — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
446. **La mulți ani, șefu...** [la aniversarea lui Vasile Năstase] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 14 noiemb. — P. 1.
447. **Lăfăiala „patriotului” V. Voronin** : [critici] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 14 noiemb. — P. 1. — (Semnat : Ion Graur).
448. **Mândria Măndreștilor** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 16 mai. — P. 7.
449. **Nicolae [Sulac] — cel mai iubit dintre cântăreți, se des-tăinuie** : [mărturisiri] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 25 dec. — P. 16.
450. **Pe clădirea Primăriei din satul Colonița a fost abordat steagul roșu** : [situația politică la momentul actual] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 7 mart. — P. 1. — (*Tableta de miercuri*).
451. **Primul mort din „casa cu bucluc”** : [in memoriam Alexei Cibotaru — combatant] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 1 noiemb. — P. 4.
452. **Puciu l lui Gorbi și curajul lui Snegur** : [au trecut zece ani de la săvârșirea puciuului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 1 noiemb. — P. 4.

453. **Regina tinereții noastre...** : [actrița Ecaterina Malcoci (1937—2001)] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 16 mai. — P. 15.
454. **Revista *Limba Română la 10 ani*** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — Nr 23. — P. 14.
455. **Sava Milciu, Zobar ș.a.** ; O carte de pomenirea soției, de sănătatea copiilor ; Aleea cititorilor săraci : [divertis] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 30 mai. — P. 3.
456. **Tătaru cucerește chinezii** ; De ce o duc bine chinezii? ; Complot împotriva lui Anatol Codru ; Lung e drumul înapoi ; Fasolele mamei Vera și ortacii lui Ștefan Bulicanu ; Mama Vera și păcatul Victoriei : [divertis] / pagină realizată de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 25 dec. — P. 16.
457. **Trecut din cele lumești ca o frumoasă poveste...** : [in memoriam Gheorghe Ghimpu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 21 noiemb. — P. 8.
458. **Voievod și boieri lăcrămând pe o scenă** : [Teatrul Naț. *Mihai Eminescu* din Chișinău a gazduit Teatrul Naț. *Vasile Alecsandri* din Iași cu spectacolul *Apus de soare*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 2 dec. — P. 12.

2002

459. **Actori cu merite și glorie nu au bani nici de-un chibrit...** : [actorul Teatrului *Luceafărul* Iuliu Pâslariuc] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 27 mart. — P. 12.
460. **Arta vârstă nu are** : [lansarea vol. *Trăim ultima dată* de V. Dumbrăveanu la BP *Transilvania*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 13 iun. — P. 2.
461. **Budeștii, vatră cu apă vie** : [r-nul Criuleni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 4 iul. — P. 8.
462. **Cetirea Clonțului** : [monumentul lui V.I. Lenin] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 30 mai. — P. 7.
463. **Confirmarea internațională a acestui act istoric** : [Uni-

- rea Basarabiei cu România, 27 martie 1918] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 27 mart. — P. 4.
- 464. Cu solidaritatea românilor de lângă noi :** [despre odihna a 40 de copii din Basarabia, la Tabăra Int. Eforie Sud, România] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 26 sept. — P. 1, 6. — (Semnat : Ion Graur).
- 465. Devastatorii de morminte nu erau nici ulatranaționaliști, nici frontiști :** [este vorba despre cele 30 de pietre funerare care în urma unui act huliganic au fost demolate] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 13 iun. — P. 10. — (Semnat : Ion Graur).
- 466. Două inimi gemene :** [in memoriam interpreții Doina și Ion Aldea-Teodorovici] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 7 noiemb. — P. 8.
- 467. Dreapta bosumflată :** [despre Marea Adunare Națională] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 5 sept. — P. 3.
- 468. Ei au alergii de la S. Urechean,** Primarul General al Chișinăului / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 2 febr. — P. 8. — (Semnat : Ion Graur).
- 469. Eminescu la preț redus /** Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 13 iun. — P. 11.
- 470. Frumosul de la Zăbriceni și rolul său de a-l peria pe V. Voronin /** Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 3 apr. — P. 12.
- 471. Înghesuiala de la palat și bocancii împrumutați :** [școala din Tartaul] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 30 mai. — P. 8. — (*Tableta de miercuri*).
- 472. Jocurile copilăriei sau arta de a fi copil :** [marginalii la descrierea stagiunii Teatrului Municipal de păpuși *Guguță*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — Nr 1. — P. 5.
- 473. Lazăr Dubinovschi din pletele bustului :** [autorul bustului lui M. Eminescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 13 iun. — P. 11.
- 474. Legea junglei din Pădurea Domnească :** [despre braco-

- nieri] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 16 ian. — P. 1.
475. **Mitropolitul Gurie Grosu a lăcrimat** : [înregistrarea Mitropoliei Basarabia la 30 iulie 2002] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 1 aug. — P. 2.
476. **O noapte cu foc și pară** : [incendiul de pe Calea Basarabiei] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 24 oct. — P. 3. — (*Cronică nocturnă*).
477. **Orașul Codru** : istorie și actualitate / pagină realizată de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 7 noiemb. — P. 5.
478. **Ovidiu** : „Puțin pretențios, el crește chiar pe marginea drumurilor și nu se teme de nimic...” : [despre cultivarea nucului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 20 iun. — P. 8-9.
479. **Părintele Vasile Țepordei a trecut la cele veșnice** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 11 iul. — P. 11.
480. **Pe lângă marea cu statut de baltă** : [lacul Ghidighici] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 30 mai. — P. 12.
481. **Perla Nistrului** : [din istoria bisericii *Sfântul Dumitru* din Vadul-lui-Vodă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 9 mai. — P. 10 ; 2002. — 11 iul. — P. 8.
482. **Prima brazdă în grădina celui mai bun plugar** : [Ion D. Cheptene din Asoc. Gospodarilor Țărănești *Colonița*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 6 mart. — P. 5. — (Semnat : Ion Graur).
483. **Răsturnătorul de clișee** : [seara de documentare a poetului și savantului Ion Vatamanu, care la 1 mai ar fi împlinit 65 de ani, ce s-a desfășurat la BP *O. Ghibu*] // Glasul Națiunii. — 2002. — 30 mai. — P. 16.
484. **Satul care trebuia izolat de restul lumii** : [s. Grătiești] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 25 iul. — P. 8.
485. **Să punem preț pe factorul uman** : [masa rotundă cu primarul Valentina Patraș și activiștii com. Grătiești] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 18 iul. — P. 8.

- 486. Seceta și vântul — doi dușmani ce-au eclipsat primăvara** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 13 mart. — P. 2. — (Semnat : Ion Graur).
- 487. Socialiștii când se adună**: [conf. de presă organizată de PSDM] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 3 oct. — P. 3.
- 488. Tohatinul își crește din veacuri amintirea...** : [comuna Tohatin, atestată docum. la 18 iul. 1800] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 18 iul. — P. 8.
- 489. Tot mai dau mână cu mână cei cu inima păgână?** Cum nebunul Alexa a înțeles sensul comunismului / p. realizată de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 16 mai. — P. 12.
- 490. Un urmaș fidel al lui I.V. Stalin** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 27 iun. — P. 5.
- 491. Vandalii au incendiat Casa Limbii Române** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 27 febr. — P. 1, 2.
- 492. Vatra bătrâneții noastre** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 27 iun. — P. 9.

2003

- 493. A murit ultimul țăran individualist** : [in memoriam Fănuță Ghimpu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 24 iul. — P. 12.
- 494. A murit un cântec** : [in memoriam Nicolae Sulac] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 10 apr. — P. 1, 7.
- 495. Alo, domnule academician!** : [dezbateri pe marginea unei scrisori] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 20 noiemb. — P. 11.
- 496. Amintiri de altădată** : [pagină roșie] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 24 iul. — P. 4.
- 497. Amintiri din casa de la Hoginești** : [datini și tradiții] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Dec. (Nr 18). — P. 11.
- 498. Apa trece... oamenii rămân** : [starea ecologică a albiei râului Răut] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 18 sept. — P. 3.

- 499. Apa trece... vorbele rămân** : [Nichita Stănescu și Victor Crăciun] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Iun. (Nr 3). — P. 15.
- 500. Autorul Colindei va colinda cerurile** : [în memoriam Iacob Burghiu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 3 iul. — P. 12.
- 501. Clopotarii** : [stațiunea turistică *Satul moldovenesc* găzduiește primul Festival Int. al clopotarilor bisericești „*Clopotarul Terrei*“] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 12 iun. — P. 4.
- 502. Colecționarul de tristeți** : [reportaj estival] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 14 aug. — P. 3.
- 503. De-am fi ca francezii...** : [A. Fala, coord. de program în cadrul ACSA, întors recent din Franța] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Dec. (Nr 18). — P. 11. — (*Inițiative rurale*).
- 504. E mult prea greu a vinde** : [despre problemele și perspectivele producției agroalimentare] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Iul. (Nr 7). — P. 11. — (Semnat : Ion Graur).
- 505. Groapa lui Starâș** : [opinii „colegiale“] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 3 iul. — P. 4.
- 506. Marele pelerin din Bălășești** : [actorul Vasile Botnaru] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Mai (Nr 5). — P. 13.
- 507. Maria, maica lui Isus, gard în gard ne e vecină** : [în memoriam Nichita Stănescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 18 dec. — P. 13.
- 508. Mărinimia celor trei deputați români** : [deputații Parlamentului României donează un lot de carte în cadrul festivalului *Zilele Blaga* la sărbătoarea Națională *Limba noastră cea română*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 18 sept. — P. 5.
- 509. Niciodată, niciodată nu va fi ca altă dată** : [în memoriam actorul Grigore Grigoriu] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Dec. (Nr 20). — P. 16.

- 510. O casă privatizată cu tot cu locatari** : [despre conf. de presă a Asoc. pentru protecția drepturilor cetățenilor *Adjuta cives*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 18 sept. — P. 1, 8.
- 511. O stană pe cimitirul martirilor** : [cimitirul Ostașilor Români din s. Țiganca, jud. Cahul] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 2 oct. — P. 1, 14.
- 512. Președinția a anulat greva avocaților** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 22 mai. — P. 1.
- 513. Prilej de bucurie și necaz** : [reportaj autumnal] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 4 sept. — P. 3.
- 514. Prisaca lui Prisăcaru...** s-a prefăcut în parc : [parcul din preajma casei] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 13 noiemb. — P. 12.
- 515. Proza vieții și înălțarea prin poezie** : [Alexei Bojoga din s. Pojorâni] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Aug. (Nr 12). — P. 11.
- 516. Ruperea din neființă** : [Zilele comemorării lui Nicolae Sulac] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 15 mai. — P. 6.
- 517. Satul situat pe un râu subteran** : [despre Nina Costiuc, primar de Budești] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Aug. (Nr 11). — P. 13.
- 518. Să trăiți, să înfloriți...** : [elevii din s. Arionești cu un mesaj de felicitare de Crăciun la familia Timuș] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Dec. (Nr 20). — P. 11.
- 519. Știe pe unde calcă și încotro îl duc pașii...** : [primarul comunei Stăuceni, Ion Dragomir] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 15 mai. — P. 6.
- 520. Trandafir moldovenesc...** : [despre s. Stodolna] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Mai (Nr 6). — P. 3.
- 521. Un francez rămâne uluit de Satul Moldovenesc** : [Roland Choffel] / Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Iun. (Nr 7). — P. 13.

522. **Verbul „a mânca“ conjugat la timpul viitor** : [pe marginea lucrărilor mesei rotunde cu genericul *Problemele și perspectivele exportului producției agroalimentare*, organizată de ASPA, 15 iul. 2003, Chișinău] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 17 iul. — P. 6.

2004

523. **A murit un Om...** : [in memoriam Petru Miron] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 19 aug. — P. 16.
524. **Am schimbat vinificație pe croitorie** : [Nadia Novîțchi — de la hobby la afacere] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Iun. (Nr 11). — P. 5.
525. **Amintindu-și bucuriile de o viață** : [medalion despre Agnesa Roșca] / Ion Proca // Viața Basarabiei. — 2004. — Nr 2. — P. 26-27.
526. **Amintiri din ograda cu curcani** : [despre Tudor Tăta-tu, regizor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 25 mart. — P. 4.
527. **Anateme** : [sugestii, opinii, gânduri la zi] / Ion Proca // Mesagerul. — 2004. — 11 mart. — P. 2.
528. **Anul blestemat dinainte de cel al lui Casian** : [in memoriam actorul Grigore Grigoriu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 ian. — P. 8.
529. **Arta împletitului și a cititului** : [dna Maria Boico din s. Putinești, r-nul Florești, fostă prof. de geografie, conduce cercul *Mâini dibace*] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Iun. (Nr 11). — P. 5.
530. **Banii vin, dar cum se duc?** : [deschiderea oficială a Centrului regional de creditare din Hâncești al CFR] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Iun. (Nr 11). — P. 5.
531. **Bine-ar fi să fie bine** : [acordarea ilegală a circa 500 loturi de pământ de către primărie] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 14 oct. — P. 11.
532. **Biserica se zidește pe Hristos** : [despre PS Casian, Epi-

- scop al Dunării de Jos] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — P. 16.
- 533. Boemul declamator** : [actorul Sandu Aristid Cupcea] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 5 febr. — P. 16.
- 534. Bunuțul, bunelor speranțe** : [satul Cioroborta] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Dec. (Nr 21). — P. 13.
- 535. Casa cu geamuri de cântec** : [despre familia Mariei și a lui Mihai Ungureanu cu cei 19 copii] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Iun. (Nr 11). — P. 5.
- 536. Căinii rusului și capra moldovanului** : [intrigi dintre vecini] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Dec. (Nr 22). — P. 10.
- 537. Cât ai mirosi o floare** : [aniversarea a 70-a de la nașterea actorului Mihai Volontir] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 11 mart. — P. 8.
- 538. Ce faci suflète ?** : [in memoriam scriitorul Mihail Garaz] ; Bărbatul stingher din sumbrul ungher : [in memoriam Liviu Deleanu] ; Ah, ce te-a mai copt Rotaru! : [in memoriam scriitorul Emilian Bucov] ; Din nopțile albe : [in memoriam scriitorul Ion Vatamanu] ; Ce chin e să trăești din scris : [in memoriam scriitoarea Irina Stavschi] ; O poliță neachitată : [in memoriam poetul George Meniuc] ; O promenadă în toi de iarnă : [in memoriam scriitorul Andrei Lupan] / Ion Proca / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Iun. (Nr 11). — P. 5.
- 539. Ce tineri au mai fost...** : [in memoriam Traian Grigoriu și Adrian Neacșu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 22 iul. — P. 11.
- 540. Clipe și ani de neuitat** : [despre primii ani de muncă la *Glasul*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 febr. — P. 4.
- 541. Comuniștii se dau în spectacol** : [despre arestarea și hărțuirea șefilor direcțiilor arhitectură și urbanism și a celei funciare] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 14 oct. — P. 6.

542. **Crucea Sfântului Andrei a rămas la Chișinău** : [inaugurarea anului *Ștefan cel Mare*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 22 ian. — P. 4.
543. **Cu cerul și pământul de-o ființă** : [Sofia Vicoveanca, portret de creație] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 7 oct. — P. 10.
544. **Cui ne lași pe noi stăpâne?** : [500 de ani de la trecerea în neființă a lui Ștefan cel Mare și Sfânt] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 aug. — P. 16.
545. **De ce Cristofor Columb nu a descoperit Portugalia** sau câte ceva despre cea mai „independentă” presă din Basarabia : [presa anticomunistă din țară] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 17 iun. — P. 4.
546. **De ce Voronin nu-i Fidel** : [V. Voronin, președintele Republicii Moldova] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 19 febr. — P. 4.
547. **De dincolo de poarta vieții** : [in memoriam Vasile Pasaniuc] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 24 iun. — P. 11.
548. **De vânzare ți-i pământul, moșule?** / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Febr. (Nr 3). — P. 3.
549. **Decorații pentru mesagerii relațiilor culturale** : [despre conferirea decorațiilor unor oameni de onoare din RM din partea președintelui României Ion Iliescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 2 dec. — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
550. **Din stejar stejar răsare** : [despre manifestarea intitulată *Copiii Europei* de la Stefan-Vodă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 24 iun. — P. 3.
551. **Doctorul copiilor** : [Vasile Roibu, chirurg-pediatru de urgență, șef adjunct al Inst. de Cercet. Șt. în Ocrotirea Sănătății Mamei și Copilului] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Mai (Nr 10). — P. 7.
552. **Domnul Semenovker se descurcă și cu niște polițiști** : [despre șeful Dep. Construcții și Dezvoltarea Teritoriului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 25 mart. — P. 10.

553. **Fumuarul cu bucluc** : [concediat fără vină] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 iul. — P. 13.
554. **Gazetari de pretutindeni, uniți-vă!** : [pe marginea lucrărilor Conf. int. privind situația presei de lb. română de lângă granițele României, 15 noiemb. 2004, București] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 25 noiemb. — P. 12.
555. **Haitele de lupi și javrele presei** : [despre libertatea presei în R. Moldova] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 20 mai. — P. 12.
556. **Humuleștii de dincolo de hume** : [inclus în comuna Bubieci mun. Chișinău : din trecutul și actualitatea localității] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Aug. (Nr 14). — P. 13.
557. [In memoriam lui **Teodor Negară**, interpret de muz. populară] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 ian. — P. 8. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
558. **Jale mi-i de Eugenia Ostapciuc** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 13 mai. — P. 3.
559. **La Buneț pe urători se pune mare preț** : [despre satul Buneț și problemele lui] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 16 dec. — P. 3.
560. **La Hâncești, Creangă s-a întâlnit cu Sadoveanu** : [la Liceul Teoretic *Mihail Sadoveanu* din Hâncești a avut loc lansarea cărții *Cu jăratucul pe buze* de Ion Iachim] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 25 noiemb. — P. 3.
561. **Lăcata ce s-a închis** : [despre filmul *Lăcata* și despre actorul în rolul principal Vasile Tăbârță] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 25 mart. — P. 3. — (Semnat : Ionel Graur).
562. **Lupul și vrăbiile** : [amintiri din copilărie] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 23 dec. — P. 7.
563. **Mundirul lui Stalin** / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Apr. (Nr 7). — P. 7.
564. **O stafie bântuie pe la Accente libere** : [divertis] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 10 iun. — P. 9.

565. **Omul care vorbește cu stelele** : [despre Ion Croitorul, medic] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 11 mart. — P. 12.
566. **Omul nostru la Toronto** : [Ovidiu Creangă stabilit peste hotare] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 16 sept. — P. 16.
567. **Până ajungem la biogaz mai avem încă necaz** : [despre stația de Epurare a Apelor Uzate din Chișinău] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 aug. — P. 9.
568. **Până ne vom uni comuniștii au demarat marșul triumfal** : [masă rotundă cu liderii partidelor de dreapta] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 4 mart. — P. 1.
569. **Poetul a revenit la baștină** : [revenirea poetului Mihai Ghimpu la baștină în satul Colonița] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 27 mai. — P. 16.
570. **Poetul cu trei nume** : [în memoriam poetului român de origine basarabeană Andrei Ciurunga] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 aug. — P. 16.
571. **PNG — partid** de expresie creștin-democrată : [pe marginea lucrărilor Congr. Extraordinar al Partidului *Noua Generație*, România, 18 iul. 2004] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 22 iul. — P. 6-7.
572. **Presa Română în pericol** : [pe marginea Conf. Int. privind situația presei române] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 18 noiemb. — P. 1, 2.
573. **Protectorii arhivelor subterane** : [Congr. al IX-lea Int. de Tracologie cu genericul *Tracii și lumea circumponctică*, desfășurat la 6-11 sept. la Chișinău] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 9 sept. — P. 8.
574. **Povești cu cocoșul roșu** : [despre Festivalul *Dănilă Prepeleac* la cea de-a șaptea ed.] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 apr. — P. 10. — (Semnat : Ion Graur).
575. **Răstignitul din cătina albă** : [despre soarta lui Ioan Zmeură] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Oct. (Nr 18). — P. 11. — (Semnat : Ion Graur).

576. **RMN — sau Republica Nistreană** — o scornire de țară mai mincinoasă decât maică-sa URSS : [despre situația elevilor din stânga Nistrului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 28 oct. — P. 4.
577. **Românii din toată lumea, uniți-vă!** : [pe marginea materialelor celei de-a IV-a Conf. a Consiliului Mondial Român, Vatra Dornei, 26 iun. — 2 iul. 2004] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 8 iul. — P. 4.
578. **Satul dintre laturi** : [din istoria satului Humulești (Malohoruzina), r-nul Criuleni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 aug. — P. 15.
579. **Să colindăm prin văi și lunci** : [aspecte ale turismului rural] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 5 febr. — P. 16.
580. **Soldatul Mihalcea Neculce și doi eroi necunoscuți** : [monumentul de lângă gara Ghidighici, astăzi or. Vatra, înălțat în anul 1922] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 23 sept. — P. 1.
581. **Sfânta ctitorie a Movileștilor** : [mănăstirea Sucevița] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 aug. — P. 16.
582. **Sfânta mănăstire Voroneț** : [România : aspecte istorice] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 26 aug. — P. 16.
583. **Steaua sus răsare, ca o taină mare...** : [din viața interpretei de muzică populară Tamara Ciobanu] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Mai (Nr 9). — P. 14.
584. **Struguraș de pe colină** : [Festivalul Vinului] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Sept. (Nr 16). — P. 13. — (Semnat : Ion Graur).
585. **Tăcea fanfara militară** : [in memoriam Dan Spătaru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 9 sept. — P. 12.
586. **Tăcerea lui Artur Efremov nu-i de aur** : [Mihai Moroșanu, deportat politic] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 29 ian. — P. 8, 13.

587. **Toamna când sclipește roua** : [despre sărbătorirea Hramului în satul Putinești] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 30 sept. — P. 14.
588. **Toate culorile s-au aprins la Javgur** : [despre expoz. : *Meșteșugurile populare artistice — factor important în dezvoltarea economiei și culturii naționale* desfășurată în incinta gimnaziului din Javgur] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Iun. (Nr 11). — P. 11.
589. **Tragedie rusească** : [reflecții, sugestii] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Sept. (Nr 16). — P. 13.
590. **Țăranii ies la liman** : [satul Costuleni și locuitorii lui] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 12 aug. — P. 12.
591. **Un an fără de Grigore Grigoriu** : [in memoriam actorului de cinema] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 23 dec. — P. 11.
592. **Un car cu făină pentru Ștefan cel Mare** : [gânduri despre Eminescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 28 oct. — P. 6.
593. **Un generos susținător al culturii naționale** : [despre lansarea unor cărți editate cu sprijinul companiei *JAS Group* (președinte Anatol Josanu)] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 11 noiemb. — P. 10.
594. **Un partid cu limbă de împrumut și metode staliniste de spălare a creierului** : [predarea obiectelor *Istoria Moldovei și Limba și literatura moldovenească*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 13 mai. — P. 12.
595. **Unde-s doi puterea crește** : [SRL *Rogop*, afacere de familie] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Febr. (Nr 4). — P. 14.
596. **Unirea de la 1 Decembrie 1918** — un moment fundamental al istoriei moderne a României : [conf. de presă cu ambasadorul României la Chișinău, Filip Teodorescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — P. 4. — (Semnat : Ion Graur).

597. Vinul curge gărlă, dar care e folosul? : [calea vinului] / Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Oct. (Nr 17). — P. 14.

2005

598. A fost război... : [13 ani de la declanșarea războiului de pe Nistru] / masă rotundă realizată de Ion Proca și Aureliu Benu // Glasul Națiunii. — 2005. — 3 mart. — P. 1-2.

599. Aduceri aminte : [scrisori din cartea *Grigorie condamnat la glorie*] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Dec. (Nr 21). — P. 8-9 ; Glasul Națiunii. — 2005. — 29 dec. — P. 21.

600. Alexandra își caută vindecarea în pământ : [Alexandra Pinteș dir. gospodăriei agricole din satul Colonița] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Febr. (Nr 3). — P. 9.

601. Cartea de familie : [despre cartea ziaristei Raia Rogac, *Neamul Colibaba*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 16 iun. — P. 11. — (Semnat : Ion Graur).

602. Codrul de la marginea capitalei : [despre istoria și actualitatea orașelului Codru] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Ian. (Nr 1). — P. 8-9.

603. Cu dor de Ungureanu : [20 de ani de activitate scenică a formației etno-folclorice *Ștefan-Voda*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 29 dec. — P. 24.

604. De ce-i frig în cluburi și e cald în baruri? : [cugetări] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 13 ian. — P. 3.

605. De neamul Movileștilor cetire : [pe marginea lucrărilor simpoz. int. *Dinastiile Movileștilor* — interferențe politice și culturale ale elitelor din Europa Centrală și de Est (sec. XVI — XVII), Chișinău, 2005] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 30 iun. — P. 3.

606. Din nou despre Curtea de Conturi și secretul de stat / Ion Proca // Flux : ed. de vineri. — 2005. — 18 noiemb. — P. 1, 3.

607. Din tată în fiu : [vernisajul de fotogr. al lui Adrian Moraru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 6 oct. — P. 10. — (Semnat : Ion Graur).

- 608. Duminica dormitanzilor :** [indiferența moldovenilor față de alegeri] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 10 mart. — P. 3.
- 609. După optzeci și șapte de ani s-a umplut de muzică :** [manifestări culturale la AMTAP dedicate Anului Enescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 19 mai. — P. 3.
- 610. El și-a scris poezia sfârșitului :** [în memoriam Mihai Roadedeal, fotograf de la ziarul *Făclia*] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Mai (Nr 9). — P. 11.
- 611. Expediții ecologice :** [despre râulețul Lăpușna] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Sept. (Nr 15). — P. 11.
- 612. Fericiți cei cu numele de sfinți :** [Simion Pleșca, dir. al Agenției de presă MS *Publicitate*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 8 sept. — P. 9.
- 613. GUUAM** — spre calea cea dreaptă : [pe marginea lucrărilor summitului, apr. 2005, Chișinău] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 28 apr. — P. 3.
- 614. Hramul la moldoveni :** [sărbătorirea hramului în mai multe sate] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Dec. (Nr 21). — P. 12.
- 615. Insula lui Dumnezeu :** [primarul comunei Mihai Rusu] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Noiemb. (Nr 19). — P. 11.
- 616. Înălțătoare și splendide melodii :** [premiile Festivalului Cântecului Patriotic] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 8 dec. — P. 3.
- 617. La căsuța cu flori multe :** [despre familia Anton, domiciliată în str. Lacului nr. 18 din or. Chișinău] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Iun. (Nr 11). — P. 11.
- 618. Luptă la baionetă pentru Moldova :** [războiul voturilor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 10 mart. — P. 1.
- 619. Mărul de aur al Moldoviței :** [mănăstirea Moldovița, România] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Dec. (Nr 21). — P. 12.

- 620. Măine Chișinăul va găzdui membrii GUUAM :** [despre summitul care va avea loc la Chișinău] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 21 apr. — P. 3.
- 621. Miraculoasele livezi suspendate** cu araci de bambuc : [pe marginea lucrărilor seminarului int. *Implementarea tehnologiilor pomicole olandeze în Moldova*, Chișinău, 2005] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Sept. (Nr 14). — P. 8-9.
- 622. Moartea l-a încolțit, dar Dumnezeu l-a cruțat :** [Gh. Bri-ceag, omul care a luptat împotriva reinstalării monumentului lui Lenin în centrul or. Bălți] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 19 mai. — P. 1-2, 5.
- 623. Moscova ucigașă :** [reportaj funebru, referitor la ororile ce se întâmplă cu moldovenii în Rusia] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 27 oct. — P. 1, 3 ; 10 noiemb. — P. 1.
- 624. Neamul devine etern prin cultul eroilor :** [panteonul sacru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 16 iul. — P. 1-2.
- 625. Nicolae Moisei — promotor al frumosului :** [60 de ani de la nașterea pictorului și prof. Nicolae Moisei] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 24 mart.
- 626. O nouă enclavă separatistă în nordul Moldovei? :** [ucrainenii din R. Moldova vor să ceară autonomie] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 10 noiemb. — P. 8-9.
- 627. O scrisoare pentru Europa Liberă :** [simpoz. *In memoriam Gheorghe Ghimpu* desfășurat la BP O. Ghibu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 17 noiemb. — P. 1, 3.
- 628. Pace-n țară, grâu la vară :** [cugetăți asupra unei stări de fapt] / Ion Proca // Obiectiv. Vocea Brăilei. — 2005. — 2 noiemb. — P. 4.
- 629. Papa s-a urcat la cer :** [doliu mondial] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 7 apr. — P. 1.
- 630. Pasărea de dincolo de timp :** [60 de ani de la fondarea Ansamblului National de dansuri populare *Joc* și 75 de

- ani de la nașterea dir. artistic și prim-maestrului de concert Vladimir Curbet] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 6 oct. — P. 10.
- 631. Patruzeci și unu basarabeni au jurat credință României :** [cadou de Crăciun, adică cetățenie română] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 13 ian. — P. 1. — (Semnat : Ion Graur).
- 632. Pădurea nespânzuraților :** [cugetări] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 10 mart. — P. 7.
- 633. Plecau strămoșii de aici cântând... :** [Paștele Blajinilor] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Mai. (Nr 9). — P. 11.
- 634. Popas autumnal la Butuceni** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 2 noiemb. — P. 3.
- 635. Revenirea acasă :** [la Acad. de Șt. a avut loc premiera filmului *Aria*, consacrată aniversării a 95-a de la nașterea Mariei Cebotari] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 17 febr. — P. 7.
- 636. Rondelul ca masuratoare al templului :** [opinii despre vol. *Lumini pentru Templu și Nihil sine Deo* de G. Furdul] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 16 iun. — P. 11.
- 637. Satul în oglinzi de polietilenă albă și roză :** [aspecte social-economice din satul Dubăsarii Vechi, Criuleni] / Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Apr. (Nr 8). — P. 8-9. *Cuprins :* Milioane pentru oameni : [interview cu Gheorghe Lungu, dir. Palatului de Cultură] ; Vor fi și locuri de muncă : [primarul Aurel Antoci] ; Fetele ; Gânduri de la un seminar.
- 638. Scene din viața reală :** [Festivalul Int. de film documentar *Cronograf*, ed. a 4-a (12-22 mai)] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 26 mai. — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
- 639. Scrânciobul lui Aghiuță :** [nedreptățirea lui Andrei Ivanțoc] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 17 mart. — P. 3.

- 640. Scrisori pentru acei de acasă :** [in memoriam Grigore Grigoriu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 29 dec. — P. 21.
- 641. Sculpturile lui Marcel Guguianu** nu se odihnesc pe sculurile lor : [creația sculptorului român] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 22 sept. — P. 16.
- 642. Sub semnul eternității și al armoniei :** [Zilele Ghibu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 2 iun. — P. 3. — (Semnat : Ion Graur).
- 643. Și nu se așterne tăcerea...:** [in memoriam Liviu Damian (1935—1986)] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 17 mart. — P. 7.
- 644. Traian Bănescu:** „Republica Moldova este una din prioritățile noii administrații de la București“ : [pe marginea vizitei președintelui României în Republica Moldova, 21 ian. 2005] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 27 ian. — P. 3.
- 645. Un arbore pentru dănuirea noastră** / Ion Proca // Ora satului. — 2005 — Mart. (Nr 6). — P. 11. — (Semnat : Ion Graur).
- 646. Un bilanț din preajma vacanței :** [despre spectacolul *Oltea* de Andrei Strâmbeanu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 26 mai. — P. 11.
- 647. Un haiduc de la porțile Căprianei :** [20 de ani de activitate a ansablului etno-folcloric *Ștefan-Vodă*] / Ion Proca // Ora satului. — 2005 — Dec. (Nr 21). — P. 11. — *Cuprins :* Caligrafia ierbii ; Magia descântecului ; Ani de ucenicie la *Tălăncuța*.
- 648. Un verde și un roșu ne vede :** [s. Pănășești și locuitorii lui] / Ion Proca // Ora satului. — 2005 — Apr. (Nr 7). — P. 9.
- 649. Unde cântă un pui de cuc?** Pe o ramură de nuc : [despre conf. șt.-practică *Cultura nucului* : prezent și viitor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 26 mai. — P. 9.
- 650. Vin uraganele, trec uraganele :** [despre furia naturii] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 13 ian. — P. 3.

2006

651. **A fost frumos ca într-o poveste** : [pe marginea întâlnirii poetului Grigore Vieru cu elevii gimnaziului din Bălăşeşti, Sângerei] / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 9 mart. — P. 7.
652. **Acvariul**. O fereastră cât lumea de mare : [despre Vitalie Tulnic] / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 10 aug. — P. 12. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
653. **Ambasador la Curtea Poeziei** : Anatol Codru la 70 ani / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 4 mai. — P. 8.
654. **Badea Nicolae — frate bun cu ploaia** : [în memoriám Nicolae Sulac, interpret de muz. populară] / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 7 sept. — P. 12.
655. **Bărbatul stingher din sumbrul ungher** : [în memoriám poetul Liviu Deleanu] ; O poliţă neachitată : [în memoriám scriitorul George Meniuc] ; Ce chin e să trăieşti din scris : [în memoriám scriitoarei Irina Stavşchi] ; Ah, ce te-a mai copt Rotatul! : [în memoriám scriitorul Emilian Bucov] / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 4 mai — P. 1, 9. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
656. **Biblioteca de Arte se va numi Nicolae Sulac** / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 4 mai — P. 1.
657. **Castele de nisip ale Micăi** : [în memoriám Ludmillei Ciorigi, om de cultură] ; O moarte ciudată : [în memoriám poetul Petru Zadnipru] ; Îmi pare bine că mă vezi... : [în memoriám scriitorul Petru Dudnic] ; O tăcere de pe stânci solare : [în memoriám poetul şi ziaristul Anatol Ciobanu] / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 9 noiemb. — P. 13. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
658. **Ce boală o mai fi şi mărĺania?** : [un mic ecou la art. *Mărĺanii*] / Ion Proca // Glasul Naţiunii. — 2006. — 25 mai. — P. 1, 7.
659. **Ce faci suflete?** : [în memoriám scriitorul Mihail Garaz] ; Din nopţile albe : [în memoriám scriitorul Ion Vatama-

- nu] ; Fulgerul a săgetat încă o dată un stejar : [in memori-
am scriitorul Valentin Roșca] ; Evadarea din anecdotă : [in
memoriam poetul Ion Bolduma] ; Dârzenie și îndărătni-
cie : [in memori- am scriitorul Nicolai Costenco] / Ion Pro-
ca // Glasul Națiunii. — 2006. — 25 mai. — P. 9. — (*Amin-
tiri de când erau cu noi ...*)
- 660. Chetrosu Bâcului? Chetrosu Neamțului ?** : [s. Chetrosu
împărțit în 2 mahalale luptă pentru redobândirea pământu-
rilor strămoșești] / Ion Proca // Ora satului. — 2006. —
Ian. (Nr 2.). — P. 8-9.
- 661. Despre drumurile lui Calistrat Hogaș** : [in memori- am] /
Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 16 febr. — P. 13.
- 662. El a intrat în cartea de istorie a neamului nostru** : [in
memoriam Gheorghe Ghimpu, participant al mișcării
de eliberare națională] / Ion Proca // Glasul Națiunii. —
2006. — 23 febr. — P. 7.
- 663. Eminescu despre tinerii din secolul XX** / Ion Proca //
Glasul Națiunii. — 2006. — 19 ian. — P. 1.
- 664. Eu am murit de viu în cei ce m-au uitat** : [in memori- am
poetul Paul Mihnea] ; O farfurie de stridii pe masa de la
Trandafir : [in memori- am lui Alexandru Esinencu] / Ion
Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 30 noiemb. — P. 15. —
(*Amintiri de când erau cu noi...*)
- 665. Eugeniu Ureche și a sa judecată** : [Eugeniu Ureche] ; Adri-
an, copil nocturn : [Adrian Neașcu] ; Bărbatul cu antene :
[Ion Podoleanu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. —
10 aug. — P. 12. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
- 666. Grigorie condamnat la moarte** : [despre cartea amintită] /
Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 20 apr. — P. 9.
- 667. Intrare în mit** : [in memori- am cineastul și scriitorul Ia-
cob Burghiu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. —
1 iun. — P. 9. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
- 668. Izvoditori de istorie** : [radiografii rurale] / Ion Proca //
Glasul Națiunii. — 2006. — 25 mai. — P. 5.

669. **In memoriam : Petru Comarovschi, Pavel Cristov** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 3 aug. — P. 11. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
670. **In memoriam poetei Steliana Grama** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 26 oct. — P. 8. — (*Amintiri de când erau cu noi...*).
671. **În inima de cremene a Țării** : [jurnaliștii din R. Moldova și colegii lor din România au participat la trainingul *Jurnalismul de investigație la nivel local*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 9 febr. — P. 1, 8.
672. **Între cuvânt și necuvânt** : [pe marginea Festivalului Int. de Poezie *Nichita Stănescu*, ed. a 2-a, Chișinău] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 13 apr. — P. 2.
673. **Lacrima Nistrului** : [in memoriam celor căzuți la războiul de pe Nistru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 2 mart. — P. 1.
674. **Luminează-mi drumul pe care mi l-ai hărăzit** : [in memoriam actorul Traian Grigoriu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 30 mart. — P. 8.
675. **Mama Chilina își amintește de fiul Grigore** : [in memoriam Grigore Grigoriu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 17 aug. — P. 12.
676. **Mircea Dinescu e un gentleman** : [despre Mircea Dinescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 16 febr. — P. 12.
677. **O coincidență fericită** : [Mihai Ciobanu, dir. Spitalului Clinic Municipal *Sfântul Arhanghel Mihail*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 30 noiemb. — P. 11.
678. **O familie ca multe altele...** : [despre familia Baban] / Ion Proca // Baban Ana. *Acasa la Arionești* / Baban Ana, Baban Mihail. — Ch., 2006. — P. 105-112.
679. **O noapte de coșmar pentru cetățeanul neturmentat** : [moravurile poliței rutiere] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 16 mart. — P. 11.

- 680. Simbol și zeitate** : [omagiu femeilor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 9 mart. — P. 1.
- 681. Și floarea mereu în singurătate** : [despre Vasile Levițchi, poet și publicist] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 16 noiemb. — P. 11. — (*Amintiri de când erau cu noi...*)
- 682. Taina celor trei sinucigași** : [anchetă tardivă referitoare la drama familiei David] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 26 ian. — P. 15.
- 683. Un concediu de zece zile pentru un ostaș în termen** : [in memoriam poetul Victor Teleucă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 1 iun. — P. 9. — (*Amintiri de când erau cu noi...*).
- 684. Un omagiu al întregului popor** : [in memoriam marelui artist Nicolae Sulac] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 3 aug. — P. 7, 9, 12.
- 685. Un omagiu pentru savantul E. Popușoi** : [medic și prof. univ.] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 16 febr. — P. 13.
- 686. Zarzărul lui Loteanu** : [in memoriam regizorul de cinema Emil Loteanu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 9 mart. — P. 7.

2007

- 687. 128 pagini de literatură pură** : [despre rev. *Phoenix*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 18 ian. — P. 8.
- 688. Acum 49 de ani „România tânără”...** : [aparitia culeg. de versuri *România tânără* în 1958] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 22 noiemb. — P. 1.
- 689. Algele, canicula și holera** : [poluarea râului Nistru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 26 iul. — P. 1.
- 690. Arcașul decembrist** : [pe marginea prezentării cărții scriitorului, cineastului Mihai Ștefan Poiată la BP O. *Ghibu*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 13 sept. — P. 1.

691. **Așa-i la noi la evrei** : [in memoriam Rubin Florin, trad. din idiș] ; Mazilu era neîntrecut la române : [in memoriam Gheorghe Mazilu, crit. lit.] ; Un adept inveterat al proletcultismului : [in memoriam Iuri Barjanski, poet] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 1 febr. — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
692. **Ce ne învață baladele** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 8 mart. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
693. **De suflet, de grai** : [la aniversarea „prietenului literelor moldave“ — Nicolae Dabija] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 26 iul. — P. 12.
694. **De ziua sa a plecat la o mănăstire** : [Ninela Caranfil] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 28 iun. — P. 6. — (*Aniversări*).
695. **Două sate înfrățite — Sadova (I-II)** : [din istoria satului] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 15 febr. — P. 8.
696. **Eminescu să ne judece?** : [cugetări despre Eminescu] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 18 ian. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
697. **Fratele nostru, băsmuitorul!** : [Victor Ștefaniuc, dir. artistic al Teatrului Municipal de Păpuși *Guguță*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 5 apr. — P. 8.
698. **Iacob Burghiu și prietenii săi** : [in memoriam] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 13 dec. — P. 1.
699. **In memoriam E. Semionov**, fotograf la revista *Femeia Moldovei* / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 18 ian. — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
700. **In memoriam Octavian Paler**, ziarist și scriitor / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 1 mai. — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
701. **In memoriam prietenului de copilărie Mihai Schidu** / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 1 noiemb. — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)

- 702. In memoriam scriitorului Petrea Cruцениuc** : [vineri, 29 iunie scriitorul ar fi împlinit 90 de ani] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 28 iun. — P. 8. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
- 703. În genunchi pe sub cer** : [despre sărbătoarea Sfântului Valentin] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 15 febr. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
- 704. La căscioara din Valea lui Roman** : [in memoriam scriitorul Petrea Cruцениuc] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 5 iul. — P. 4.
- 705. Nașii și finii** : [despre nunțile la moldoveni] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 1 noiemb. — P. 1.
- 706. Nebunul satului în haine de lemn** : [problema beției la sat] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 27 sept. — P. 1.
- 707. Niște lucruri inutile** : [sugestii despre inutilitatea unor lucruri, a unor partide] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 11 oct. — P. 1.
- 708. O bibliotecă pierdută** : [despre bibl. particulară a lui A. Sudbinin] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 3 mai. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
- 709. O călătorie în toamnă** : [in memoriam sculptorul Al. Plămădeală] ; **Duelușul** : [in memoriam meșterul de instrumente muz. Ion Duia] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 25 ian. — P. 13. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
- 710. O întâlnire după 35 de ani de la absolvire** : [despre întâlnirea cu colegii după absolvirea Univ. de Stat, grupa a III-a, Fac. Litere, secția ziaristică] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 26 iul. — P. 6.
- 711. Pavel Nică și atomul** : [despre lansarea cărților scriitorilor I. Doctoreanu și p. Nică la Bibl. *Târgoviște*] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 25 ian. — P. 13. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)

712. **Poetul țărănimii** : [George Coșbuc] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 26 apr. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
713. **Popas în satul dintre ape...** : [omagiatul Anatol Codru, scriitor, cineast, în ospetie la Molovata Nouă cu prilejul conferirii numelui său gimnaziului din sat] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 13 sept. — P. 6-7.
714. **Portarul** : [despre Chiril Aldea-Cuțarov, ușier la Uniunea Scriitorilor, care a fost un apreciat scriitor...] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 7 iun. — P. 1.
715. **Povestea nucului din Valea Cucului** : [despre vizita lui V. Tarlev, prim-ministru, în livada de nuci de la Bălăbănești] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 3 mai. — P. 1, 3.
716. **Povestea zahărului negru** : [destinul prozatorului Pavel Nică] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 15 febr. — P. 8.
717. **Revoluția ramurilor de brad** : [despre schimbarea locului pomului de Crăciun] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 13 dec. — P. 1.
718. **S-au mutat în ceruri** : [în memoriam scriitorul Aurel Scobioală ; ziaristul Andrei Bacalu ; văduva poetului de la Sauca, femeia care și-a dedicat întreaga viață redacției literare Radio, Vanda Zadnipru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 5 iul. — P. 13.
719. **Se trec breslașii...** : [în memoriam ziaristul și scriitorul Alexei Ciubașenco] ; Făclia lui Anton : [în memoriam ziaristul Anton Grăjdieru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 31 mai — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
720. **Știrile** : [despre starea critică a economiei naționale] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 5 iul. — P. 1.
721. **Testamente pentru mai apoi** : [despre acad. Mihai Cimpoi] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 22 noiemb. — P. 9.
722. **Testamente pentru mai apoi** : [despre „craioveanul“ Tudor Gheorghe și „neîtrecutul meșter“ Ion Druță] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 13 dec. — P. 9.

723. **Testamente pentru mai apoi** : [din viața și activitatea scriitorilor Traianus, Dumitru Matcovschi, Nicolae Fabian, Agnesa Roșca] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 1 noiemb. — P. 7, 8, 12.
724. **Tragedia budeșteană** : [orori de la Budești] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 1 febr. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
725. **Țâpova — locul dreptății** : [despre locul sfânt al tuturor moldovenilor, Țâpova] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 7 iun. — P. 6-7.
726. **Ultimul zbor al lui Moș Pasăre** ; Cum a venit regele la Vodă ; Filmele cuceritoare : [in memoriam scriitorului Gheorghe Vodă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 8 mart. — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*).
727. **Umbra timpului** : [despre placheta de versuri cu același nume scrisă de Ion Pillat] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 29 mart. — (*Tableta de joi*).
728. **Umbra voievodă a primarului de Chișinău** : [inaugurarea noului primar de Chișinău, Dorin Chirtoacă] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 28 iun. — P. 1.
729. **Un subiect durut** : [despre consenținele secetei] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 31 mai. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
730. **Viața pe apucate** : [cugetări despre viața moldovenilor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 25 ian. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
731. **Vraja de dincolo de celuloid...** : [cu privire la aniversarea studioului *Moldova-film*, amintiri, proiecte, totalizări] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 26 iul. — P. 8.

2008

732. **Acasă la Nicula** : [lansarea cărții *Arc întins* dedicată ziaristului E. Nicula] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 5 iun. — P. 1-2.

733. **Agricultura ca o poreclă** : [despre situația critică în agricultură] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 13 mart. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
734. **Când teii dau în floare** : [omagiu Marelui Eminescu] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 12 iun. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
735. **Cel de-al treisprezecelea din cei nouăsprezece** : [în ospeție la familia Constantinov, amintiri, mărturisiri, opinii] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 1 febr. — P. 6.
736. **Cu toate uraganele din inimă...** : [despre versurile lui Boris Schițco de la Sofia] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 9 oct. — P. 12.
737. **Dar anii ca frunza se schimbă** : [spicuiuri și gânduri despre creația poetului A. Gujel] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 12 iun. — P. 12.
738. **De ce evadează scriitorii?** : [viața grea a scriitorilor din Moldova] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 24 apr. — P. 8.
739. **Din prea multă râvnă un paznic a rămas pe drumuri...** : [gravele nereguli întâmplare la spitalul municipal pentru copii V. Ignatenco] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 29 mai. — P. 3.
740. **Dureri de talent și la Chișinău** : [premierele fără de talent ale cărților mediocre la Chișinău] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 13 mart. — P. 6.
741. **Ei nu-și revendică dreptul la uitare...** : [in memoriam regretatei interprete de muz. populară Angela Păduraru] / Ion Proca // Ion Proca / Glasul. — 2008. — 24 apr. — P. 10.
742. **Fănuș Neagu, risipitorul verbal** : [in memoriam lui Fănuș Neagu] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 13 mart. — P. 12.
743. **Fideli urmași ai lui Mihai Greco** : [despre viața și creația marelui pictor Mihai Greco] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 24 apr. — P. 4.
744. **Gust amar de Gustar** : [sugestii referitoare la realitățile zilei — inundațiile] // Glasul. — 2008. — 7 aug. — P. 1. — (*Tableta de joi*).

745. **Hora pinguinilor regali** : [pinguinul Nils Olav, sergent major în garda regală a Norvegiei] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 1 febr. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
746. **In memoriam poetului Mihai Ursachi** / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 26 iun. — P. 9. — (*Amintiri de pe când erau cu noi...*)
747. **Ion Ababii care nu a fost ministru** : [amintiri] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 26 iun. — P. 3.
748. **Ion Leu — un plagiator profesionist** / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 12 iun. — P. 12.
749. **Lacrimi de chemat îngeri** : [deportări și neodeportări...] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 3 iul. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
750. **Lupul lui Druță** : [80 ani de la nașterea scriitorului] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 29 aug. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
751. **Marcat de răsul-plânsul artistului** : [Gheorghe Urschi la 60 de ani] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 1 febr. — P. 7.
752. **Mi-au prins bine lecțiile lui Emil Loteanu și fratele Grigore** : [despre Alecu Croitoru, actor, regizor român] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 29 aug. — P. 12. — (*Reperetele spiritualității*).
753. **Moment poetic într-o librărie** : [E. Loteanu și P. Cruceanu] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 29 aug. — P. 13. — (*Reperetele spiritualității*).
754. **Neîncovoiat om al plaiului** : [la aniversarea poetului, publicistului, omului politic Nicolae Dabija, un omagiu creației sale] // Glasul. — 2008. — 17 iul. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
755. **Nenorociții** : [despre trecerea în neființă a tatălui lui Iacob Colibaș — prim-secretar de partid din Cahul] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 29 mai. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
756. **Norocul a rămas fără Noroc** : [in memoriam Mihai Dolgan] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 27 mart. — P. 7.

757. **Nu toate drumurile duc spre Nicăieri** : [despre omagierea ziaristei Zina Cenușă și lansarea cărții sale *Drumul spre casă*] // Glasul. — 2008. — 7 aug. — P. 10.
758. **Patimi din Săptămâna Patimilor** : [despre postul de televiziune NIT cu provocatoarele sale emisiuni și rezonanțele sale] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 24 apr. — P. 1-2. — (*Tableta de joi*).
759. **Pelerinaj la Dolna** : secvențe despre manifestarea prilejuită de cea de-a 209-a aniversare a poetului rus A.S. Pușkin la Dolna] // Glasul. — 2008. — 5 iun. — P. 5.
760. **Pogorând din os domnesc** : [la aniversarea scriitoarei Raisa Lungu-Ploaie] // Glasul. — 2008. — 14 aug. — P. 1.
761. **Povestea unui copil-minune** : [tragicul destin al tânărului chimist Cornel Lungu] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 12 iun. — P. 7.
762. **Priveghiul Vasilașcului** : [in memoriam V. Vasilache] // Glasul. — 2008. — 17 iul. — P. 2.
763. **Regele încoronat al naiului** : [despre activitatea fructuoasă a Marelui Artist al neamului românesc — Gheorghe Zamfir] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 28 febr. — P. 9.
764. **Revenim la formula Glasul** : [o trecere în rev. a activității *Glasului*] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 28 febr. — P. 1-2.
765. **Rostiri din gura lui de aur...** : [pe marginea activității scriitorului Vasile Vasilache] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 1 febr. — P. 8.
766. **Sapă, pân'vei da de stele-n apă...** : [istoria unei fântâni de 170 ani] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 26 iun. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
767. **Scumpa și draga mea Patrie** : [reflecții, cugetări referitoare la destinul tragic al moldovenilor] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2008. — 27 mart. — P. 1-2.
768. **Și se născu un Festival...** : [o trecere în rev. a petrecerii festivalului de colinde cu genericul *În seara de Ajun*] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 3 ian. — P. 1.

769. **Un monument pentru Cucoana Mătură** : [cugetări despre tâlhăria la moldoveni] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 18 sept. — P. 1. — (*Tableta de joi*).
770. **Un muzeu pe cale de dispariție** : [despre soarta muzeului comemorativ *Gh. Ghimpu* din Colonița] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 18 sept. — P. 3.
771. **Va fi odată ca niciodată** : [o trecere în revistă a activității talentatului ziarist Vlad Pohilă] // Glasul. — 2008. — 17 iul. — P. 11.

ÎN LIMBA RUSĂ

1984

772. **Голос воды** : [о колодезных мастерах Кондура и Коробко] / Ион Прока ; пер. с молд. А. Мындыкану // Смена. — 1984. — Nr 6. — С. 24.
773. **Легенды рождаются сегодня** : [о стр-ве Рыбниц металлург. з-да] / Ион Прока // Горизонт. — 1984. — Nr 1. — С. 26-29.

INTERVIURI REALIZATE DE ION PROCA

1979

774. **Bociarova, A.** „Când merg pe stradă toți oamenii îmi par cunoscuți — poartă haine cusute de mâinile noastre“ : [interview cu A. Bociarova despre succesele muncitorilor Fabricii XXIII *свезд КПСС*] / consemnare : Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1979. — 19 ian.
775. **Veneam din munți cu brazii după mine...** : [dialog cu solistul Teatrului de operă și balet Ioan Paulencu] / consemnare : Ion Proca // Viața satului. — 1979. — 1 mart. — P. 4.

1980

776. **Baboi, M.** 600 de servicii, 6000 de zâmbete și tot atâtea mulțumiri ... : [dialog cu M. Baboi, locțiitorul ministrului deservirii sociale, a populației din RSSM] / consemnare : Ion Proca // *Tinerimea Moldovei*. — 1980. — 16 mart.
777. **Chiroșca, B.** „Măine anul se înnoiește, plugușorul se pornește“ : [dialog cu B. Chiroșca despre folclorul mold.] / consemnare : Ion Proca // *Tinerimea Moldovei*. — 1980. — 1 ian.
778. **Racoviță, Gh.** Dezmoțind cuvinte adormite : [dialog cu Gh. Racoviță, red.-șef al Dir. rep. *Moldinformkino*, despre lit. pentru copii] / consemnare : Ion Proca // *Tinerimea Moldovei*. — 1980. — 28 mart.

1981

779. **Codru, Anatol.** Un spectacol de șapte zile... : [interviu cu Anatol Codru despre al doilea Festival Republican de filme] / consemnare : Ion Proca // *Tinerimea Moldovei*. — 1981. — 28 aug.

1986

780. **Frate al pământului** : [spicuri dintr-un interviu realizat cu Andrei Lupan] / consemnare : Ion Proca // *Femeia Moldovei*. — 1986. — Nr 7. — P. 10-11. — (*Duminicile sufletului*).
781. **Jolondcovschi, A.** Nu trage-n pasărea cea răpitoare : [dialog cu A. Jolondcovschi, candidat în șt. filosofice, lector superior la Inst. de Arte din Chișinău, despre ocrotirea naturii] / consemnare : Ion Proca // *Lit. și arta*. — 1986. — 5 iun. — P. 2-3.

1988

782. **Cosmescu, Alexandru.** Am avut senzația unui pericol, dar nu și teama... : [interviu cu scriitorul A. Cosmescu]

/ consemnare : Ion Proca // Nistru. — 1988. — Nr 7. — P. 3-12.

- 783. Popovici, Mihail.** Mihail Popovici: „Sătenii mi-s tată și mamă“ : [problemele cu care se confruntă oamenii de la sat] / consemnare Ion Proca // Femeia Moldovei. — 1988. — Nr 10. — P. 10-13.

1989

- 784. Șceglov, A.V.** „Pentru mine Stalin nu-i un om abstract...“ : [interviu cu A.V. Șceglov, dr. în șt. filozofice] / consemnare : Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1989. — 12 mai.

1990

- 785. Proca, M.** Primăvara vine de la Iași : [interviu cu M. Proca, conducătorul art. al formației ieșene *Sintex*] / consemnare : Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1990. — 11 febr.

1991

- 786. Cristoiu, Ion.** Ion Cristoiu: „E riscant să trăiești numai din gazete“ : [interviu cu red.-șef al ziar. bucureștean *Express-magazin* Ion Cristoiu] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 4 iul. — P. 7.
- 787. Dezmoștenitorii** de altă dată hățuiesc folclorul : [interviu cu membrii ansamblului etno-folcloric *Tălăncuța* A. Tamazlăcaru, G. Pâslaru, S. Popescu ș.a.] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1991. — 22 aug. — P. 4-5.
- 788. Matieșu, Mihai.** Mihai Matieșu: „Mă cam pui pe jăritic...“ : [dialog cu interpretul și aut. de muz. populară Mihai Matieșu] / consemnare : Ion Proca // Tinerimea Moldovei. — 1991. — 11 febr.
- 789. Silvestru, Aurelian.** Aurelian Silvestru: „Arma noastră e talentul“ : [interviu cu A. Silvestru, președintele Asoc. *Tocono*] / consemnare : Ion Proca // Lit. și arta. — 1991. — 24 ian. — P. 8.

1992

790. **Latășev, Anatol.** Un solist care nu bea, nu fumează și... : [dialog cu Anatol Latășev, membru coresp. al Acad. de Arte Frumoase din Dobruja, Sângerei, solist de muzică populară în ansamblul *Fluieraș*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1992. — Dec. (Nr 49). — P. 11.

1993

791. **Coșa, A.** Religia înseamnă raportul omului cu Dumnezeu : [dialog cu Părintele A. Coșa, paroh al Bisericii romano-catolice *Providența divină* din Chișinău, vicar-delegat al reprezentantului Sfântului Scaun în Moldova] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1993. — Ian. (Nr 1).

1995

792. **Jereghi, Galina.** După ploaie vine soare ... : [interviu cu colega de fac. G. Jereghi și fratele ei Valeriu] / consemnare : Ion Proca // Patria Tânără. — 1995. — 16 apr. — P. 12.
793. **Lungu-Ploaie, Raisa.** Eu nu mă dezic de ceea ce am scris... : [interviu cu scriitoarea R. Lungu-Ploaie] / consemnare : Ion Proca; Boris Parii // Patria Tânără. — 1995. — 8 iul. — P. 9.
794. **Negară, Teodor.** Emeritul amărât : [dialog cu interpretul de muz. populară Teodor Negară] / interlocutor : Ion Proca // Patria Tânără. — 1995. — 2 sept. — P. 8-9.

1997

795. **Oglindă, Valeriu.** Un deceniu de frumusețe și liniște sufletească : [interviu cu Valeriu Oglindă, managerul Clinicii de Medicină Estetică] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 2 apr. — P. 13.
796. **Olărescu, Dumitru.** Dumitru scrie mai bine ca Vlad, dar numai scenariu : [de vorbă cu scenaristul D. Olărescu, dir.

artistic al studioului *Viața*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1997. — 2 apr. — P. 13.

1998

797. **Bucătaru, Victor.** Durerea îl face pe om poet : [interviu cu cineastul Victor Bucătaru] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 25 dec. — P. 12.
798. **Coteață, Ion.** Ce a fost nu va mai fi, ce va fi noi nu vom ști... : [interviu cu Ion Coteață, specialist principal la Ministerul Mediului, fost președintele al Comitetului de Stat pentru Ocrotirea Naturii] / consemnare : Ion Proca // Moldova Suverană. — 1998. — 22 aug. — P. 5.
799. **Hâncu, Mihai.** Bancheri români treceți Prutul! : [interviu cu Mihai Hâncu, președintele Băncii Comerciale Române, sucursala Chișinău] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 18 noiemb. — P. 1, 6-7.
800. **Jolondcovschi, Al.** Primul minister cu misiunea de a face ordine pe pământ și în cer : [interviu cu Al. Jolondcovschi, viceministru al mediului] / consemnare : Ion Proca // Săptămîna. — 1998 — 31 iul. — P. 7.
801. **Rădulescu, Zoner Șerban.** Am fost și rămân un romantic : [interviu cu Șerban Rădulescu Zoner, deputat în Parlamentul României, fost deținut politic] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 12 aug. — P. 2.
802. **Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru: „O zi în memoria bunicii” : [amintiri] / înregistrare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1998. — 14 oct. — P. 12.

1999

803. **Bordeianu, Ioan.** Teatru Național este o durere națională : [interviu cu regizorul I. Bordeianu] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 9 ian. — P. 5.
804. **Grama, Ion.** Doresc ca *Glasul* să fie viguros, bătaios și să „ducă” cu demnitate stindardul reîntregirii : [dialog cu

Ion Grama, dir. Centrului Republican de hemotransfuzie / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 15 febr. — P. 12.

- 805. Jolondcovschi, A.** Nu se administrează un gram de îngrășămintă : [interviu cu Al. Jolondcovschi, viceministru al mediului] / consemnare : Ion Proca // Dialog. — 1999. — 15 ian. — P. 3.
- 806. Rusu, Mircea.** Peste Moldova plutește un iz medieval : [interviu cu M. Rusu, președintele PNL despre situația social-politică din republică] / a intervievat Ion Proca // Glasul Națiunii. — 1999. — 27 ian. — P. 8-9 ; Libertatea. — 1999. — 3 febr. — P. 1, 3.

2000

- 807. Cărare, Petru.** Să nu uităm că și marele nostru Eminescu a fost un mare modernist : [interviu cu Petru Cărare] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 15 noiemb. — P. 8.
- 808. Harea, Sergiu.** Economia tenebră predomină acolo unde este un haos legislativ : [interviu cu Sergiu Harea, analist economic, lector univ. la ASEM] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2000. — 16 febr. — P. 6.

2001

- 809. Bălănescu, Adrian.** Sentimente de frățietate se dovedesc în timp indestructibile : [interviu cu Excelența sa, ambasadorul extraordinar și plenipotențial al României în Republica Moldova, Adrian Bălănescu] / pentru conformitate : Vasile Năstase, Vlad Darie, Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 5 iul. — P. 8-9.
- 810. Duca, Gheorghe.** Academicianul Gheorghe Duca: „M-aș caracteriza absolut astrologic : blând, bun la suflet, moale la caracter...” : [interviu cu ministrul ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului] / consemnare Ion Proca //

Glasul Națiunii. — 2001. — 30 mai. — P. 12.

- 811. Ghimpu, Mihai.** Mihai Ghimpu: „Toți vorbim de adevăr, dar foarte puțini acceptă...” : [interviu cu președintele Partidului Reformei] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 14 noiemb. — P. 1, 7.
- 812. Rusnac, Constantin.** „E bine să te lauzi când ai cu ce...” : [interviu cu C. Rusnac, compoz. și secretar general al Comisiei Naționale a R. Moldova pentru UNESCO] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 18 dec. — P. 24.
- 813. Rusu, Mircea.** Mircea Rusu: „Consider că sunt un om împlinit din toate punctele de vedere” : [interviu cu președintele Partidului Național Liberal] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 1 noiemb. — P. 3.
- 814. Solomon, Vasile.** La fine de an despre contrabandă, corupție, șpagă și alte servicii ale societății : [dialog cu dl Vasile Solomon, prim-viceprocuror general al R. Moldova] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2001. — 15 aug. — P. 4-5.

2002

- 815. Bacșanean, Constantin.** „Până nu vom proteja producătorul autohton, nu va fi ordine în țară” : [interviu cu C. Bacșanean, dir. SA *Aschim*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 14 noiemb. — P. 7-8.
- 816. Barbu, Grigore.** Pe vremea sovieticilor am colectat și cheag pentru Ministerul Laptelui : [interviu cu G. Barbu, primarul comunei Pelivan, jud. Orhei] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 24 apr. — P. 5.
- 817. Beregoi, Victor.** Abnegația moldovenească — calitate italiană : producerea pietrei naturale, a marmorei : [interviu cu V. Beregoi, dir. executiv al SA *Azurit* din Vatra] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 12 sept. — P. 9.

- 818. Cazacu, Maria.** „Omul nu-i făcut numai pentru distracții, el mai trebuie și să muncească...” : [interviu cu M. Cazacu, primar de Ghidighici] / p. realizată de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 5 sept. — P. 8-9.
- 819. Ciobanu, Nicolae.** Nicolae Ciobanu: “ Fac parte din cei aleși direct de populație ” : [interviu cu primarul de Vadul-lui-Vodă] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 11 iul. — P. 9.
- 820. Costiuc, Nina.** „Tot ce avem mai bun vom investi în copii...” : [interviu cu N. Costiuc, primar de Budești] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 4 iul. — P. 9.
- 821. Cubreacov, Vlad.** Lăsați-mă să-mi tac durerea... : [interviu cu Vlad Cubreacov] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 30 mai. — P. 1, 2.
- 822. Hadârcă, Ion.** „Pâinea-i a tuturor, dar fiecare-și are Crăciunul lui...” : [interviu cu scriitorul] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 26 dec. — P. 10-11.
- 823. La al miilea congres cine este reales?** : [spicuire din cuvântările la Adunarea Generală a Uniunii Scriitorilor din Moldova] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 19 dec. — P. 5.
Cuprins : Cândva tot adevărul va ieși la suprafață / Dumitru Matcovschi ; Nu eu am îngropat revista *Basarabia* / Mihai Cimpoi ; Văzută din interior viața scriitorului nu mai e romantică / Vasile Vasilache ; Nu Roșca a fost inițiatorul Frontului Popular... / Iurii Grecov ; De ce tac scriitorii? / Haralambie Moraru ; Uniunea noastră trebuie păstrată / Ion Ciocanu ; Conducerea de astăzi urăște de moarte scriitorimea / Nicolae Dabija.
- 824. Lașcu, Mihai.** Minai Lașcu: „Nimic nu-i veșnic, toate-s trecătoare...” : [interviu cu primarul de Băcioi] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 24 oct. — P. 8.

- 825. Nichiforeac, Gheorghe.** Gheorghe Nichiforeac: „În copilărie veneam să plâng la mormântul bunelului“ : [interviu] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 6 iun. — P. 7.
- 826. Pleșca, Boris.** Baștina e acolo unde ești de folos... : [interviu cu B. Pleșca, primarul comunei Ciorescu] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 3 oct. — P. 8.
- 827. Urechean, Serafim.** Dumnezeu meu este poporul acestei țări : [interviu cu Primarul General al Chișinăului, Serafim Urechean] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 10 apr. — P. 9.
- 828. Urechean, Serafim.** Serafim Urechean: „Se încearcă de a intimida, de a pune pe cineva în genunchi“ : [interviu cu primarul general al municipiului Chișinău] / consemnare de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 26 dec. — P. 6-7.
- 829. Toront de oameni și de gânduri** : [interviu cu oameni de bună credință] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2002. — 3 apr. — P. 3.

2003

- 830. Băcăuanu, Ghenadie,** Episcop de Slătioara [România] : „Nu avem nevoie de ajutorul comuniștilor“ : [interviu cu Episcopul mănăstirii Slătioara] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 13 noiemb. — P. 1, 6-7.
- 831. Bivol, Grigore.** „Casa părintească nu se vinde“ : [interviu cu Gr. Bivol, președintele Asoc. medicilor de familie] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 18 sept. — P. 12.
- 832. Botezatu, Sergiu.** În Danemarca am aflat despre atentatul la viața lui Brejnev... : [interviu cu Sergiu Botezatu, șef adjunct al Inspectoratului de Stat în Construcție] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Aug. (Nr 11). — P. 11. — (*Dosarele istoriei*).

- 833. Bucătaru, Victor.** În grădina cu flori multe : [interviu cu Victor Bucătaru, regizor de cinema] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 24 iul. — P. 5-6.
- 834. Butnaru, Leo.** „Din păcate unii colegi au trecut pe alt versant“ : [interviu cu scriitorul Leo Butnaru] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 20 noiemb. — P. 16.
- 835. Cimpoi, Mihai.** „Cu Eminescu am obținut o demnitate estetică și etică, pe care nimeni nu ne-o mai clintește din loc...“ : [interviu cu Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din R. Moldova, critic și istoric literar] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 11 sept. — P. 6.
- 836. Codru, Anatol.** „Cresc ierbile, bărbile daco-române...“ : [interviu cu Anatol Codru, scriitor și cineast] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 6 noiemb. — P. 16.
- 837. Colesnic, Iurie.** „La noi unirea s-a produs mai greu“ : [interviu cu I. Colesnic, scriitor și editor] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 27 noiemb. — P. 12.
- 838. Corj, Anatol.** „O stână pe cimitirul martirilor“ : [interviu cu Anatol Corj, președintele Centrului cultural *Memoria Neamului*, și Nicolae Popa, reprezentant al Asoc. Românilor din SUA] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 2 oct. — P. 1, 4.
- 839. Craijdan, Mihail.** Comuniștii m-au dezamăgit completamente... : [interviu cu Mihail Craijdan, primar al s. Pârâta, județul Chișinău] / interlocutor Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 22 mai. — P. 1.
- 840. Darie, Vlad.** Administrația publică locală a fost stârpită : [interviu cu Vlad Darie, primarul s. Suruceni, actualmente consilier prezidențial] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 4 sept. — P. 11.
- 841. Darie, Vlad.** Vlad Darie: „Din neam vrednic suntem surucenii“ : [interviu cu primarul din s. Suruceni] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Sept. (Nr 13). — P. 13.

- 842. Diaconu, Ion.** „Pentru mine viața reîncepe în fiecare dimineață“ : [interviu cu Ion Diaconu, secretarul Preturii Botanica, mun. Chișinău] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 4 dec. — P. 12.
- 843. Epistemia** (Maică egumen). „Dumnezeu a creat această lume ca ea să nu dispară...“ : [interviu cu Maica egumen Epistemia] / consemnare Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 16 oct. — P. 12.
- 844. Familia Timuș văzută de prieteni** / a înregistrat Ion Proca // Timuș Anatol. Revenire la izvoare. — Ch., 2003. — P. 85-96.
- 845. Goci, Dumitru.** „Nu-i ușor să locuiești pe comori“ : [interviu cu D. Goci, primar de Baimaclia, Cantemir] / pentru conformitate : Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Oct. (Nr 15). — P. 15.
- 846. Iarmenco, Maria.** Maria Iarmenco: „Dificultățile nu mă înspăimântă“ : [interviu cu primarul s. Colonița] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Noiemb. (Nr 17). — P. 13.
- 847. La „Bună seara“ lui Surdu, Munteanu a fost aproape mut** : [minutar în derută] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 9 oct. — P. 12.
- 848. Moraru, Haralambie.** Pe muchie de cuțit e problema originii noastre : [interviu cu H. Moraru] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 4 sept. — P. 12.
- 849. Munteanu, Valentina.** „Suntem o vatră de zidari“ : [interviu cu V. Munteanu, primar al s. Hoginești] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 11 dec. — P. 12.
- 850. Negară, Teodor.** „Nu vedeți că moartea s-a legat de artiști?“ : [interviu cu interpretul de muzică populară] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 28 aug. — P. 13.
- 851. Nichiforeac, Gheorghe.** Ani de plugărie sau cum interpretul de muzică populară Gh. Nichiforeac și-a găsit în glie leac : [interviu cu interpretul] / interlocutor : Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Mai (Nr 6). — P.13.

- 852. Sadovnic, Iurie.** Iurie Sadovnic: „Un cântec l-a salvat pe bădița Gheorghe de la moarte“ : [interviu cu interpretul de muz. folk] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 7 aug. — P. 8.
- 853. Suveică, Sergiu.** „Avem pământ ca aurul dar...“ : [interviu cu S. Suveică, liderul SA *Arionești*] / a dialogat Ion Proca // Ora satului. — 2003. — Mai (Nr 6). — P. 11.
- 854. Știrbu, Liviu.** Liviu Știrbu: „Ascult cu încântare folclorul nostru“ : [interviu cu compoz.] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 14 aug. — P. 12.
- 855. Tamazlăcaru, Andrei.** Andrei Tamazlăcaru: „Tudor este un om de o sensibilitate rară“ : [interviu cu conducătorul ansamblului etnofolcloric *Tălăncuța*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 15 mai. — P. 4.
- 856. Tătaru, Tudor.** Am pus prima piatră de temelie... : [interviu cu Tudor Tătaru, regizor de filme, președintele Uniunii Cineaștilor din Moldova] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 2 oct. — P. 12.
- 857. Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru: „Comuniștii nu sunt nici la călcâiul lui Urechean“ : [aspecte social-politice : interviu cu regizorul și actorul] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 5 iun. — P. 12.
- 858. Vrabie, Elizaveta.** Martoră la îmblânzirea lemnului : [interviu cu Elizaveta Vrabie, dir. adjunct la Fabrica de Mobilă *Viitorul* din Chișinău] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2003. — 21 aug. — P. 12.

2004

- 859. Ardezianu, Ricky.** Visez să fac un spectacol cu Giani Morandi : [interviu cu Ricky Ardezianu, interpret de muz. ușoară] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Dec. (Nr 21). — P. 16.
- 860. Bodrug, Mihai.** Mihai Bodrug: „Grădina Botanică m-a crescut ca om de știință“ : [interviu cu dir. Centrului de cul-

- tivare a plantelor medicinale, prof. univ.] / interlocutor : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Ian. (Nr 2.) — P. 13.
- 861. Bodrug, Mihai.** Mihai Bodrug: „Prețurile la plante medicinale“ : [interviu cu dr. în biologie, prof. univ.] / interlocutor : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 30 sept. — P. 16.
- 862. Botnaru, I.** Soldatul Mihalcea Neculce și doi eroi necunoscuți : [interviu cu I. Botnaru, primar de Vatra] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 23 sept. — P. 1.
- 863. Bujor, Leonid.** Cantemir avea dreptate... : [referitor la Sărbătoarea Naț. *Limba noastră cea română* : interviu cu Leonid Bujor, pretor al sectorului Centru, mun. Chișinău] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 26 aug. — P. 11.
- 864. Bujor, Mefodie.** Un bursier al lui Putin este „racolat“ de nemții din Leipzig : [interviu cu Mefodie Bujor, bariton la Teatrul *Mariinski* din Sankt-Petersburg] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 19 aug. — P. 12.
- 865. Cazacu, M.** Războiul de 30 de ani sau cum se câștigă marile bătălii : [dialog cu M. Cazacu, primar de Ghidighici] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Mart. (Nr 6). — P. 13.
- 866. Cojocaru, Valentina.** „Cântăm o noapte pentru bomboane“ : [interviu cu Valentina Cojocaru, interpretă de muz. populară] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 3 iun. — P. 12.
- 867. Cristea, Valerian.** Congresul oamenilor de paie : [interviu cu Valerian Cristea, viceprim-ministru] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 14 oct. — P. 1, 3.
- 868. Dubenco, Victor.** Moldova are nevoie de o generație de caracter : [interviu cu Victor Dubenco, clarinetist] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 18 noiemb. — P. 12.
- 869. Gorea, Grigore.** „Fantomele negre din orașul alb“ : [spicuri din dezvoltările ofițerului Grigore Gorea despre fabri-

- carea dosarelor la comandă] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Dec. (Nr 22). — P. 5.
- 870. Fusu, Dumitru.** „Viața mea este teatrul spiritului meu...“ : [interviu cu D. Fusu, actor de teatru și cinema] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 5 febr. — P. 16.
- 871. Leșanu, Ion.** Ion Leșanu: „Oamenii murdari fac politică murdară...“ : [interviu cu președintele Consiliului de dir. al Într. de Mobilă *Creator*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 7 oct. — P. 9.
- 872. Matcovschi, Dumitru.** Antologia aș numi-o *Casa mea de-acasă* : [interviu cu poetul Dumitru Matcovschi] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 15 ian. — P. 12.
- 873. Matei, Valeriu.** „La noi victimele sunt acuzate...“ : [interviu cu Valeriu Matei, vicepreședinte al PSL] / consemnare : Ion Proca // Lit. și arta. — 2004. — 10 iun. — P. 2.
- 874. Micu, Gabriel.** Un pământ binecuvântat de Dumnezeu : [interviu cu G. Micu, dir. în cadrul Dep. pentru românii de pretutindeni în Cancelaria primului ministru al României] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 8 iul. — P. 5.
- 875. Mihăeș, Roman.** „Moldova ar putea obține prin rezoluția CS al ONU schimbarea formatului de negocieri“ : [interviu cu Roman Mihăeș avocat, magistrul în politologie] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 16 dec. — P. 12.
- 876. Misail, Nicolae.** Casa, masa și familia îmi sunt toate averile mele : un dialog cu Nicolae Misail, dir. publ. *Ora satului* / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Ian. (Nr 1.) — P. 5-6.
- 877. Munteanu, Constantin.** Cum să ne salvăm de idiști? : [interviu cu Constantin Munteanu, preș. cofondator al Uniunii Scriitorilor *Nistru-Dnestr*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 16 dec. — P. 12.

- 878. Mustea, Andrei.** Pentru mine Mândreștiul e centrul universului : [interviu cu Andrei Mustea, muzician] / Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 26 febr. — P. 12.
- 879. Mustea, Andrei.** Mustind : [interviu cu compoz. Andrei Mustea] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 26 febr. — P. 12.
- 880. Nică, Pavel.** Să vorbim despre tragedia secolului trecut... : [Cernobâl : interviu cu Pavel Nică, publicist] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — 22 apr. — P. 6.
- 881. Petrencu, Anatol.** „Ar fi bine ca oamenii politici să cunoască istoria neamului“ : [interviu cu Anatol Petrencu, istoric, prof. univ., preș. Asoc. Istoricilor din R. Moldova] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 8 iul. — P. 12.
- 882. Pirogan Vadim.** Basarabia a murit la 28 iunie : [interviu cu V. Pirogan, preș. al Asoc. Victimelor Regimului Comunist și a Veteranilor Armatei Române] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 24 iun. — P. 12.
- 883. Pleșca, Boris.** Baștina e acolo unde ești de folos... : [interviu cu B. Pleșca, primarul comunei Ciorescu] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Febr. (Nr 4). — P. 13.
- 884. Răzmeriță, Anatol.** Omul nostru de la Hollywood : [interviu cu Anatol Răzmeriță, actor basarabean, stabilit în SUA] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 8 iul. — P. 12.
- 885. Roibu, Vasile.** „Am urmat exemplul fraților mei...“ : [interviu cu V. Roibu, chirurg, *Eminent al Ocrotirii Sănătății*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 17 iun. — P. 12.
- 886. Scorpan, Vasile.** Natura OMC și riscurile pentru mediu și sănătate : [interviu cu V. Scorpan, dr. în biologie, Inst. de Genetică al Acad. de Șt. din Moldova] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Apr. (Nr 7). — P. 4.

- 887. Stati, Vasile.** Vasile Stati: „La noi nimeni nu pune la îndoială forma literară a limbilor...“ : [interviu cu lingvistul și filosoful] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 21 oct. — P. 7.
- 888. Suceveanu, Arcadie.** „Cernăuțiul a fost un oraș în care au existat oameni și cărți“ : [interviu cu poetul A. Suceveanu] / consemnare Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 20 mai. — P. 12.
- 889. Tărățeanu, Vasile.** „Din înstrăinare în înstrăinare ne ducem viața“ : [interviu cu V. Tărățeanu, scriitor român din Bucovina] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. 2004. — 8 apr. — P. 12.
- 890. Tolocenco, Vasile.** „Eu am nimerit în focul infernului“ : [interviu cu Vasile Tolocenco, vicepreședinte al Consiliului veteranilor de Război din mun. Chișinău] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. 2004. — 6 mai. — P. 12.
- 891. Vicoveanca, Sofia.** Cu cerul și pământul de-o ființă... : [interviu cu Sofia Vicoveanca, interpretă de muz. populară] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2004. — 16 sept. — P. 9.
- 892. Zestrea Javguarului :** [dialog cu sătenii despre meșteșugurile populare] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2004. — Sept. (Nr 16.) — P. 13.

2005

- 893. Afrim, Radu.** Dramaturgia germană prinde rădăcini la Brăila : [interviu cu Radu Afrim, regizor la Teatru *Elena Filotti*, Brăila] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 29 dec. — P. 19.
- 894. Boincean, Boris.** Zborul semințelor sau cum se adună o zestre : [de vorbă cu B. Boincean, dir. general al ICCC *Seclecția* din Bălți] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Iun. (Nr 12). — P. 15.
- 895. Calotă, Gheorghe.** „Pe mine nu mă sperie cultul Emi-

- nescu...“ : [interview cu prof. de română Gh. Calotă din Brăila] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 1 dec. — P. 6.
- 896. Chivu, Stelian.** Un popas la râșorul Cahuleț : [interview cu S. Chivu, vicepreședinte al Centrul de Consultanță Ecologică, Galați, România] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Oct. (Nr 16). — P. 14.
- 897. Ciocanu, Anatol.** E trist poetu-n fața Țării : [interview cu poetul Anatol Ciocanu] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 31 aug. — P. 6.
- 898. Cociu, V.** Unde cântă un pui de cuc? Pe o ramură de nuc... : [interview cu acad. V. Cociu din România] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Ian. (Nr 1). — P. 11.
- 899. Creangă, Ovidiu.** Ovidiu Creangă: Mi-am revăzut baștina după 80 de ani : [interview cu cetățeanul canadian, de origine basarabean] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Iul. (Nr 13). — P. 8-9.
- 900. Dadu, Constantin.** Calea vinului — poveste despre glorie eternă : [interview cu C. Dadu, dir. general al Inst. Naț. pentru Viticultură și Vinificație] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Sept. (Nr 15). — P. 8-9.
- 901. Feller, Peter.** „Aveți niște copii minunați“ : [interview cu p. Feller, managerul Univ. moldo-germane] / p. realizată de Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 15 aug. — P. 9.
- 902. Lupașcu, M.** În curând primăvara își va suna clopoței de floare... : [interview cu M. Lupașcu, acad., cercet. șt. principal la Inst. de Microbiologie al AȘM] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Febr. (Nr 4). — P. 9.
- 903. Mamalaucă, Mircea.** De la dacii liberi citire : [interview cu Mircea Mamalaucă, dir. muzeului *Vasile Pârvan*, Bârlad] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2005. — 22 sept. — P. 3.
- 904. Musail, Nicolae.** Casa, masa și familia îmi sunt toate averile mele : un dialog cu Nicolae Musail, dir. publ. *Ora sa-*

- tului* / consemnare : Ion Proca // *Natura*. — 2005. — Mai (Nr 5). — P. 12.
- 905. Savin, Gheorghe.** „Viața noastră aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă...“ : [dialog cu Gh. Savin, șeful Lab. Genofond al Inst. pentru Viticultură și Vinificație] / consemnare : Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 2005. — 24 noiembrie. — P. 13.
- 906. Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru: „Cum am fost eu președinte la Braicău“ : [dialog cu dir. asoc. *Buciumul*] / consemnare : Ion Proca // *Ora satului*. — 2005. — Oct. (Nr 17). — P. 8-9.
- 907. Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru: „Promit un bust la *Buciumul* și pentru Voronin“ : [aspecte soc.-pol. : interviu cu actorul] / consemnare : Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 2005. — 18 aug. — P. 8-9.
- 908. Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru: „Salvați-mă de uraganul Furtuna“... : [interviu cu actorul, regizorul despre politica culturală în mun. Chișinău] / consemnare : Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 2005. — 22 sept. — P. 14.
- 909. Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru spune pe nume găștii lui Urechean : [aspecte soc.-pol. : interviu cu regizorul] / consemnare : Ion Proca // *Moldova suverană*. — 2005. — 21 sept.
- 910. Tătaru, Tudor.** Tudor Tătaru: „Sunt sătul de lehăitul democratic...“ : [aspecte soc.-pol. : interviu cu regizorul] / consemnare : Ion Proca // *Moldova Suverană*. — 2005. — 24 aug.
- 911. Țăranu, Ion.** «M-am bucurat că bibliotecile sunt pline...“ : [interviu cu Ion Țăranu, consilier cultural al Ambasadei Române în R. Moldova, după vizita în s. Calfa unde a făcut o donație de carte bibl. din localitate] / consemnare : Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 2005. — 9 iun. — P. 11.
- 912. Un omagiu al întregului popor** : [in memoriam interpretului Nicolae Sulac] / consemnare : Ion Proca // *Glasul Națiunii*. — 2005. — 5. — P. 7, 9, 12.

Cuprins : Emil Loteanu : Nicolae Sulac este un predestinat care cântă ; Nicolae Dabija : Flacăra cântecului lui ne-a luminat,

ne-a încălzit ; Alexandru Rusu : Ne îndeplinim promisiunea față de fina noastră ; Andrei Strâmbeanu : Este o carte fantastică ; Dumitru Blajinu : Nicolae nu a fost un egoist ; Petru Lucinschi : Susținerea poporului e cea mai mare decorație ; Simion Duja : Magomaev l-a numit drept cel mai mare interpret de muzică populară ; Mircea Snegur : Aparținem aceluiași neam și moștenim aceleași cântece ; Victor Stepaniuc : Trebuie să-i dăm numele lui Nicolae Sulac Palatului Național ; Alexei Marulea : În cartea acesta au încăput milioanele de aplauze.

- 913. Ursu, Andrei.** Despre pământ și oameni — principalele bogății ale Moldovei : [interviu cu Andrei Ursu, acad.] / consemnare : Ion Proca // Ora satului. — 2005. — Iun. (Nr 12). — P. 8-9.

2006

- 914. Andriuță, Constantin.** De la stupi din lut — la virtuți poetice : [interviu cu Constantin Andriuță, cercet. în problemele bolilor infecțioase] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 23 ian. — P. 11.
- 915. Gheorghinoiu, Constantin.** „Să veniți într-o zi de toamnă să vedeți cum arată raiul...” : interviu cu C. Gheorghinoiu, scriitor, dir. al Liceului Pedagogic *Perpessicius* din Brăila] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 19 ian. — P. 7.
- 916. Lungu, Gheorghe.** Milioane pentru oameni : [interviu cu Gheorghe Lungu, țăran împrăprietărit de la Dubăsarii Vechi] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 18 mai. — P. 6.
- 917. Mocanu, Alecu.** Nu renunța niciodată la tine : [interviu cu Alecu Mocanu, ziarist] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 9 mart. — P. 8.
- 918. Șiman, Ion.** Casa de filme pe un nou fâgaș : [interviu cu Ion Șiman, dir. gen. al studioului *Moldova-film*] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 23 mai. — P. 8.

- 919. Timuș, Anatol.** Drag mi-a fost să cred în tot ce e frumos și sfânt... : [dialog cu Anatol Timuș, dir. întreprinderii *Vântuleț*] // Baban Ana. Acasă la Arionești. — Ch., 2006. — P. 144-148 ; Ora satului. — 2006. — Ian. (Nr 2). — P. 8-9.
- 920. Vieru, Grigore.** Grigore Vieru: „Sunt învinuit că alerg după slavă“ : [interviu cu poetul] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 16 febr. — P. 10.
- 921. Volontir, Mihai.** Casa de filme pe un nou fâgaș : [interviu cu Mihai Volontir, actor de teatru și cinema] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2006. — 23 mart. — P. 8.

2007

- 922. Cosmescu, Alexandru.** Am avut senzația unui pericol, dar nu și teama... : [interviu cu scriitorul A. Cosmescu] / interlocutor Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 8, 15 febr. — P. 8-9.
- 923. Dumbrăveanu, Andrei.** Cauza noastră este aderarea în regim de urgență la Uniunea Europeană : [interviu cu Andrei Dumbrăveanu, ziarist, ecologist] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 13 dec. — P. 3.
- 924. Hropotinschi, Andrei.** Spovedania unui autoexilat : [interviu cu Andrei Hropotinschi, critic literar, publicist] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 5 iul. — P. 10.
- 925. Mocanu, Alecu.** Alecu Mocanu: „Nu renunța niciodată la tine“ : [interviu cu ziaristul] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 9 mart. — P. 8.
- 926. Olărescu, Vlad.** Vlad Olărescu: „Mi-e dor de mine printre voi“ : [interviu cu scriitorul autoexilat de 15 ani în SUA] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 31 mai. — P. 12.
- 927. Strigat-am către Tine, Doamne** : [interviuri realizate pe marginea spectacolului *Strigat-am către Tine, Doamne*

în regia lui Anatol Codru pe versuri de Grigore Vieru] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 11 oct. — P. 3.

Cuprins : Grigore Vieru : Codru nu-i numai regizor, ci și un bun poet... ; Anatol Codru : Am gândit acest spectacol ca o replică... ; Mihai Cimpoi : O împăcare a vechiului Vieru cu cel nou ; Andrei Strâmbeanu : Doar o vorbă să vă spui ; Constantin Tănase : Scriitorul nostru rămâne de generația ce vine...

- 928. Verban, Natalia.** „Numai cei care sfărâmă lanțul minciunilor sunt oameni cu adevărat“ : [interview cu Natalia Verban, ultima soție a lui Nicolae Sulac] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 31 mai. — P. 1, 6-7.
- 929. Zgureanu, Teodor.** Teodor Zgureanu: „Viața mea a fost marcată de succese fenomenale, dar și de insuccese“ : [interview cu compoz.] / consemnare : Ion Proca // Glasul Națiunii. — 2007. — 8 febr. — P. 13.

2008

- 930. A murit mama lui Grigoriu :** [interview cu mama marelui actor Grigore Grigoriu] / consemnare Ion Proca // Glasul. — 2008. — 3 ian. — P. 1, 8.
- 931. Bechet, Boris.** „Loteanu era ca un izvor ce mereu nu dormitează“ : [interview cu Boris Bechet, actor, regizor, scenarist] / interlocutor : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 9 oct. — P. 10.
- 932. Brescaru, Vasile.** Un mare regizor uitat... : [microinterview cu actorul și regizorul Vasile Brescaru] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 31 iul. — P. 5.
- 933. Covățeanu, Cezar.** Pentru eleganță și durabilitate : [interview cu Cezar Covățaru, dir. de marketing al întreprinderii Hidroplasto România] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 27 mart. — P. 2.
- 934. Crăciun, Victor.** Victor Crăciun: „Cum l-am cunoscut pe Emil...“ : [amintiri despre regretatul regizor Emil Loteanu]

- / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 14 aug. — P. 13.
- 935. Ivanțoc, Andrei.** Singurătatea marelui singuratic : [interviu cu Andrei Ivanțoc, fost deținut politic] / Ion Proca // Glasul. — 2008. — 1 febr. — P. 1, 3.
- 936. Latășev, Anatol.** „Nicolae Sulac este icoana cântecului popular“ : [interviu cu interpretul de muzică populară Anatol Latășev] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 3 ian. — P. 6.
- 937. O poveste cu un tablou buclucaș :** [spicuiuri din interviurile de la dezvelirea bustului lui Emil Loteanu la cimitirul din Moscova] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 26 iun. — P. 14-15 ; 17 iul. — P. 10 ; 7 aug. — P. 12. — (*Reperele spiritualității*).
- 938. Paulencu, Ioan.** Ioan Paulencu: „Eu totdeauna am fost incomod“ : [aduceri aminte, cugetări despre destinul, viața și activitatea artistului] / consemnare Ion Proca // Glasul. — 2008. — 12 iun. — P. 8-9.
- 939. Stratan, Pavel.** „Inspirația nu vine când o chemi“... : [portr. de creație a interpretului P. Stratan] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 17 iul. — P. 13.
- 940. Toma, Svetlana.** „Loteanu a avut doar două femei de suflet“ : [amintiri despre Emil Loteanu] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 14 aug. — P. 12.
- 941. Tristă casă de la margine de sat.** Fragment din vol. *Mai aproape de departe* în curs de apariție : [dialog cu Ion Cucerai, Ilie Constantin Mutruniuc, Ștefan Bejan despre Nicolae Sulac] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 29 aug. — P. 16-17.
- 942. Țăbârnă, Ion.** „Întineresc alături de studenții mei...“ : [interviu cu Ion Țăbârnă, medic-gastrolog la Spitalul *Arhanghelul Mihail*] / consemnare : Ion Proca // Glasul. — 2008. — 3 ian. — P. 3

II. REFERIRI DESPRE VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LITERARĂ

1989

943. **Mazilu, Gheorghe.** Ion Proca : [fișă biogr.] / Gheorghe Mazilu // Șapte poeți tineri. — Ch., 1989. — P. 291.

1993

944. **Proca, Iulian.** Cuvântul și păcatul : [despre Ion Proca] / Iulian Proca // Proca Ion. Pețitor de vânt. — Ch., 1993. — [P. a 4-a a cop.].

1995

945. **Palladi, Tudor.** Un poet la jumătatea veacului sau dragostei de sine : [Ion Proca] / Tudor Palladi // Patria tânără. — 1995. — 2 dec. — P. 11.

1997

946. **Cimpoi, Mihai.** Ion Proca : [note biogr.] / Mihai Cimpoi // Cimpoi Mihai. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia. — Ch., 1997. — P. 237.
947. **Ciocanu, Anatol.** Cavalerii dreptății : [Ion Proca] / Anatol Ciocanu // Glasul Națiunii. — 1997. — 14 dec.
948. **Plugaru, Anatol.** Ion Proca : [ref. lit.] // Plugaru Anatol. Noi nu mai vrem pământ, ci lemn de-o cruce pe mormânt... / Anatol Plugaru, Ion Proca, Ion Puiu. — Ch., 1997. — [pe p. a 4-a a cop.].

949. Popescu, F. Alături de cavaleri : [Ion Proca] // Glasul Națiunii. — 1997. — 1 dec.

2001

950. Dolgan, Mihail. Ion Proca : [note biobibliogr.] // Iubire de metaforă. — Ch., 2001. — Vol. 2. — P. 287.

951. Nastasiu, Vasile. Să dea Dumnezeu sănătate : [Ion Proca] / Vasile Nastasiu // Florile dalbe. — 2001. — 8 febr. — P. 7.

2002

952. Moiseev, Ion. Ion Proca : [note biogr.] // Localitățile Republicii Moldova: itinerar documentar-publicistic ilustrat. — Ch., 2002. — Vol. 4. — Ci-Cor. : [s. Colonița]. — P. 453.

2004

953. Ion Proca : [note biogr.] // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților : dict. biobibliogr. — Ed. a 2-a, rev. și compl. — Ch., 2004. — P. 302-303.

2006

954. Ciocoi, Gheorghe. Insomniile se cer și se doresc a fi continuate : [despre scriitorul Ion Proca] / Gheorghe Ciocoi // Glasul Națiunii. — 2006. — 19 ian. — P. 8.

2007

955. Proca Ion : [note biobibliogr.] // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia 1812—2006. — Ch., 2007. — P. 366-367.

2008

956. Schițco, Boris. Vrajă : [poezie dedicată lui Ion Proca] / Boris Schițco // Schițco Boris. Canțoniera. — Ch., 2008. — P. 25.

957. Slutu-Soroceanu, Nina. Scrieri de leac : [despre scriitorul, ziaristul Ion Proca] / Nina Slutu-Soroceanu // Bibliopolis. — 2008. — Vol. 26, Nr 2. — P. 67-72.

INTERVIURI CU ScriITORUL

2005

958. **Cât rămânem pe loc**, toate războaiele lumii nu sunt în stare să ne distrugă : [interviu cu scriitorul Ion Proca] / consemnare : Petru Poiată // Flux : ed. de vineri. — 2005. — 2 dec. — P. 7.
959. **De vorbă cu filosoful din dealul Coloniței**, care nu are nicio poză din copilărie : [interviu cu Ion Proca, scriitor, ziarist] / consemnare : Petru Poiată // Glasul Națiunii. — 2005. — 1 dec. — P. 8-9.

2008

960. **Cei din generația mea** nu se schimbă așa ușor : [de vorbă cu Ion Proca, red.-șef al ziarului *Glasul*] / consemnare de Mihai Vicol // Flacăra. — 2008. — 25 apr.-8 mai. — P. 19.
961. **Mulți spun că au stat în fața tancurilor** cu piepturile lor de oțel : [interviu cu ziaristul basarabean Ion Proca referitor la evenimentele desfășurate în an. 1989] / consemnare de Mihai Vicol // Flacăra. — 2008. — 1/7 febr. — P. 19.

REFERINȚE CRITICO-LITERARE

Apariția cărții *Noi nu mai vrem pământ*, adusă astăzi în discuție la *Vatra Românească* este un eveniment remarcabil pentru literatura română de pe ambele maluri ale Prutului. Am ascultat laudele aduse de scriitorii Valentin Borda, Ion Țugu, Florentin Popescu, Leonida Lari, Mihai Prepeliță, Anatol Ciocanu.

Vreau să spun pentru cei prezenți, că noi, basarabeni, avem un destin dramatic. Presa bolșevică din Basarabia ne zice că suntem vânduți românilor, iar presa de la București ne califică kaghebiști, bolșevici, iar eu am fost poreclit și kazak.

Noi, acei curajoși, mai spunem câte un vers cu subtext. Dar Anatol Plugaru a venit direct, ca un nebun frumos, cum zicea Fănuș Neagu. A lovit direct. E clar că în aceeași zi au lovit și în el. L-au aruncat în afara societății. Pe urmă au venit timpuri mai frumoase și-l găsim în fruntea securității naționale. A naționalizat jumătate din ea. Ce facem cu Plugaru? Îl distrugem, îl scoatem din Basarabia? Vă rog să mă iertați, eu privesc lucrurile creștinește, fără să apăr comunismul. Și uite că astăzi a devenit și poet. Și mă bucur. A fost o mare surpriză Plugaru pentru mine. Ion Proca nu a fost o surpriză, pentru că este un minunat ziarist și făcea o ziaristică foarte poetică. Avea la revista *Femeia Moldovei* rubrica *Duminicile sufletului*. Eu citeam prozele lui ca pe niște poeme.“

Grigore VIERU,

București, *Vatra Românească*,
20 noiembrie 1997

POETUL COLOANEI INFINITE

Conform celor afirmate cu promptitudine de către Tudor Palladi, cunoscut și apreciat poet, eseist, critic literar, bardul — colegul Ion Proca de la Colonița cea infinită — ne face să cunoaștem încă și încă o dată însemnele, semnificația de manifestare a metaforei, poetul Coloniței însuflându-ne „încrederea noastră în viabilitatea unei atare lirici menite de a ne lumina din interior“, lucru ce-i revine și catrenului aforistic al luminii din cartea *Părinții* de același Ion Proca: „Femeia s-a nascut din floare, / Dar mai mândră este ea. / Cine crește-n trup un soare / mai frumos va lumina.“

Iar ca un ecou la aceste avalanșe de recuceriri solare ale lumii, se manifestă cu certitudine sentimentul ce distinge, evidențiază *Nevinovatul poem*, una din lucrările de rezistență, având multiple deschideri spre gândurile lui cunoscând vibrațiile inimii: „Sunt bucuros că pot să plâng / pe firul ierbii care m-a înțărcat.“

Același neobișnuit fir al ierbii infinite, se înțelege ne aduce din nou la Colonița nesfârșitului (poemul *Sătucul meu*), de unde răzbat accente de manifestări poetice ce se contopesc, în cele din urmă, la modul firescului, cu propria ființă.

Poetul Ion Proca știe a lucra cu verbul și în mai multe ipostaze acest verb e pus să atingă însăși marginea unor confesiuni lirice avizate să deschidă porți largi nu doar de orizonturi, ci și de coloane cerești, coloane

transparente, invizibile, în cele din urmă: „Sătucul meu, / Te rog mă iartă / C-am fost și sunt / Un pai de vânt,“ simplitatea aceasta ducând la aerul filosofic captivant, presupunând verticalitatea însăși: „De-atuncea-s drum, / Arar cărare, / Și-mi curg pe mâini / Cerești izvoare.“

Săpăturile mitice ale lui Ion Proca prin spațiile cuvintelor „cerești“, aeriene, zburătoare, cosmice reînnoiesc poezia cu esențe și mai semnificative prin modalitatea poetului absolut aparte de a apropia de noi lucruri, s-ar părea distanțate, lucruri de dincolo de geana zării: „Cerule mă ia de mâini / ca pe-un cocor rănit/ și-n albastre adâncimi/ se scurge cu mine/într-un lănced infinit.“ Cu atât mai mult că în chiar imediata vecinătate a poemului simbolic „Scurgere“, poetul Ion Proca vorbește de unul din marele secrete ale înaintemergătorului nostru, Tudor Arghezi, accentuându-se că acesta „purta o cazma / în loc de creion / și avea o caznă: / potrivitele cuvinte / să le vadă aurite / printre flori de mucegai / pe la gurile de rai.“

Să fie cazmauă și unul din instrumentele preferate în truda zilnică, persistentă și neclintită a lui Ion Proca?

Cu atât mai mult că același Ion Proca, încă la 1967, adică la începuturi înclina spre perfecțiunea artei, apelând la doinele fără precedent ale Mariei Tănase, iar despre marele Nicolae Sulac, stăpânitorul cântecului nostru popular, Ion Proca vorbește doar cu șoapta lacrimii de dincoace și de dincolo de noi: „Nu e zvoană, e-adevăr, / A plecat Sulac în cer...“

Și încă un factor esențial, preponderent covârșitor. Multe suflete poetice de la noi și de pretutindeni apleca-tu-s-au către icoana părinților din preajmă. La acest capitol, gingaș și suav, poetul Ion Proca se afirmă extrem de metafizic, călăuzitor, profund meditativ, stăpânind cu desăvârșire fiorul reflecției sufletești, de durată: „Cât avem părinți bătrâni / Pe o palmă de pământ, / Apa va urca-n fântâni, / Plânsul va sui-n descânt.“

Poetul Ion Proca, fiind un creator de excepție, fiind înzestrat cu vocație aparte, este și bine echipat: are cazma de potrivit cuvintele, șoapta lacrimii sale sufletești cucerește situații nebănuite, iar Colonița infinită îi deschide orizonturi și vetre părintești, botezate de lume Toader și Zinovia.

Să fie și poezia lui Proca un miracol? E un miracol asemeni coloanelor infinite...

Gheorghe CIOCOI,
scriitor

ÎN STOL DE IUERUNCI

Binecunoscutul publicist basarabean Ion Proca, tot el poet și prozator — dar nu în ultimul rând și autor de teatru, semnează recent (grație Editurii *Grafema Libris*) un volum antologic de poezie, intitulat mai mult decât sugestiv *Părinți* (2005) și, deci, lipsit îndubitabil de orice prețiozitate căutată. De pe coperta întâi a tomului de versuri, adunate cu osârdie în intervalul lung de viață a anilor 1959—2005, ne scrutează privirea blajină a ochilor — de altădată și pentru totdeauna — a bunicii Anastasia, a tatei Toader și a mamei Zinovia. Ai zice că este aici ideea graficianului Igor Condrea. Dar nu! Pentru că din coperta a patra se uită la noi literar — la posibilia, deocamdată, cei trei sute de cititori adică — licărul cu speranța de licur ușor, de după niște ochelari, privirile la fel de îngândurate din *Casa noastră* cu fratele Victor.

Este pe loc mai mult o lucrare de autor a poetului. Pentru că și versurile din antologie, în majoritatea lor, sunt bine școlite. Uitați-vă, de-o vorbă, cum erau scrise, migălos gândite, poeziile de acum circa cincizeci de ani:

*Invidiez poezii din mileniul trei
c-au să-și declame stihul lor
la umbra unor falnici tei
de pe planeta Ram de Dor.*

*Eu anevoios de tot am scris
Poemele visării infinite
Și câteodată am rămas surprins
Că am văzut planete lăstărite.
(Invidie albă)*

*Și cum sunt caligrafiaste cele de azi, din epoca postmodernă:
când va fi să plec din lumea
lumilor fără de lume
unde trupul mi-i de aer
și gândirea-i de ozon
unde timpul curge vaier
ca un lănced trai cazon
eu atunci voi fi doar gândul
ce mi-l zbor acum în sus*

*și-ntr-o rugă murmurându-l
m-oi pleca către iisus
doamne dumnezeu cerescu
nu favoare voi să-mi dai
ci să-l văz pe Eminescu
și-apoi scoate-mă din rai
(Rugă)*

Astea rămâneau și au rămas pe hârtia alb imaculată, în pofida faptului că poetul „Procas sau Proca, fiul regelui Numitor / din cetatea Alba Longa / care i-a avut mai apoi de feciori / pe Romulus și Remus“, cerca să polemizeze subsidiar cu cei de la Uniunea Scriitorilor din Moldova: „...nu-mi iese la socoteală / poezia de acasă cu cea de la uniune / unde consultantul Vodă / mă trage în țeapă...“ Până la urmă, în pofida la toate și a tot, versuitorul a rămas tot EL:

*Măi bădiță Ionel,
Care nu mai vrei să fii
Simplu fiu
Al țăranului Toader Proca
Din cetatea de scaun Colonița
De unde se va ridica Coloana
De grâu și de piatră
Pentru fiu și pentru tată?!*

(Lección de mitologie)

Altfel spus, Ion Proca a fost și rămâne un poet al Coloniței cu tot ce a avut și trăiește milenar această localitate românească cu eternii ei eroi: Sârghi al lui Tomșa, Călin Macovei, Chira lui moș Chiru Ciobanu, Dionis Achilinei, Mișu Agache și, concluzionând, cu bădica Vasile Ababi, care o duce bine fiindcă „eu doar de Colonița mă țin / ... între Nistru și-ntr Prut“. La o adică de ce va-ntreba vreodată poetul Lorca: — De unde vii, seniore Proca? Răspunsul poate fi unul indubitabil: — Eu vin din Roma sau poate de la greci.

Dar cel mai sigur e că poetul Ion Proca stă drept apel cu versul unduios clasic:

*...am rămas în Colonița
Pe unde trece-acum un fluviu subteran
Și-un fiu de-al meu își înmoaie-n el penița
Și ca și mine el se vrea poet țăran...*

Din placheta *Minte-mă că mă iubești* (1995), inclusă și ea în volumul dat, vom spicui, de rând cu alte stihuri (cum ar fi cele dedicate zilelor săptămânii) un gând antologic în *Testament* pentru Cristina, care ține să sublinieze că poezia bună se transmite evident:

*Fata mea, prin manuscrise,
Izvorî-va tot trecutul
Și povești de dor, nescrise.*

Asta cu toată armia de maeștri, de la Topârceanu la Arghezi, care au influențat benefic stilul ales al versurilor de față, dar și învățăceii au avut ce spune (Eugen Cioclea, de exemplu, care deschide tomul cu o... *Dedicație* și lectorul cărții Cristina Proca, ce-a pus mult suflet la înălțarea tematică a volumului în discuție. Apreciați, vă rog, și singuri:

*Cât avem o mamă bună
Într-un sat al nimănu
Neamul nu-i de mătrăgună
Și nici de osândă nu-i.*

*Cât avem tată viteaz,
Chibzuit și la mânie,
Ne va curge pe obraz
Lacrime de omenie.*

Vasile NASTASIU,
critic literar

ȚĂRANII MEI NU AU NICI UNDE PLÂNGE

Sensul crunt al cumplitei, dar adevăratei fraze, e că țăranul nostru de azi nu are nici cui să se plângă — nimeni nu-i mai ascultă nenorocirile, nimeni nu-i mai alină mâhnirile, nimeni din cei sus-puși și din cei mai puțin sus-puși — nu mai țin cont de doleanțele lui, de nevoile lui și ale copiilor lui... De atâta și sacramentalul titlu *Noi nu mai vrem pământ*. Proca — poetul este elegiac, pesimist, dar categoric: „Cânt simplu, omenește / țărâna născătoare /, dar ea se prăpădește / și moare sub picioare.“ Sau în *O poveste prea amară*: „Țărani ca în Moldova vei găsi mai rar / trăesc pân-cad pe brânci, / dar n-au un leu în buzunar / și nici de paie în opinci...“

Textul cărții, pe lângă balade, este însăilat cu dăruire și mult suflet din bocete, rugăciuni, motive de psalmi și chiar blesteme „a la Coșbuc“. Dar aceasta este situația — dezastruoasă, lipsită de perspec-

tivă, păgubitoare, nemiluită de Cel de Sus și fără raza elementară a unei perspective — situația ajungerii cu funia la par și cuțitului la os: „Ce-ai făcut din noi, Stăpâne, / că pe față ne-am brăzdat / și-am ajuns slugă la câine, / și păpușă la-mpărat?”

De ce am ajuns să avem școli bătute în cuie și învățători pe drumuri de comerț? Ce fel de oameni suntem noi? Și ne întrebăm și noi, precum ne întreabă autorii:

Cine, Doamne sfinte

E Stăpân în astă Țară?

Și dacă nu se știe cine e *Stăpânul* — „Se bea la nunți până se plânge / se bea la praznic pân-se cântă!” — superbă această baladă a lui Ion Proca!

Nu mă mai miră deloc apariția acestei cărți atât de triste și atât de dureroase, dar atât de adevărate: timpul, sfârșitul apocaliptic de veac va dicta și alte asemenea cărți — la o imensitate de o și mai profundă și mai aprigă trăire a actului social. Astăzi când „prezent sau viitor — nimic nu valorează” trebuie să ne punem în fiecare zi și oră hamletiana întrebare: — A fi sau a nu fi? Și încă întrebarea din izvodul sfânt al existenței strămoșești: „Ce fel de neam vom fi mâine? Unde vor ajunge copiii noștri? Ce vor spune despre noi?”

Menționez că acest volum a fost conceput ca un strigăt, ca o fulgerare de cuțit în bezna nopții, ca un geamăt, ca un semn de exclamare. Și tot atât de repede a fost scris cu gura arsă de respirație, de durere și de osândă. De atâta sunt balade care poartă semnul nefericit al grabei, al nedefinitivării, al gratuității, al simplismului, sunt piese care distonează față de sinceritatea din *Pământ din buzunare*, din paginile *In memoriam* dedicate martirei Lidia Istrati, *Întrebarea de apoi* și *Orice împărat, De sub pământ eu voi întinde mâna*.

Anatol CIOCANU,
scriitor

O CARTE ROTUNDĂ

Eu vă amintesc din capul locului că sunt de două ori emoționat. În primul rând, este pentru întâia oară când întâlnesc un public atât de rafinat, atât de dulce în această casă.

Și în al doilea rând, pentru că sunt încă sub influența puternicului impact pe care sufletul și spiritul meu l-au avut citind această

carte. Vreau să vă spun că de alaltăieri, când printr-o întâmplare, mă aflam la altă lansare de carte, mi-a parvenit acest volum *Noi nu mai vrem pământ* și până astăzi sunt sub Hello-ul de fascinație al acestei cărți. Acest volum care nu se vrea nicicum să fie unitar, nici n-ar putea, de vreme ce are trei autori — doi poeți și un pictor, reprezentă de fapt o dublă stare de spirit al confracților noștri de peste Prut, acest ceas al istoriei naționale, ce prezintă o stare de spirit al poezilor care au dat grai și metaforă acestor foarte profunde și zguduitoare poeme.

E greu să găsești numitorul comun al acestei cărți, pe care au scris-o Ion Proca și Anatol Plugaru. Dar ceea ce uimește din capul locului e faptul că deși este scrisă de doi autori, cartea rămâne totuși unitară. Cu exemplul clasic din literatura noastră al lui Anghel și al lui Iosif, care au scris cartea *Caleidoscopul lui Camelia*, eu nu cunosc alt caz în care doi poeți să-și pună condeii în ideea realizării unei singure cărți atât de rotunde, atât de frumoase, atât de zguduitoare prin idei, prin trăiri atât de fermecătoare, prin metaforă. Eu am avut față de mulți de aici avantajul de a fi printre primii cititori. Dacă veți citi și simplul sumar al cărții, veți vedea că ea a fost scrisă într-un fel de transă poetică. Chiar și titlurile poeziilor sunt de o fluiditate, de o armonie și muzicalitate care spune totul. Mergând mai departe și parcurgând textele vom vedea că avem realmente o panoramă a Basarabiei de astăzi. Nu o panoramă lirică, ceea ce probabil este mult mai important și mult mai impresionant dacă am fi avut o monografie de altă natură cu trăsături științifice. Am vrut să aleg niște poezii să le citez. Mărturisesc că mi-a fost foarte greu în ideea că dacă aș fi ales una sau zece, aș fi fost pândit de pericolul de a păcătui, dând la o parte altele. Toate sunt frumoase, toate se parcurg cu multă plăcere, cu multă bucurie. Ceea ce mi se pare că nu-i deloc neglijabil, sunt realizate într-o formulă poetică nu numai originală și cursivă, dar și care, folosesc o expresie mai puțin proprie criticii literare, care merg direct la suflet. Eu nu i-am cunoscut pe autori, astăzi îi văd pentru prima dată, ca să zic așa, în carne și oase, numele dâșilor îmi erau cunoscute, dar mărturisesc că nu prea citisem din creația domniilor lor. În 1992, când m-am ocupat și eu de o antologie, o făcuse un poet, tot basarabean și el, mi-a părut rău că nu am putut introduce acolo câteva nume noi. Cu o altă ocazie voi încerca să-mi îndrept această greșală, care nu a depins de mine.

La *Noi nu mai vrem pământ* voi adăuga: cartea este rotundă în două planuri. Aș zice în plan istoric pleacă de la popularul poem al lui Coșbuc și ajunge la noi interpretări pe care poeții de astăzi le dau la 103 ani după ce poetul din Hordoul Năsăudului scrisese celebra lui creație, ajunsă în cărțile de școală și prezentă pe buzele tuturor. După 103 ani cei doi poeți vin și dau noi interpretări, ei nu mai vor pământ, nu mai vor decât anumite condiții și explică cum ar vrea să vadă acest pământ eliberat, purificat. Eliberat în primul rând de cei care-l întinează prin înrobire, prin necinste, prin lucruri mai puțin sincere și mai puțin curate. Vor un pământ pe care să-l lucreze, pe care să-l transmită viitorimii în toată frumusețea lui.

De aceea, cred eu, volumul celor doi poeți se înscrie și ca o frumoasă și foarte subtilă pledoarie pentru frumusețe, pentru lucruri cinstite, pentru demnitate. Altfel, ar putea fi luată și ca un lamento, ca un bocet, un bocet al Basarabiei, rostit de acești doi autori. Aș adăuga, nu este un bocet fără finalitate, care nu duce nicăieri. Dimpotrivă, este un bocet, aș zice, constructiv în care transpar niște idei cu totul meritatorii, idei care cred că animă un întreg spațiu biografic aflat unde știm că se află și care ne doare pe toți din motivele pe care le știm și le cunoaștem. Firește, despre această carte, care în opinia mea este efectiv nu numai un eveniment editorial pentru că e scrisă cum e scrisă, pentru că are ce are între copertele ei, ci și printru felul în care a apărut.

Este un eveniment editorial și chiar antologic pentru prestația de carte care se face nu numai în Basarabia, se face în toată România. Iată că în condițiile în care fel de fel de edituri mai mari sau mai mici, mai bănoase sau mai sărăcăcioase scot tot felul de cărți, cei doi autori Proca și Plugaru, reușesc să dea o carte care este în egală măsură și un album, este un album de artă.

Florentin POPESCU,
Vatra Românească,
București

Ion Proca scrie de demult, a publicat versuri de multe ori în paginile publicațiilor periodice. Versul său e cel tradițional, întovărășit de expresii neaoșe, asamblat cu imagini de culoarea și aroma grinzilor împovărate de busuioc și gutui. În ele domnește atmosfera nostalgică

a copilăriei și a dorului pentru casa părintească, satul natal, pentru tot ce ne leagă, e adevărat mai mult sentimental, de acest meleag strămoșesc. Multe imagini evocă crâmpoșele și figuri din satul natal, autorul pretinzând să ne elaboreze o biografie concretă a baștinei.

Se evidențiază prin prospețimea imaginilor și originalitatea discursului poetic următoarele poezii: *La casa cu grinzi bătrâne, Trece luna peste nori. Sentimental ca un pitpalac, Gloria din spice, Tată, cântecul meu, În lunga lui așteptare, Părinți, Nimic comun, Și numai mama, Nici chiar în vis, Spovedania întâia, Spovedania a doua, Spovedania a treia, Spovedania a patra, Inima doinei, De la Creangă amintire, Inimă de Căpriană* ș.a.

Gheorghe MAZILU,
critic literar

Vine cu o serie de „folclorice“, în preajma primei cărți, tânărul poet Ion Proca. Bucură calitățile estetice, zvâcnutul de gând și emoție în versuri ca acestea: „De frumoasă ce erai — / Viscoleau în luna mai / Toate stelele din plai! / De iubită ce erai — / Înfrunzea cântul în nai“ sau: „Iar la noi pe plai / Herghelii de cai / Din amurguri vin — / Coame de rubin...“

Valeriu SENIC,
critic literar

...Ion Proca are sentimentul trăirii responsabile și personale, multe din poemele lui alimentând indirect încrederea noastră în viabilitatea unei atare lirici menite a ne lumina din interior și a ne purifica și prin intermediul cuvântului scris.

Tudor PALLADI,
scriitor

Ion Proca face poezie din orice fapt de viață, din orice gând fugar, cu toate că, de multe ori, circumstanțialitatea e mult mai ostentativă, părelnică, pretextuală, autorul refuzînd să rămână înglobat în truismele referențialului mai mult decît îi este necesar să-i extragă sâmburele de ironic, semnificația ascunsă, ambrozia zeiască ce i-ar putea legitima punerea în rost poetic.

Ionel NECULA,
scriitor

O ANTOLOGIE DE REFERINȚĂ

Poetul Ion Proca vine la noi dintr-un debut îndepărtat în revista *Cultura* pe vreme când încă era elev la Colonița.

A făcut temeinic o școală gazetărească și una literară, convingându-ne că fiorul liric este omniprezent.

Poet autentic, fiu devotat al metaforei, dar și un profund păstrător de tradiții, el vine în fața noastră cu volumul antologic *Părinți* (editura *Grafema Libris*) în care a adunat toată zestrea lui poetică 1959—2005.

Diverse stări, o lunecare prin timp, o încercare de a trece pe hârtie zvâcnirea sinceră a unor sentimente. Pentru unii tematic reci și străine, pentru alții foarte sincere și personale. Dar cine va parcurge acest volum va descoperi crezul poetic, acea coloană secretă pe care trebuie s-o aibă fiecare autor. Este ca un motto, care-i descrie viața, destinul de la început și până la final.

ARS POETICA

*Eu niciodată nu am scris din ciudă,
nici încercai la vreun curent s-ader
căci poezia mi-a fost soră, rudă
și am păzit-o de tăios hanger.*

*Mi-au dat-o unii în obraz
c-aș fi bucolic, un grăunte,
nesăbuit și iute ca un praz,
un șoarece la tălpi de munte.*

*Nu-i detest, nu am sudalme,
ci ca o tânără și însorită zi
la nașterea poezilor eu bat din palme
și-ncerc prin poezia lor
a mai trăi.“*

Înțeleg perfect reacția snobilor literari de la Chișinău, care în căutare de avangarda literară vor trece cu vederea acest volum în care există suficientă substanță literară, fiindcă în fond el reprezintă destinul unui autor. Ceea ce este extrem de important vizavi de literatură, ceea ce de fapt marchează un poet, îl definește, îl realizează.

Am senzația că lui Ion Proca i se face o nedreptate. Atunci când poezia lui pur și simplu este trecută pe planul secund al literaturii. Am convingerea că la o primă lectură Ion Proca este poetul care poate fi descoperit. Pur și simplu poezia de acest gen are cititorul ei, are auditoriul ei și ar trebui să aibă și critici. Fiindcă atunci când îl amesteci în vârtejul comun, dispare aroma, splendoarea, finețea și trăirea acestei poezii. Poezia lui Proca este ca un abur, este ca o muzică fină, cine este orb nu vede, cine este surd n-o aude. Dar ea cu insistența unui izvor, curge, curge la vale, fiind convinsă că într-o zi, deasupra lui se va apleca un om însetat...

Iurie COLESNIC,
scriitor, istoric

„OBSERVATORUL DE TECUCI“

Ion Proca este un vitalist care celebrează faptele derizorii ale existenței: prânzurile pantagruelice, colocviile bahice prelungite și, firește femeia cea seducătoare de plăceri și necazuri. Ne reamintim că G. Călinescu, împotriva curentului general de apreciere, socotea creația lui Bacovia drept o operă minoră pentru că îi lipsește dimensiunea metafizică a existenței.

Dacă nu ar fi o declarație riscantă, chiar deplorată, am zice, că Ion Proca refuză programatic dimensiunea metafizică, extrăgându-și stările lirice exclusiv din universul fizic al existenței sale. E un juisor, căutător de senzații gustative, auditive, olfactive ori vizuale, de unde și fixarea sa foarte fermă în lumea concretă, de unde și o anume înțelepciune țărănească, să nu-i zicem filosofie — a cotidianismului banal.

Aureliu GOCI,
critic literar

ȘOTICĂ BASARABEANU — RUDĂ CU IVAN CIONKIN

Harnicul și pătimașul ziarist Ion Proca se apropie de un important jubileu. Cu această ocazie s-a decis să ne reamintească: eu, Ion Proca ot Colonița, mai sunt și prozator, și poet. Deci, în vara lui 2005 îi apar, una după alta, două cărți, le-aș zice de răboj, care etalează virtuțile de artist ale prejubileului.

Părinți (Editura Grafema Libris) adună în cele 270 de pagini versuri (alese) scrise de autor pe parcursul a 46 de ani! Din 1959 (caiete

școlărești: „Mi-i dragă învățătoarea de chimie. / Astăzi mi-a pus nota doi“ și până în anul de grație 2005: „stai pe loc și nu mișca / începu-tu-i pe saltea / și sfârșitu-i tot pe ea.“

Cea de a doua carte, scoasă la aceeași editură include două proze: *Mareșalul umbrelor* și *Ridicarea*. Ultima e un scenariu de film, răsplă-mădit într-o nuvelă de proporții. Iar *Mareșalul umbrelor*, considerat de autor roman, e mai degrabă o culegere de povestiri (snoave), 200 p., tip *Hanu Ancuței*, istorisite de personajul și eroul narator Șotică Basarabenu. Pentru acest tip de proză, rușii au sintagma: roman v novellah.

Mareșalul lui Proca are foarte multe afinități cu vestitul — acum — roman al lui Vladimir Voinovici *Viața și neobișnutele aven-turi ale soldatului Ivan Cionkin*. Ambele lucrări satirizează falsul din societatea ex-sovietică. Atât autorul rus, cât și confratele nostru posedă o rară calitate: darul înăscut al culturii răsului (hazului). Fiind niște romane cu multă substanță militară și Voinovici, și Proca dau dovadă de cunoștințe specifice acestei sfere. De altfel, autorul rus a făcut patru ani de armată, îl cităm: „gde za cetăre goda proșel slavnâi puti ot readovogo do readovogo“. Ei, bine lui Proca pentru acest slav-nâi puti i-au fost de ajuns 3 ani.

Eroul central (*Mareșalul umbrelor*) este Șotică Basarabeanu din satul Rătăcita, județul Prăpădeni. Acesta, ajuns la vârsta venerabilă când scotea caii la păscutul de noapte, le povestea unor baistruci peri-pețiile prin care i-a fost dat să treacă. Moșul mai uită că are în calitate de ascultători niște copii și constată, ca un bun cunoscător în materie: „Pe acel pat dormea o femeiușcă mai frumoasă ca a lui Artimon Nan-tu (un oarecare sătean din Rătăcita — Colonița). Ulterior moș Șotică (și autorul) uită intenționat sau își amintesc prea rar de ascultători. Pătărăniile sunt pentru toți.

Dacă Vladimir Voinovici este preocupat, mult, și de compoziția romanului său (care tinde a fi de o rotunditate clasică), și de dinamica faptelor, Ion Proca, în mare, neglijează aceste aspecte romanești. Va-loarea fundamentală a cărții autorului nostru nu stă în epică (este, în temei, un roman al inacțiunii), ci în situațiile grotești și în dialogurile de o rară voluptate comică.

Așadar, printr-un concurs paradoxal de împrejurări, se întâlnesc, în Berlin, Șotică Basarabeanu, soția acestuia, Mășuța, și Hitler. Șotică îl roagă — avertizează pe Führer: — Adolf, eu te rog s-o lași în pla-

ta Domnului. În caz contrar împruscă-mă și pe mine. Nu vezi că-i o țărancă nevinovată. Ea nici nu te cunoaște măcar. Alta ți-ar fi văzut mutra în ziare, dar Mășuța n-are când citi gazete, că ea trebuie să facă negoț la Berlin cu sâmburi de bostan (întrerupem citatul și zicem: urmează excelenta poantă — motivație a lui Proca) ca să nu aibă copiii germani limbrici.

Hitler e mulțumit de fapta Mășuței, o răsplătește cu multe bijuterii și cu un boț de platină (!). Mai mult: vrea să vină în ospeție la Rătăcita. Dar țărancă basarabeană nu-i încântată de dorința führerului: — îs vreo patru zile de când n-am fost acasă. Am lăsat cam dezordine în casă. Să nu te sperii mata cumva, tovarășe Hitler.

Mășuța folosește adresa oficială, impusă de sovietici. După care mai discută, se topesc normele impuse de statutul oficial și Mășuța îi zice, ca la Rătăcita — Colonița, bade Adolf (!).

Oricum, cei trei aterizează în Rătăcita, Hitler bea trei ulcioare de vin, se îmbată, este urcat în avion de către Șotică și țin calea aerului spre Africa. Avionul este aprins chiar de nemți și Șotică Basarabeanu strigă că trebuie să catapulteze. Habar n-are de tehnică. Nici nu știe pe unde-i clempușul. — Apasă, biserica mă-ti, pe clempuș că acuș exploadează avionul!“

Mareșalul lui Proca abundă în scene neverosimile, grotești, la care, alături de Șotică Basarabeanu, țăranul de la Rătăcita, participă personalități de primă mărime: spionul de rezonanță mondială Allen W. Dulles, Mareșalul rus Jukov, dictatorul cubanez Fidel Castro Rus, Nichita Hrușciiov, Leonid Brejnev și mulți alții.

Romanul lui Proca este un fel de Istorie deschisă a lui Șotică Basarabeanu, care oricând poate fi completată cu noi și noi capitole.

Ion IACHIM,
scriitor

AM DESCOPERIT UN GRIGORIU COMPLEX

Am reușit să citesc această carte. Mulțumesc lui Ion Proca. Meritul incontestabil al acestei cărți e de a aduce în actualitate imaginea lui Grigore Grigoriu, actorul, care a lăsat caractere și tipologii autohtone și care alături de Emil Loteanu și alți câțiva cineaști și actori de ai noștri au creat o cinematografie cu adevărat națională. Chipurile de eroi pe care i-a întruchipat — Radu Negostin, Sava Milciu, Loico Zobar,

sunt chipuri de eroi emblematici care se întipăresc pentru totdeauna în memorie și care cu adevărat ne-a frapat și ne-a fermecat în anii 70-80. Iar în aceste filme ale lui Emil Loteanu în care a jucat Grigoriu — *Lăutarii*, *O șatră urcă la cer*, *Poienele roșii* și celelalte pe care le cunoaștem bine cu toții sunt filme unice, filme-personalitate, spre deosebire de ceea ce ni se propune nouă seară de seară spre îngurgitare de către diversele canale de televiziuni, un fel de filme de unică folosință, pe care a doua zi le-ai uitat, fără personalitate.

Astăzi sunt la modă filmele de acțiune, filmele de groază, unde tot se împușcă, toți trag unul în altul cu scene apocaliptice, se face sex în disperare, dar majoritatea nu au ceea ce are arta adevărată — sunt lipsite de ceea ce o operă dacă nu are este lipsită de valoare artistică, de sentiment, tandrețe, frumusețe estetică. De aceea, atunci când inima noastră de oameni recentți ca să folosim o sintagmă care circulă azi în lumea artei, aparținând lui Horia Roman Patapievici, atunci când inima noastră de oameni recentți obosită uneori de prea multe hipermodernisme, bineînțeles, că scoate din raft, dacă ne referim la literatură, pe Eminescu, Coșbuc, Arghezi, Blaga, Stănescu, Damian, Codru, Vieru ș.a.m.d.

Dacă e să ne referim la cinematografie, la filme, revenim și vom reveni întotdeauna la aceste filme fundamentale, emblematic, cum spuneam — *Lăutarii*, *O șatră urcă la cer* și celelalte.

Cât despre carte... Mă bucur, dragă Ioane, că am descoperit în cartea dumitale un Grigoriu complex. Nu doar un actor frumos, care a avut succes, a fost fulminant, a fost fermecător în filmele sale și în viața de toate zilele, dar am descoperit un om profund, dacă vreți, un om preocupat de artă, de literatură. Iubește poezia. Era fascinat de lumea romanelor lui Dostoevski, de proza lui Eugen Barbu, un artist, lucru mai rar întâlnit, la noi cel puțin, care ține jurnal. Paginile de jurnal intercalate în această carte sunt de-a dreptul recomfortante, niște pagini de jurnal ce vizează anii de luptă pentru renașterea noastră națională, ce vizează lumea și arta contemporană.

Dar un gând, o idee, care este exprimată mai puțin la modul direct, mai mult există în subsidiar, este ideea ce vizează condiția omului de artă, realitatea noastră care a marginalizat, a subminat în mod jalnic arta și cultura. Un actor care nu apare pe platourile de filmare 10-15 ani, ca și un scriitor care nu-și poate tipări opera, avem mulți scriitori de aceștia care sunt condamnați la deprofesionalizare, adică

la un fel de moarte artistică. Iar moartea artistică a unui creator în viață este mai mult decât dramatică, este dezastruoasă. Și speram să văd aici și personalități din conducerea de astăzi, care stau în vârful piramidei, să-i îndemn să se gândească mai îndelungat și mai cu eficiență la această situație pentru a redresa, în cele din urmă, această situație dramatică în care s-a pomenit arta, cultura în general, oamenii de creație. Și pentru a încheia, vreau să spun că am fost și eu redactor de carte multă vreme, m-a bucurat foarte mult concepția cărții, imaginea ei grafică. Foarte reușită după părerea mea, această formă dreptunghiulară, dacă observați bine, prezintă imaginea unui cadru de peliculă cinematografică. Este, metaforic vorbind, un cadru monografic în care este prezentată viața și creația unui mare actor, un cadru din pelicula cinematografeiei naționale și îndrăznesc să spun: este un cadru viu și luminos din filmul fără sfârșit al cinematografeiei universale.

Datoria noastră morală este să perpetuăm imaginea actorului Grigore Grigoriu, să-l menținem cât mai mult în circuitul actual de la noi.

Arcadie SUCEVEANU,
scriitor

SENTIMENTUL DE REDARE A DEMNITĂȚII

Este binevenit faptul că această aniversare, acest jubileu este însoțit de lansarea unui frumos album, unei cărți, regizată într-un fel, este adunată de harnicul nostru coleg dl Ion Proca.

Lectura acestui album mi-a prilejuit amintirile a aproape patru decenii din viața mea personală și, cred eu, din viața unei întregi comunități. M-am gândit la acest fenomen în care se înscrie și actorul Grigore Grigoriu și mesajul care l-a lăsat și întreaga generație de personalități care a venit să înfrumusețeze, așa cum a spus colegul Arcadie Suceveanu, să estetizeze o lume aflată într-un perpetuu calvar în rătăcire. Or, după relativul dezgheț al anilor '60 cinematografia, și, în special, stilistica creată de Emil Loteanu, era cu totul altceva decât ni se dădea cu lingurița și în mod dogmatic ca să fie luate drept canon. Acele *Poiene roșii* cu acel Sava Milciu de o putere extraordinară și de un tipaj extraordinar împreună cu toată gama, pentru că a fost o gamă de actori care aduceau un suflu nou în cinematografia moldovenească. Același Victor Soțchi Voinicescu, aceeași Svetlana Toma, ne spuneau cu totul altceva. Noi încă adolescenți ne uităm fascinați pe

ecrane și nu ne venea a crede că se poate întâmpla așa în cultura noastră, în cinematografia noastră. Deodată s-a trezit în noi un sentiment de mândrie. Noi cei umiliți, noi cei fără de identitate, fără față, fără istorie, fără nimic, pentru că totul era șters, ne-am trezit cu acest sentiment de redare a demnității. Ei au fost acei care ne-au redat această demnitate. Cam aceasta se întâmpla și la alte popoare din fostul imperiu sovietic. Era în același context cu un Jalakiam — vicius, Bani-onis, Smoktunovski, cei din republicile caucaziene, cu același Mihai Volontir de aici și Ion Ungureanu. Venea o lume descătușată și lumea aceasta a reușit să spună foarte multe. Spuneau despre existența noastră, despre dorința de libertate.

Așa am văzut eu trei componente esențiale și absolut noi, care se deosebeau radical de tot ceea ce ni se propunea atuncea. Erau aceste tipaje extraordinare, era o natură nemaipomenită, era un peisaj feeric filmat în codrii noștri și în dulcea Bucovină. Și aceasta a fost un component al îndrăzelii cu care venea Emil Loteanu cu echipa sa de creație. Și s-a continuat și s-a reflectat apoi în *Lăutarii*, care este unul din marile filme ale secolului XX, chintesență a artistului, a artei și a frumuseții. Și Radu Negostin este acel care se jertfește pentru această chintesență, pentru această libertate. Redă cu disperare, redă cu toată convingerea chipul lui irepetabil, unic în cinematografia mondială. El are și bărbăție, și plasticitate și consecvența mesajului său. Nu mai vorbesc de forța și de capacitatea sa. El a lucrat fără dubluri și prin aceasta reușea să convingă și să capteze spectatorii nu numai de aici de la noi, ci și de pe toate meridianele lumii.

Am fost cu badea Grigore împreună la un congres al spiritualității românești la 1 decembrie 2003, cu trei săptămâni înainte de tragicul accident, mă uimea pietatea cu care se apropia de toate icoanele care se demonstrau acolo, mai ales Câmpia de la Blaj. Când a apărut pe Câmpia de la Blaj, badea Grigore a amuțit. Țin minte că nu a scos o vorbă, se străduia să absoarbă tot ce vedea acolo pe Câmpia Libertății. Simțeam cum vibrează sufletul de poezie, de dor de patrie și vedeam în el un poet în care trăia frumusețea. Astfel chipul lui se desprinde și din albumul *Grigorie condamnat la glorie*. Jurnalul este într-adevăr o pagină inedită, nu l-am cunoscut și mulțumesc, Ioane, că ai reușit să inserezi și acest aspect și frumoasele scrisori cu doamna Ecaterina. Și un alt aspect despre care vreau să vă vorbesc este și capitolul închinat fiului Traian. Am descoperit aici un artist cu un CD cu foarte bogă-

te roluri interpretate la Teatrul din Piatra Neamț, un fecior care cu demnitate a preluat modestia aceasta artistică și s-a angajat, probabil, într-o competiție valorică cu părintele său.

Pierderea tatălui, sigur, i-a adus o zbućiumare nemaipomenită. Dar foarte exact această zbućiumare se definește în notițele sale despre Hamlet, pe care le aduna, pregătindu-se, probabil, de acest rol. M-a uimit această apropiere a umbrei lui Hamlet. O altfel de umbră și de interpretare decât cea a personajului clasic. Nu prin sete de răz-bunare, dar printr-o permanentă apropiere creatoare. Celelalte componente *Emil, Secunda e de veșnicie, Îndoliat poporul* îl petrece, completează reușit acest album. Cred că trebuie reedidat într-o formulă îmbogățită și sporită.

Și în această ipostază l-am cunoscut pe un Grigore Grigoriu zbućiumat, neliniștit, frumos, care s-a identificat cu personajele sale și așa va rămâne pentru totdeauna în memoria noastră.

Ion HADÂRCĂ,
scriitor

ZOBAR CEL CU PINTENI DE AUR

Cartea lui Ion Proca a ajuns la mine vineri și sâmbata am citit-o. În pofida umorului, ba chiar și a sarcasmului său de baiat spiritual, Ion Proca stie sa-i admire sincer pe oamenii din jur. Are în raport cu ei o atitudine de clemență. Pe când redacția ziarului *Ora satului* se afla la etajul trei de la Uniunea Scriitorilor, din ferestrele noastre se vedea foarte bine terasa barului. În una din zile, dupa ce a privit mult prin geam, Proca zice despre un cunoscut poet, cunoscut dublu ca scriitor și ca băutor: Mai, cât de mititel și prizarit e, dar cât rachie încape în el! Era în spusa colegului meu atâta admirație, dar și respect nesimulat pentru virtuțile poetului *Terasist*.

Am citit două romane de-ale lui Proca, o carte de poezie care totalizează creația poetică a lui Ion și multe articole semnate de el, și am ajuns la concluzia, mai ales și după ce am citit și această recentă carte, că prietenul și confratele meu luptă cu complexul inferiorității noastre naționale, care ne-a intrat în maduva oaselor ca o molimă. Zilele acestea am aflat că marele istoric și arheolog, Vasile Pârvan, s-a născut la Gotești, județul Cahul. Când am aflat aceasta m-am bucurat și m-am simțit un fel de polonez semeț. Ion Proca alungă complexul

inferiorității din noi și ne spune în paginile sale de publicistică că îl avem pe primarul Pavel Mocanu din Pânășești, pe Anatol Timuș, directorul întrprinderii *Vântuleț* din Chișinău. Tot el a evocat figura luminoasă a Tamarei Ciobanu, acum a marelui artist Grigore Grigoriu. Cartea despre Grigorie condamnat la glorie este, pare-mi-se, din ceea ce am citit eu de Ion Proca, cea mai bună realizare a lui din ultimii ani. A scris-o cu sufletul, cu dragoste copleșitoare pentru distinsul actor, care, îl citez pe Proca „era genial de frumos“. Cititorul își dă seama că actorul Grigoriu a fost genial de frumos nu datorită exteriorului său. Măreția și frumusețea actorului veneau din interiorul lui.

Rectorul Gheorghe Rusnac, mărturisea într-un interviu, că taică său, care era un simplu țăran, atunci când se ducea la pescuit, spre bătrânețe, numaidecât își punea cravată. Tot acest bătrân, Emilian Rusnac, niciodată nu și-a permis să iasă în drum cu galoși fără ciorapi. A ieși fără ciorapi era considerat un semn de rușine. Ion Proca își scoate majoritatea personajelor în stradă încălțate în cizme roșii, iar lui Grigore Grigoriu nu a avut nevoie să-i pună cizme roșii. Marele actor le avea.

Ion Proca i-a prins lui Zobar-Grigoriu pinteni de aur... Să nu se tocească în lungul drum al veșniciei, pentru care fapt îi mulțumesc și-i zic noi succese.

Ion IACHIM,
scriitor

CUVÂNTUL ȘI PĂCATUL

Poezia lui Ion Proca este o caligrafiere a sentimentelor, demascând penibilul și ridicolul din aparențele cotidiene. Se declară „un genial zămisitor de copii“, este copleșit de peisajele și oamenii țarinei strămoșești de care a fost înstrăinat aproape o jumătate de secol. Astfel în ciclul *Caiete din țara de Vis*, privește cu ochii adolescentului la roșturile țării ce i-a turnat tămadă pe rana de fiu rătăcitor.

Dacă Grigore Vieru a pus pecetea de icoană pe chipul Mamei, apoi Ion Proca a găsit pentru TATA cele mai înduioșătoare cuvinte, îngenunchind în fața silabei de aduceri aminte ca într-un necunten ritual de găsimire din tată în fiu.

Ca urmaș ce-i sunt, mi-ar părea bine să vă placă și domniilor voastre această carte, intitulată sugestiv *Peșitor de vânt*. Eu am citit-o

la Iași într-o perioadă când aveam de susținut un examen la Vechiul Testament și aș fi vrut să-l văd pe tata mai aproape de legile firești ale scurgerii veacului efemer al omului și aveam a înțelege că drumul pe care a pornit nu-i va aduce vânăre de vânt, nici deșertăciune.

I-aș mai dori să scape de capcanele naturalismului utilizat fără perdea. Știu că nu-i de feleșagul dumnealui. Cuvântul și păcatul sunt noțiunile primare. Și poate că Domnul i le va ierta.

Iulian PROCA,
Târgul Ieșilor
20 iunie 1993

UN INCONFUNDABIL GLAS...

Artist al cuvântului, cu adevărat generos, neatins nicicând de mucegaiul ticălos al intrigilor de culise, dl Ion Proca, pe care-l cunosc din faptă, din atitudinea civică intransigentă, rămâne a fi mereu, acest alterego al meu, un exemplu de jertfire de sine, Idealului, Visului etern, al arderii sublime întru luminarea de cuget și simțire.

Zeci, sute, mii chiar de nume nu s-au stins în uitare datorită acestui străjer, salvator de la înec al trudei noastre, a cărților, acele zăcăminte spirituale ce alcătuiesc impresionantul *Înșiră-te mângărite...*

La această divină ardere întru renaștere, întru redarea de sine nouă înșine, cu certitudine au contribuit și vor contribui și propriile cărți de poezie și publicistică, prin care Ion Proca, creatorul cu sufletul sfințește ce-i auz... și văzul rouează cu al său chip de prieten, de părinte, de Fecior al Țării, un inconfundabil glas al națiunii, un scriitor cu laurii de cinste nicicând vestejiți de nemilostiva schimbare a vântului vremii sub care ne aflăm cu toții.

Iată ce înseamnă a fi Om de Caracter, de nobilă gintă latină.

Agnesa ROȘCA,
poetă

POVESTEA LUI ION ȘI OASTEĂ LUI

A fost odată un om.

„Contemporan cu fluturii, cu Dumnezeu“, a scris despre el Lucian Blaga și „mut ca o lebădă“, s-a retras apoi, etern împăcat, într-o poiană viscolită cu îngeri.

Omul care a fost odată ca niciodată știa că cele mai fericite fap-turi izvodite de gândul Întâi Stăătorului lumii, fluturii adică, aveau viață fulgerată: cât numai o zi. Mai bine scris: o viață de o zi ori o zi de o viață, totuna efemeridă rămânea în veac.

Omul care a fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi fost nu s-ar fi povestit pe el însuși, prin noi înșine, pentru voi înșivă la toate timpu-rile întâmplare în vis și aievea, într-o preabună din înserări s-a luat și s-a despovărat de sine, hotărând să nu-și mai aparție sieși, celui „atât de mult al pământului“ și dăruindu-și fărâma de viață fluturilor, fără de seamă i-a veșnicit între două coperte de scriere împărătească pen-tru totdeauna.

Mai bine scris: între două maluri de cer; pe un mal, omul nostru, pe celălalt, oștimea voioasă de fluturi angelici zburând de pe un cu-vânt înflorit al Creatorului pe un altul înrodit, până devin, la rândul lor, Cuvânt îmbietor ca o miere duhovnicească.

Deși, s-ar părea, omul nostru nu e un simplu grădinar, altfel spus: îngrijitor de albastră poiană. De ceva vreme, cel ce-și zice Ion Proca și ne zice în cartea neamurilor cununate în Slava Netrecerii a ajuns să păstorească un catastif de vieți care-ar mai fi rătăcit cu aripile frânte printre muritori de nu le-ar fi sunat clopotul în cer și atunci, suflețe stoluri, stoluri s-au înălțat din poiana pe unde ne plimbăm fiecarele din noi viețuirea spre poiana tănuită, din mila Atotșitorului, în ochii neuitători ai lui Proca.

Pe chipul lui, dacă mai știți să priviți în adânc, două lumânări necunten plâng Dumnezeire. Fluturii și-au prins aripi de îngeri și fac popas pe umerii lui glăsuind:

„O oaste de îngeri / Cu un ciobănel / Mări iese-n cale, / Coboară la vale...“

La Valea Pururi Plângerii noastre în Domnul!

TRAIANUS,
poet

Încă de pe când era elev la o școală din Chișinău, acest june pir-piriu, ca o trestie (acum voinic gorun), trecea pragul redacției *Moldo-va socialistă* și îmi lăsa câte un caiet cu poezii.

Într-o bună zi i le-am publicat. Și nu l-am mai văzut. A dispărut. Mai apoi îmi scria din armată.

Astfel am devenit nașul lui literar.

Fiind consultant la Uniunea Scriitorilor, junele la fel venea și dispărea. A debutat târziu, dar bine.

Acum împărțim același birou de la *Glasul Națiunii* . Când ni se face lehamite de scris, coborâm la demisol, la madam Olguța (un personaj a la Ionel Teodoreanu) și comandăm câte un clătici. Adică ceva de clătît gâtul.

Mâine, în prima zi de iarnă, va împlini 50 de ani. E un copil frumos. Și la cele spuse aș mai adăuga, că dintr-o carte de a mea, *Focuri de toamnă*, a învățat o poezie pe de rost. Când mi-i trist îl rog să mi-o recite.

Gheorghe VODĂ,
cineast, scriitor

Omul de omenie, Ion Proca, știe să adune suflete, are un talent deosebit de a aduna suflete, pentru că el însuși este un om bun, un om cumsecade, un patriot cu o profundă simțire românească și un suflet săritor la nevoie.

Și-a creat drumul său în artă și asta este foarte important: să știi să-ți găsești drumușorul tău. Citești o povestire, un articol, o poezie, o tabletă și nu le confunzi cu ale nimănui, pentru că ești convins că toate acestea sunt scrise de Ion Proca.

Mi-a mai scris el o dedicație pe o carte:

*Doamnă Caranfil,
Rimă de april,
Când se va vorbi despre mine
La timpul trecut
Să mă căutați
Prin unghere,
De acolo, săgetând,
Vă sărut,
Cum n-am sărutat
Nici o muiere.
Pun punct
Și o iau de la-nceput.*

Eu, personal, îi doresc lui Ion Proca să poată s-o ia de fiecare dată de la început.

Ninela CARANFIL,
actriță

MEREU DE ȘAPTESPREZECE ANI

Am citit la Geo Bogza o tabletă încă în anii cei buni, când își publica spusele sale în prima pagină a celor mai solicitate ziare și reviste. Mi-a rămas în memorie microeseul despre Eminescu. M-a frapat și această poezie, intitulată *Ani și vârste*:

*Cineva din mine, care a trăit toată suferința lumii,
Are de când mă știu
Șapte mii de ani.
Cineva din mine,
Care nu se lasă în nici un fel cărunț,
Are tot mai mult
Șaptesprezece ani.
Iar vârstele obișnuite ale vieții
Omenești
Nu îmi privesc în nici un fel
Esența.
Am avut toată viața șapte mii
De ani
Dar trecând prin vuietul și ticăloșia
Lumii
Tot mai împăcat și plin de revoltă
Am să mor de șaptesprezece ani.*

Mereu de șaptesprezece ani îl văd și pe colegul meu, în primul rând ziaristul, pe care l-am cunoscut la ziarul *Biruiitorul* din Criuleni, mai apoi el a fost prim-redactor și eu adjunctul dumisale la săptămânalul *Plugarul*.

L-am urmărit cum își scria articolele tot atât de inspirat ca și poezia și proza. Am fost martor ocular și la apariția cărții *Noi nu mai vrem pământ*, pe care a încropit-o secondat de Anatol Plugaru.

Robert Lowell, americanul, zice într-un interviu: Poetul trebuie să revină la ceva imediat și viu, zglobiu și atrăgător, ne-olimpian. E pierdere de vreme să visezi la nemurire, dar e important să te străduiești pentru un poem care să continue să fie bun, chiar dacă îți dai seama că e un fel de bătaie de joc ca poemul să dureze mai mult decât tine.

Scrii poezie fără speranța de a atrage prea mult atenția și e o nebunie să crezi că vei avea o mare audiență, care nici nu există. Mulți oameni disprețuiesc poezia, e atât de ineficientă, însă trebuie să fie și un fel de invidie în această reacție. Astăzi POET e un cuvânt puțin

caraghios, dar fascinant.

El a tăcut și a scris fascinant publicistică, proză, poezie, dramaturgie și și-a așteptat cuminte criticii și istoricii care se pare că vin.

Sunt mai mult ca sigur că romanul lui Ion Proca, *Mareșalul umbrelor* va răzbi și își va face drum nu numai în literatura română, ci și pe alte continente.

Nicolae MARCIUC,
ziarist

DIALOGUL UNEI LUMÂNĂRI CU-O AURORĂ

Tot ce e Frumos își are Expresia sa. Dar numai ceea ce rămâne după naufragierea în moarte — ne aparține în veci. Întotdeauna viața se învață în exterior, însă îi desigilăm secretele doar în interior. Așa precum la cei înțelepți senectutea nu e senectute, ci bogăția Luminii în jertfire, care îi apleacă puțin într-un plocon ceresc.

Am avut nevoie de acest preludiv ca de un Portal spre „Prăvălia Raiului“ autorului nostru, pre nume regesc Proca(s), ce cugetă, voro-vește, făurește în măsura în care îi îngăduie... Pretăcerea. Pe fața lui se citește un Molitvelnic aprins, iar când migălește asupra Cuvântului e nins de Crăia maslurilor tainice, devenind prin timp Stălpnic în hora euharistiei. Sub aceste rânduri-edenuri semnează un heruvim ce-și visase mirific sfârșitul, atunci când pe Rană înălța Pristol. Slovele sunt culese și aranjate cu ighemonicon la o tiparniță din transcendență.

Deslușim, fascinați, simfonia corespondenței dintre două lumi, care se vrea o Tămâie în ocele înșelăciunii...

Mirați-vă! Bolta s-a preschimbat în untdelemn înmiresmat și, prelinsă pe frunte, i-a Neapus numele naratorului ce este lin ca un porumbel și cuceritor, precum trandafirul înfiat de zei. Căci în acest florilegiu de confesiuni-metanii soarele și luna se roagă pentru noi.

Vă avertizez: numai acela care și-a scuturat îngerii amurgiți ai eoului poate intra în mănăstirea acestei cărți.

Subiscălitul s-a înrouat cu agheasma Întâiului Hrisov din candelă Proorocirilor și... a pășit, smerit, spre universurile ei, implorând ÎntâiSlăvitorul ca să-l blagoslovească pe caligraf — nemărginiri în șir — cu Nimbul Aminului.

Nicolae FABIAN,
poet

UN RECVIEM ÎN CARE TRAGICUL SE ÎMPLETEȘTE CU UMORUL

Căci orice făptură este ca iarba și toată slava ei ca floarea ierbii; iarba s-a uscat și floarea a căzut, dar cuvântul Domnului rămâne pentru veșnicie. (Întâia epistolă sobornicească a lui Petru).

Dacă nu-l cunoașteți pe Ion Proca, dar îi citești recentul volum *Poiana cu heruvimi*, și se înrădăcinează convingerea că autorul ar avea o vârstă matusalemică. În realitate, Proca și-a celebrat cu puțină vreme în urmă un jubileu, care i-a marcat intrarea în cea de-a treia tinerețe.

Așadar, de ce se creează impresia unui Proca veteran, când el mai este, vorba poetului, „veșnic tânăr și fericit”? Fiindcă Ion Proca în calitatea sa de ziarist a cunoscut foarte multe personalități, precum ar fi Tamara Ciobanu, până la mai puțin cunoscuții prieteni, rude, consăteni de la Colonița. Alături de „personajele” sale, oameni plecați la cele veșnice, Proca a fost, în trecutul îndepărtat sau apropiat, spectator sau, nu de puține ori, actant al pieselor dramatice sau comice în care erau angajate „personajele”.

Despre volumele lui Proca s-a scris mai puțin decât o merită acesta. În timp ce unele cărți, neobrăzat de ușoare, palide sunt văzute și blagoslovite de critica literară, cărțile lui Proca profunde, grele, trec nevăzute. Mi-am explicat „fenomenul” cam așa: ceea ce este valoros și greu (aurul, de exemplu) se cufundă în apă, în mare, pe când căcărea-za plutește la suprafață. Oricum, talentul nu ți-l dă și nu ți-l poate lua criticul X, oricât de mult te-ar lăuda ori ți-ar tăgădui cărțile.

Așadar, recenta carte a lui Proca este un Recviem talentat în care notele grave, majore trec în modulații ce scânteiază glumețe și jucăușe. Chiar și în cazurile de un profund dramatism, Proca este departe de „tristețea mondială” a unui Alfred de Vigny. Nostalgia autorului basarabrean este delicată și... inspirată! Adevărate poezii sunt textele „Vestirea Anei”, „Ultima zi de toamnă” (despre Gheorghe Malarciuc), cu leitmotivul-bocet: „lăcriță. Lăcriță-lemn de poieniță...” ș.a.

Cartea-recviem „Poiana cu heruvimi” este o mărturie în plus că Ion Proca posedă virtuți de umorist! Să-l ascultăm un pic: „Un nepot de al meu se tot lăuda că a dat mâna cu Iulian Filip, de parcă acesta ar fi cel mai mare poet din Univers”. Sau: „Multe lucruri nu înțelegeam (când privea filme în copilărie — I.I.), dar îmi plăceau (sic!) cum mișună niște umbre pe un cearșaf murdar de borș, adus de la bucătăria brigăzii de tractoriști.” Sau: „Gheorghe Mazilu, care savura de unul

singur o „sticloanță“ (subl. Mea — I.I.) de Negru de Purcari.“

În textele mici (schițe, medalioane, povestiri) detaliului artistic îi revine o pondere deosebită. El nu poate (nu trebuie să fie) întâmplător, neexpresiv.

Proca știe / intuiește acest adevăr și îi face pe cititorii Poienii... să exclame plini de admirație: „Excelent!“ Iată doar câteva spicuri: „Erai tristă, mamă. (Mama e în sicriu — I.I.) Parcă ar fi mers toate colhozurile peste fața dumitale.“

„...bomboane în formă de pernuță pe care nu le puteam suferi pentru că miroseau ba a gaz lampant, ba a scrânghiță, iar uneori și mai al dracului — a urină de șoareci. Așa că unica mea bucurie rămănea bășica porcului.“

Proca dă dovadă, și în această carte, de o deosebită, dezlănțuită poftă de povestitor. Plăcerea vorbei de duh este prezentă în cele mai multe pagini ale *Poienii cu heruvimi*. Autorul este atât de sfătos, atât de captivat de pătrânie (actul spusului), încât își „uită“ linia de bază a subiectului, te apucă de un nasture, te vără într-un ungher și nu se lasă până nu-ți spune tot ce are de spus. Evocând figura marelui cântăreț Gică Petrescu, de exemplu, Ion Proca îl pomenește și pe alt cântăreț, Sergiu Malagamba, pe care l-ar fi cunoscut Gică Petrescu. Odată ce l-a nominalizat pe Malagamba, povestitorul Proca îi va spune, numaidecât, că acesta este originar din Basarabia, de la Cetatea Albă, că „în anii postbelici pe la noi se purta o haină ciudată (așa „crede“ Proca — I.I.) din catifea dungată (velvetă) și se numea malagambă. Numele hainei venea de la cântărețul Sergiu Malagamba.“ Iată-l pe povestitorul Proca dezlănțuit! Mă așteptam în continuare (ar fi fost „firesc“!) ca Ion Proca să ne vorbească și despre un dans modern, cu ritm alert, care tot malagambă se numește, și despre malagambist, ceea ce înseamnă persoană frivolă (...), fiindcă, ar fi putut să improvizeze Proca, purta haină ciudată din catifea și încă dungată!...

Aceste abateri nelirice fac lectura atractivă, autorul te învăluie cu ele și te face prizonierul cărții sale.

Poiana cu heruvimi (în afara câtorva texte de umplutură, netrăite de autor) se citește cu un interes deosebit nu numai de aceea că se povestește în ea despre mari personalități (Nicolai Costenco, Ion Dumeniuk, Grigore Grigoriu, Marin Sorescu etc. etc.), dar și de aceea că volumul a fost scris de o peniță talentată până în măduvă.

Ion IACHIM, scriitor

INDEX DE NUME

A

Ababii, Ion (747)
Ababii, Vasile (303)
Afanasiu, Gavriil (261)
Afrim, Radu 893
Ahmatova, Ana 182, 183
Aldea-Cuțarov, Chiril (714)
Aldea-Teodorovici, Doina (466)
Aldea-Teodorovici, Ion (466)
Alexandru, Ion (98), 197
Andriuță, Constantin 914
Antoci, Aurel (637)
Arbore-Ralli, Ecaterina (275)
Arbore-Ralli, Zamfir (275)
Ardezanu, Ricky 859
Arghezi, Tudor (197)

B

Baban Ana 17, (678), 919
Baban, Mihail 17, (678)
Baboi, M. 776
Bacalu, Andrei (718)
Bașanean, Constantin 815
Barbu, Grigore 816
Barjanschi, Iuri (691)
Basarab, Nicolae (264)
Băcăuanu, Ghenadie 830
Bălănescu, Adrian 809
Bechet, Boris 931
Bejan, Ștefan 941
Benu, Aureliu (598)
Beregoi, Victor 817
Bivol, Grigore 831
Blajinu, Dumitru 912
Bociarova, A. 774
Bodrug, Mihai 860, 861
Bogdesco, I. (186)
Boico, Maria (529)
Boincean, Boris 894

Bojoga, Alexei 196, (515)
Bolduma, Ion 197, (310), (659)
Bordeianu, Ioan (215), 803
Borșevici, Ion (420)
Botezatu, Sergiu 832
Botnaru, I. 862
Botnaru, Vasile (506)
Boțu, Pavel 197
Brâncoveanu, Valentina (422)
Brescaru, Vasile 932
Briceag, Gh. (344), (622)
Bucătaru, Victor 797, 833
Bucov, Emilian 197, (538), (655)
Buhnă, P. (270)
Bujor, Leonid 863
Bujor, Mefodie 864
Bulicanu, Ștefan (456)
Burghiu, Iacob (500), (667), (698)
Butnaru, Leo 834

C

Calotă, Gheorghe 15, 895
Caranfil, Ninela (363), (694)
Carmen, Roman (237)
Cazacu, Maria 818, 865
Cărare, Petru 807
Ceban, Tamara (210)
Cebotari, Maria (261), (276), (635),
Cenușă, Zina (757)
Chelari, C. 177, 180
Cheptene, Ion D. (482)
Chiriac, Ion 194, 195, (396)
Chiroșca, B. 777
Chirtoacă, Dorin 728
Chivu, Stelian (896)
Choffel, Roland (521)
Ciapa, S.V. 206
Cimpoi, Mihai (721), 823, 835,
927, 946
Ciobanu, Anatol (657)

Ciobanu, Mihai (677)
Ciobanu, Nicolae 819
Ciobanu, Tamara (583)
Ciocanu, Anatol (66), 193, 657,
 897, 947
Ciocanu, Ion 823
Cioclea, Eugen (309)
Ciocoi, Gheorghe 954
Ciolacu, Olga (345), (414)
Ciorici, Ludmila (657)
Ciubașenco, Alexei (719)
Ciurunga, Andrei (570)
Cociu, V. 898
Codru, Anatol 185, 456, (653), (713),
 779, 836, (927)
Cojocaru, Valentina (866)
Colesnic, Iurie 13, 837
Colibaș, Iacob 755
Comarovschi, Pertu (669)
Condrea, Igor 12
Corj, Anatol 838
Cosmescu, Alexandru 782, 922
Costenco, Nicolai 197, 199, (342),
 (406), (439), (659)
Costiuc, Nina (517), 820
Coșa, A. 791
Coșbuc, George (712)
Coteață, Ion 798
Covăteanu, Cezar 933
Craijdan, Mihail 839
Crăciun, Alexei 334
Crăciun, Victor (499), 934
Crâșmaru, Alexei (415)
Creangă, Ovidiu (566), 899
Criceniuc, Petrea 197, (702), (704), (753)
Cristea, Valerian 867
Cristoiu, Ion 786
Cristov, Pavel (669)
Croitoru, Alecu (752)
Croitorul, Ion (565)
Cubreacov, Vlad 821
Cucera, Ion 941
Cucoară, Gheorghe (265)
Curbet, Vladimir (630)
Cuza, Eufrosinia (261)

D

Dabija, Nicolae (287), (693), (754),
 823, 912
Dadu, Constantin 900
Damian, Liviu 197, (316), (643)
Darie, Vlad 840, 841
Darienco, Petrea 197
David, familia 682
Deleanu, Liviu 197, (538), (655)
Diaconu, Ion 842
Dinescu, Mircea (676)
Doctoreanu, I. (711)
Dogotaru, Vasile (398)
Dolănescu, Ion (360)
Dolgan, Mihai (755)
Dolgan, Mihail 950
Dolghii, Trofim (273)
Dracsin, C. (323)
Dragomir, Ion (519)
Druc, V. (208)
Druță, Boris (372)
Druță, Ion 349, (722), (750)
Dubenco, Victor 868
Duca, Gheorghe 810
Dudnic, Petru 197, (657)
Duia, Ion (709)
Duja, Simion 912
Dumbravă, Alex (435)
Dumbrăveanu, Andrei 923
Dumbrăveanu, Victor (460)

E

Efremov, Artur 586
Eminescu, Mihai 363, (405), (469),
 473, (592), 663,
 (696), (734),
 (807), (835), 895
Epistemia (Maică egumen) 843
Esinencu, N. 191

F

Fabian, Nicolae (723)

Fala, A. (503)
Feller, Peter 901
Filip, Iulian 8, 186
Florea, Ion (220), (348), (355)
Furdui, G. (636)
Fusu, Dumitru (216), 870

G

Garaz, Mihail 197, (389), (538), (659)
Garștea, E. 9
Gheorghe, Tudor (722)
Gheorghinoiu, Constantin 915
Gheorghîță, Ion 197
Ghimpu, Fănuță (493)
Ghimpu, Gheorghe (89), (407),
(418), (419),
(457), (627),
(662), (770)
Ghimpu, Mihai (569), 811
Goci, Dumitru 845
Golcov, V. 178
Golovcă, Iacob (386)
Gorea, Grigore 869
Grăjdieru, Anton (718)
Grama, Ion 804
Grama, Steliana (670)
Grecov, Iurii 823
Grecu, Mihai (401), (743)
Grigoriu, Grigore (18), 105, (509),
(528), (591),
(640), (675), 930
Grigoriu, Traian 539, 674
Gromov, Alexandru (184), (257)
Grosu, Valentina (221)
Guguianu, Marcel (641)
Gujel, A. 737
Guțu, A. 2
Guțu, Aurel (239)

H

Hadârcă, Ion 822
Harea, Sergiu 412, 808
Hâncu, Mihai 799

Hogaș, Calistrat (661)
Hropotinschi, Andrei 924

J

Jechiu, Al. (354)
Jolondcovschi, A. 781, 800, 805
Jereghi, Galina 792
Josanu, Anatol (593)
Jucov, Titus Bogdan 198

I

Iachim, Ion 16, (560)
Iarmenco, Maria 846
Iliescu, Ion (549)
Istrati, Lidia (371)
Iunak, A.P. (241)
Ivanțoc, Andrei (639), 935
Ivasiutic Gh. 190

L

Lari, Leonida. 186
Lașcu, Mihai 824
Latâșev, Anatol 434, 790, 936
Leșanu, Ion 871
Leu, Ion 748
Levițchi, Vasile (376), (681)
Loteanu, Emil (686), 752, (753),
(912), (931), (934),
937, (940)
Lucinschi, Petru 912
Lungu, Cornel 761
Lungu, Gheorghe 637, 916
Lungu-Ploaie, Raisa (760), 793
Lupan, Andrei (271), (411), (538), 780
Lupașcu, M. 902

M

Macovei, S. 3, 187
Malcoci, Ecaterina (453)
Mamalaucă, Mircea 903
Marulea, Alexei 912

Matcovschi, Dumitru (188), (723),
823, 872
Matei, Valeriu 873
Matieșu, Mihai 788
Mazilu, Gheorghe (691), 943
Melnic, Iulian 164
Meniuc, George 197, (538), (655)
Metleaeva, Miroslava 181
Micu, Gabriel 874
Mihăeș, Roman 875
Mihnea, Paul 197, (664)
Milciu, Sava 455
Miron, Petru (523)
Misail, Nicolae 876, 904
Mocanu, Alec 917, 925
Moiseev, Ion 952
Moisei, Nicolae (625)
Moraru, Adrian (607)
Moraru, Haralambie 823, 848
Moroi, V. (205)
Moroșanu, Mihai (586)
Munteanu, Constantin 877
Munteanu, Valentina 849
Mustea, Andrei 878, 879
Mutrunicu, Ilie Constantin 941

N

Nastasiu, Vasile 951
Năstase, Vasile (446)
Neagu, Fănuș (742)
Neacșu, Adrian (539), (665)
Necula, Ion 5, 186
Negară, Teodor (557), 794, 850
Nencev, Teodor 197
Nevoie, Victor (202)
Nică, Pavel 711, 716, 880
Nichiforeac, Gheorghe 825, 851
Nicula, E. (732)
Niculce, Mihalcea 580
Novițchi, Nadia (524)

O

Oglindă, Valeriu 795

Olărescu, Dumitru 796
Olărescu, Vlad 370, 926
Oleinic, I. 189
Ostapciuc, Eugenia (558)

P

Paler, Octavian (700)
Palladi, Tudor 7, 10, 945
Păduraru, Angela (741)
Pântea, Darie (255)
Para, V.I. (294)
Pasaniuc, Vasile (547)
Pascaru, Valeriu (373)
Patraș, Valentina (485)
Paulencu, Ioan 775, (938)
Pâslariuc, Iuliu (459)
Pâslaru, G. (787)
Peicev, Dimiter (116)
Petrencu, Anatol 881
Pillat, Ion (727)
Pintea, Alexandra (600)
Pirogan Vadim 882
Plăieșu, Ion (262)
Plămădeală, Al. (709)
Pleșca, Boris 826, 883
Pleșca, Simion (612)
Plugaru, Anatol 6, 166, 948
Podoleanu, Ion (291), (665)
Pohilă, Vlad (771)
Poiată, Mihai Ștefan (690)
Poiată, Petru 958, 959
Popescu, F. 949
Popescu, S. 787
Popescu-Gopo, Ion (408)
Popovici, M. A. (281), 783
Popușoi, E. (685)
Portnoi, Anatol 203
Portnoi, Ivan (203)
Poștaru, Gheorghe 259
Proca, Iulian 944
Proca, M. 785
Puică, Grigore 201
Puiu, Ion 6, 8, 11
Pușkin, A. S. (759)

R

Racoviță, Gh. 778
 Radu, Damian D. 59
 Rădulescu, Zoner Șerban 801
 Răzmeriță, Anatol 884
 Roadedeal, Mihai (610)
 Roibu, Vasile (551), 885
 Roșca, Agnesa (189), (374), (525),
 (723)
 Roșca, Valentin (186), 197, (267),
 (659)
 Roșioru, N. 180
 Ruban, L. 176
 Rubin, Florin (691)
 Rusnac, Constantin 812
 Rusnac, Vladimir (374), (377)
 Rusu, Alexandru 912
 Rusu, Mihai (615)
 Rusu, Mircea (409), 806, 813

S

Sadovnic, Iurie 852
 Sangheli, A. (161), (356)
 Savin, Gheorghe 905
 Savițaia, Valentina (210)
 Sănduță, Liuba (285)
 Schidu, Mihai (701)
 Schițco, Boris (204), (736), 956
 Scobioală, Aurel (718)
 Scorpan, Vasile 886
 Scutelnic, I. (223)
 Semionov, E. (699)
 Sibov, Boris (267), (268), (277)
 Silvestru, Aurelian 789
 Slutu-Soroceanu, Nina 957
 Snegur, Mircea (452), (456), 912
 Solomon, Vasile 814
 Spătaru, Dan (585)
 Stalin, I. V. (490), (563)
 Stati, Vasile 887
 Stavschi, Irina 197, (538), (655)
 Stănescu, Nichita (499), (507)
 Stepaniuc, Victor 912

Stoicev, Oleg (359)
 Stoleru, Ion (200)
 Stratan, Pavel 939
 Strâmbeanu, Andrei (646), 912, 927
 Suceveanu, Arcadie 888
 Sudbinin, A. (708)
 Sudbinin-Stuart, Valeria 275
 Sulac, Nicolae (370), (449), (494),
 (516), (654), (684),
 (912), (936), (941)
 Sundeev, N. 178
 Suveică, Sergiu 853

Ș

Șanșurova, A. M. (234)
 Șceglov, A.V. 784
 Școlnic, Z. 212
 Șevcencu, Cozma 386
 Șiman, Ion 918
 Ștefan cel Mare (544), (592)
 Ștefaniuc, Victor (365), (366), (697)
 Știrbu, Liviu 854

T

Tamazlăcaru, A. 787, 855
 Tarlev, V. (715)
 Tăbăcaru, V.G. (253)
 Tăbărtă, Vasile (561)
 Tănase, Constantin 927
 Tărățeanu, Vasile 889
 Tătaru, Tudor (340), (390), (427),
 (440), (456), (526),
 802, 856, 857,
 906-910
 Teleucă, Victor (683)
 Teodorescu, Filip 596
 Timuș, Anatol (844), 919
 Tolocenco, Vasile 890
 Toma, Svetlana 940
 Traianus (723)
 Trifan, D. 184
 Tuchilat, Leonard 197
 Tulnic, Vitalie 197, (219), (652)

Ț

Țăranu, Ion 911
Țăbârnă, Ion 942
Țepordei, Vasile (479)

U

Ungureanu, Maria (535)
Ungureanu, Mihai (535)
Ureche, Eugeniu (665)
Urechean, Serafim (468), 827, 828
Ursachi, Mihai (746)
Urschi, Gheorghe (651)
Ursu, Andrei 913
Ursu, Nicolae (260)

V

Vaculovschi, Chiril (429)
Vasilache, Vasile (762), (765), 823
Vasilenco, T. 187
Vatamanu, Ion (65), 197, (269),
(272), (394), (483),
(538), (659)
Vârțanu, M. 180

Verban, Natalia 928
Vicol, Mihai 960, 961
Vicoveanca, Sofia (543), 891
Vieru, Grigore (651), 920, 927
Vodă, Gheorghe (726)
Volontir, Mihai (339), (537), 921
Voronin, V. (447), (470), (546)
Vrabie, Elizaveta 858

Z

Zadnipru, Petru (657)
Zadnipru, Vanda (718)
Zamfir, Gheorghe (763)
Zavadschi, I. 4
Zgureanu, Teodor 929
Zmeură, Ioan (575)

Кириченко, Ж. 122
Кулникова, М. 125
Мындыкану, А. 772
Селиновский, К. 118
Стадников, И. 119, 123
Тогилев, В. 125
Фельдшер, Л. 120, 124

INDEX DE VERSURI DIN CULEGERI ȘI EDIȚII PERIODICE

A

A cincea impresie tot cu bătrânii 88
A cinsprezecea impresie cu un ministru 88
A doua impresie, duminică pe la chindie 88
A douăzeci și cincea impresie cu erată 88
A douăzeci și doua impresie despre zborul cu avionul 88
A douăzeci și noua impresie cu femeii insulare 88
A douăzeci și opta impresie cu un haiduc 88
A douăzeci și patra impresie cu simboluri 88
A douăzeci și șaptea impresie dintr-un bar 88
A douăzeci și șasea impresie cu mare 88
A douăzeci și treia impresie cu pescari 88
A douăsprezecea impresie cu daci
A douăzecea impresie cu telefoane 88
A douăzeci și una impresie cu cîinii vagabonzi și felul de a face carieră 88
A noua impresie cu poza mamei purtată prin lume 88
A nousprezecea impresie cu decorectări de curent electric 88
A opta impresie cu mori de vânt și fără cerșetori 88
A optsprezecea impresie cu femeii 88
A paisprezecea impresie fără obseșii 88
A patra impresie cu edificii 88
A șaisprezecea impresie despre cultul cărții 88
A șaptea impresie cu o nelipsită bomboană 88

A șaptesprezecea impresie despre Copenhaga 88
A șasea impresie cu edificii 88
A treia impresie, duminică la amiază 88
A treisprezecea impresie neclară 88
A treizecea și ultima impresie din parcul Tivoli 88
A unsprezecea impresie fără morți 88
A zecea impresie neînțeleasă de marginalizații europeni 88
Acasă 47, 51
Aduceri aminte 45, 51
Alo, nu, mă mai duce-n ispită... 76
Alt apel 76
Alt descântec de holtei 51
Am avut ... 30
Am avut un vis urât 85
Amurg 111
Amurguri sângere 94
Anii 30
Antirăzboinică 40
Apel 76
Ars poetica 56
Arșița 36
Atămâiere 63
Au dat în floare teii 59
Autobuzul de țară 47

B

Balada de mântuire 102
Balada vânătorului ucis 105
Barbu Lăutaru 30
Basarabia 103
Basmel trase pe un fir de fân 84
Bătrâni în spital 81
Blestem 77
Buciumașii 106
Bucurie 51
Busola 36

C

Calul năzdrăvan 57
Când frunza... 23
Cântec pentru fântâni și fântânari 41
Cartea 36
Cartea cu povești 43, 93
Cât este-n lume un Moroșan 95
Căpriana 51
Ce bine 84
Ce mai face stâna? 64
Ce mult te iubim, Basarabie! 72
Cel mai cumpătat om din parlament 65
Cerșetori cu ochii închiși... 76
Cimitir uitat 104
Cine a stins lumina 84
Cine cântă... 44
Cine sapă groapa-n grai 78
Ciocana-Veche 50
Clopotul 63
Colonița 51
Cosit 111
Cronică de stradă 60
Cu ochi de lumină 32
Cubușoare 43
Culorile 86, 111
Cuvinte adormite 30

D

Dați-mi o imagine... 30
De Duminica Mare 58
De firul de iarbă mă leagă durerea 112
De prag stă tata rezemat 58
De s-ar face Prutul puncte 85
De tei înflorit 96
De unde vin copacii ? 33
Dedicații pentru frați 107
Demult am fost, demult nu sunt 56
Descântec 51
Desecarea bălților Prutului 84
Destin 25
Diftongul 51
Din altar 74
Din vârf de deal 112
Doamne toată vara bradu-i verde 76

Doi călăi 73
Doi poeți 76
Doină 51
Domnul zace pe-un caval 114
Dorință 108
Duminica Mare 109
Duminica Mare : Pentru Anatol
Ciocanu 66
Dumnezeu 112
După două săptămâni 84
Durerea mamelor 26

E

E ora 85
E una ca și luna 28, 30
E ușor a zice casă... 87
Elegie în orașul Codrii 97
Eu nu am scris 74
Există-n lume doar o țară 112
Fântâna 54
Floare rozovă de măr 46
Foi în colibă 82
Fragedă iarbă în mine pătrunză... 115
Fratele 80
Frumoasă limba de acasă... 116
Furnica la coasă 22

G

Gândul 85
Gânduri răzlețe 79
Genial 61
Gloria din spice 51

I

Iarbă verde de acasă 29
Invidie albă 74
Ioan Alexandru, Luminătorul 98
Iubire de țară 37
În fața monumentului 23
În grădina raiului 85
În holdele stelare 84
Întăriturile 111

L

La casa cu cerdac 67
 La casa cu grinzi bătrâne 51
 La lumina unei stele 42
 La o grădină cu gutui 51
 La ultima cădere 56
 La vatra Vetrei 99
 Lacul Beleu 84
 Leagăn 80
 Lecție de mitologie 51

M

Mai 26
 Mai am... 58
 Mai fă-te o dată cumplit 84
 Mă mândresc că sunt român 108
 Mănăstirea Cetățuia 84
 Meandrele Prutului 84
 Menageria 54
 Metamorfoză 83
 Miez de toamnă 51
 Miorița decapitată 71
 Mireasă și mire 112
 Monologul lui Florin Ieremia 99

N

Născut de Ziua Unirii 76
 Neculce 51
 Nemurire 47, 51
 Nimic comun Douăzeci și patru 51
 Noapte lină 42
 Noi toți sântem o mică veșnicie... 30
 Numai mama 51
 Numai tata 51
 Numărătoare inversă 112
 Nunți de aur la părinți 111

O

1943 26
 1945 26, 31
 O țară se clădește 84
 Ora de iubire 75

P

Pasărea 112
 Patrie 30, 34
 Părinții 30
 Pe un pom cu creanga frântă 85
 Peste florile de crin 48
 Peste tot 111
 Ploaia 43
 Ploaia ciobănească 24
 Pod cu basme 51
 Podgoreni de la Stăuceni 100
 Poetul din Vișoara 111
 Pomene 68
 Poveste 30
 Premiul Nobel 69
 Prima dată 84
 Prima impresie 88
 Primăvara 113
 Psalmodiind în urechea tăcerii 112

R

Recviem 62
 Roua ce'nflorește 31
 Rugă, 89 55

S

S-a desfrunzit grădina 89, 92
 Sala Pașilor Pierduți 84
 Sat cu prispe în oraș 101
 Să fiu 74
 Să-și caute nebunul... 57
 Scrisoare 76
 Scrisoare lui Serghei Esenin 56
 Scrisul 117
 Seceriș 31
 Sentimentală 51
 Sfârșit de toamnă 51
 Sinaia 63, 70
 Soba 54
 Spleen 76
 Sub prispă troscotul... 52
 Surorile 53

Ș

- Și mulți erau așa cuminți 49
 Și satul meu i-o țară... 27
 Și sudalma-ți dă putere 84
 Și tata-i un întreg popor 58

T

- Telefonul 54
 Testament neoficial 85
 Tihnă 51
 Timpul 30
 Toamna stelelor din haos 111
 Toloaca 110
 Tot mai bine-n casa ta ... 111
 Trece luna peste nori 47
 Trece ziua morții 31
 Treisprezece impresii 90

Ț

- Țara mea cu munți de lut 112

U

- Uite ploaia albă-albă 24
 Un dar pentru prieteni 85
 Un Dumnezeu neafișat 111
 Un soare pentru doi 56
 Un straniu deces 112
 Unsprezece secunde 74
 Urare de viață lungă și pace 39

V

- Vasile Alecsandri 35
 Veneam cu brazii lângă mine 63
 Verde grai 38
 Veșnicie 51
 Viața este ca să fie 63
 Vino, dorule pe-acasă 85
 Vise 112
 Voievodul neîncoronat 91, 92

Z

- Zână rea 51
 Zbor 112
 Автопортрет 125
 Балагур 125
 Благодарение 125
 Вечность 123
 Воды 125
 Возрождение 125
 Воскресные дни господа 125
 Гадание 125
 Гениальность Женщины, жаждущей меня с младенчества 125
 Городское 123
 Две пары лошадей 125
 Дедушка 122
 Детство 123
 Дождь и ветер 118
 Дождь и ветер 123
 Дойна 124
 Жатва 124
 Зверинец 121
 Игра 125
 Изнанка атеизма 125
 Интерьер 125
 Колодец 121
 Коронация 125
 Космос 125
 Любимая, как мало до смерти осталось... 124
 Мамалыга 125
 Манекены 122
 Мое село! 119, 123
 На прямом луче звезды ... 123
 Намёк на бессмертие 125
 Намек на вечность 125
 Ноктюрн 124
 Нормально 125
 Одежда напрокат 125
 Ожидание 125
 Отечество мое! 119
 Отечество мое! 123
 Печка 121
 Под колесами колесницы 125

Помнишь ту старую липу... 123
Прилетает птица 125
Родина 120
Родители 125
Слепой 123
Старьевщики 125

Творчество 125
Телефоны 121
Фабрика поэзии 125
Холст желаний 125
Цветочный базар 125

INDEX DE PUBLICAȚII PERIODICE

- Alunelul** 93, 164
BiblioPolis 117, 957
Chișinău. Gaz. de seară 28, 29, 44, 48, 50, 53, 188, 209, 291
Dialog 805
Expres virtual 363
Femeia Moldovei 36, 130-132, 135-139, 141, 143, 144, 150, 157, 221, 222, 225-227, 229-233, 235-240, 242, 247-252, 254-268, 272-275, 278-280, 283-286, 288-290, 292, 295-302, 304, 307, 308, 312, 313, 780, 783
Flacăra 960, 961
Florile dalbe 950
Flux : ed. de vineri 606, 958
Glasul 116, 732-771, 930-942
Glasul Națiunii 7, 10, 15, 16, 57, 59-62, 64-71, 75-81, 83-85, 88, 89, 92, 94, 96-101, 104-108, 112, 113, 115, 140, 142, 145-149, 151, 152, 161-163, 165-168, 182, 189, 191, 192, 195-199, 201, 303, 305, 306, 309-311, 314-346, 356-362, 364-385, 387-421, 423-428, 430-496, 498, 500-502, 505, 507, 508, 510-514, 516, 519, 522, 523, 526, 528, 531-533, 537, 539-547, 549, 550, 552-555, 557-562, 564-574, 576-582, 585-587, 590-594, 596, 598, 599, 601, 603-605, 607-609, 612, 613, 616, 618, 620, 622-627, 629-632, 634-636, 638-644, 646, 649-659, 661-677, 679-731, 786, 787, 790, 791, 795-797, 799, 801-804, 806-831, 833-840, 842, 843, 847-850, 852, 854-858, 861-864, 866-868, 870-872, 874, 875, 877-879, 881, 882, 884, 885, 887-891, 893, 895, 897, 901, 903, 905, 907, 908, 911, 912, 914-918, 920-929, 947, 949, 954, 959
Învăț. public 49, 218, 224
Libertatea 806
Limba română 5
Lit. și arta 16, 31, 34, 82, 86, 90, 91, 95, 111, 159, 175, 180, 191, 207, 208, 211, 220, 223, 228, 243, 246, 781, 789, 873
Mesagerul 386, 527
Moldova soc. 206, 276, 277,
Moldova Suverană 87, 422, 798, 909, 910
Natura 170, 904
Național 429
Nistru 782
Obiectiv. Vocea Brăilei 628
Ora satului 13, 102, 103, 109, 110, 139, 169, 171-174, 497, 499, 503, 504, 506, 509, 515, 517, 518, 520, 521, 524, 529, 530, 534-536, 538, 548,

551, 556, 563, 575, 583, 584, 588, 589, 595, 597, 599, 600, 602,
610, 611, 614, 615, 617, 619, 621, 633, 637, 645, 647, 648, 660,
832, 841, 845, 846, 851, 853, 859, 860, 865, 869, 876, 880, 883,
886, 892, 894, 896, 898-900, 902, 904, 906, 913, 919

Orizontul 40, 134, 244

Patria tânără 73,74, 153-156, 193, 347, 350-355, 792-794, 945

Phoenix 114, 183

Plugarul 72, 348, 349

Săptămîna 800

Scînteia leninistă 22, 42

Steluța 43

Tânărul leninist 54

Tineretul Moldovei 56, 63, 158, 160

Tinerimea Moldovei 24,26, 27, 30, 33, 35, 37, 38, 41, 56, 63, 126- 128, 176-
179, 184, 205, 212-214, 217, 219, 287, 774, 776-779,
784, 785, 788

Viața basarabiei 525

Viața satului 23, 25, 32, 39, 45-47, 52, 55, 58, 133, 185- 187, 210, 215, 216,
234, 241, 245, 253, 269-271, 281, 293, 294, 525, 775

Веч. Кишинев 209

Горизонт 773

Звездочка 122

Молодежь Молдовы 118-120

Смена 772

Факел 123, 124

Юный ленинец 121

File de album

Cu părinții, sora Nina, cumnatul Mihai și nepoții Viorel și Vitalie Hârștioagă, 1983

Părinții poetului cu nepotul Iulian

Student la Litere, anul I

Colegi de facultate

*De la stânga la dreapta: Gh. Gorincioi,
Nicon Pâslaru, Marcela Mămăligă,
Ion Proca, Tudor Colac, Constantin
Bârcă, 1970*

*Colegi de grupă de la facultatea Litere, secția Ziaristică:
Ghiță Gorincioi, Silvia Chisova, Petru Brădescu, Dochița Radu, Zina Muravshi,
Lucia Purice, Ion Proca, Mariana Ababii*

*La Putna cu prilejul
aniversării a 500 de
ani de la trecerea în
neființă a voievodului
Ștefan cel Mare, 2004*

*Lă mănăstirea
Voroneț
De la stânga
la dreapta: Ion
Proca, Vasile
Năstase, Grigore
Vieru, Anatol
Răzmeriță (SUA),
pr. Petru Bubu-
ruz, Ion Anton
(SUA), Valentina
Bujulea, Tamara
Gorincioi, 2004*

*De ziua po-
eziei, alături
de Constantin
Constantinov,
Anatol Plugaru,
Ion Puiu și fiica
Cristina, 1997*

Pe străzile Chișinăului, cu fiul Iulian, 1985

*Cu fiul Iulian, înainte de parada militară,
1978*

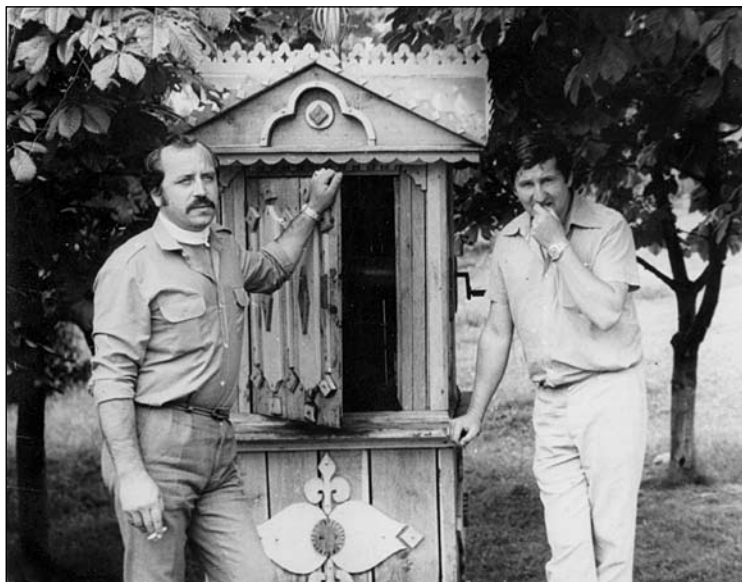
*Ionuț și Cristina în așteptarea lui
Moș Crăciun, 1990*

*Cu Ionuț și Cristina în fața casei
părintești, 2005*

Cu soția Dora, la ceaiul de la ora 5, 2007

Cu actorul Dorel Țărnă, la o fântână din Săseni, Călărași, 1982

Cartea neamului Proca

Noi toți suntem o mică veșnicie —
Din clipe multe anii rânduim
Și-această mare-mpărăție
N-ar fi nicum o avuție,
Dacă am ști că nu murim...

Ion Proca